

TALOUSARVIO 2024 JA TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

KAUPUNGINVALTUUSTO
14.11.2023

Sisällysluettelo

I YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	4
1.1 Yleinen taloudellinen tilanne.....	4
1.2 Kuntatalous.....	5
1.3 Toimintaympäristön muutokset.....	6
1.4 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset	8
1.5 Työllisyyden ja elinkeinoelämän kehitys.....	9
1.6 Hyvinvointikertomus	12
1.7 Maankäyttö ja asuntorakentaminen.....	12
2 STRATEGINEN OHJAUS	13
2.1 Haminan kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatiorakenteessa	13
2.2 Kaupunkistrategia Hamina.....	14
2.3 Kaupunkistrategian toimeenpano	16
2.4 Eettiset pelisäännöt.....	20
2.5 Hamina-konsernirakenne	22
2.6 Omistajapolitiikka ja -ohjaus	23
2.7 Tärkeimpien konserniyhteisöiden tavoitteet	24
Tärkeimmät taloudelliset tavoitteet 2024.....	30
2.8 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.....	32
2.9 Hankintojen ohjaus	33
2.10 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen	33
2.11 Hamina-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot.....	34
3 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT	37
3.1 Taloussuunnitelman laadinta	37
3.2 Verotulot.....	39
3.3 Haminan verotulot.....	39
3.4 Käyttötalouden valtionosuudet.....	41
3.5 Toimintatuotot	43
3.6 Toimintakulut.....	43
3.7 Investoinnit	43
3.8 Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto.....	45
3.9 Alijäämän kattaminen	45
4 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE.....	46
4.1 Kuntalaki.....	46
4.2 Talousarvio ja - suunnitelman rakenne.....	46
4.3 Rakenteelliset muutokset ja vertailtavuus	46

5 TALOUSARVION SITOVUUS	47
5.1 Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto	48
6 KÄYTTÖTALOUSOSA	49
6.1 Kaupunginvaltuusto.....	50
6.2 Tarkastustoimi	51
6.3 Strateginen johtaminen	52
6.4 Hyvinvoiva haminalainen.....	59
6.5 Vetovoimainen Hamina.....	73
7 INVESTOINTIOSA	90
7.1 Strategisen johtamisen investoinnit.....	91
7.2 Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit.....	92
7.3 Vetovoimaisen Haminan investoinnit.....	94
8 TULOSLASKELMA	99
9 RAHOITUS	105
9.1 Verotulot.....	105
9.2 Valtionosuudet.....	105
9.3 Rahoitustuotot ja -kulut.....	105
9.4 Antolainojen muutokset	106
9.5 Pitkäaikaisten lainojen muutokset.....	106
HAMINAN VESI - LIKELAITOS	108
Käyttötalous	109
LIITTEET	117

I YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

I.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Talousnäkymiä on reivattu kesän jälkeen alaspäin. Ennusteista on nähtävissä selvä viesti. Taantuma on siirtymässä ja pitkittymässä ensi vuoden puolelle. Useat ennustelaitokset ennakoivat ensi vuodelle nollakasvua ja Kuntarahoitus jopa 0,3 % BKT:n volyymin laskua.

Liikepankkien ennusteet ovat selvästi synkempiä kuin valtiovarainministeriön (VM) 9.10.2023 julkaisema ennuste, jossa ensi vuoden kansantalouden volyymikasvuksi arvioidaan +1,2 prosenttia. Myös pankkien työttömyysaste-ennuste on VM:n näkemystä selvästi synkempi.

Taloukasvu oli Suomessa vielä alkuvuonna yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasva tänä vuonna, vaan pysyy viime vuoden tasolla.

Taantuma koettelee nyt erityisesti asuinrakentamista, joka kärsii pahiten korkojen noususta. Myös teollisuuden tilanne on heikko, kun täyttyneitä varastoja puretaan. Kuluttajien luottamus on heikkoa. Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt kotitalouksien kulutusta sekä investointeja, minkä vuoksi Suomen talous on loppuvuoden taantumassa.

VM:n ennuste vuodelle 2024 nojaa vahvasti yksityiseen kulutukseen, sillä ensi vuonna kotitalouksien ostovoiman odotetaan kohentuvan, mikä lisää kulutusta ja vauhdittaa talouden kasvuun. Kysynnän odotetaan pirstyvän niin Suomessa kuin laajemminkin euroalueella ensi vuonna. Inflaation hidastuminen jatkuu ja palkankorotukset ylittävät hintojen nousun. Korkojen nousu on jo pysähtynyt, ja korkojen odotetaan kääntyvän laskuun ensi vuonna. Kotitalouksien ostovoima kääntyykin kasvuun, ja sen myötä myös kotitalouksien kulutuksen odotetaan lisääntyvän sekä vuosina 2024 että 2025.

Tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen vähenee rajusti. Siitä huolimatta VM:n mukaan investointinäkyvät ovat valoisat. Energia siirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätysellisen paljon. Edullinen energia ja kunnossa oleva hintakilpailukyky lisäävät myös tuotannollisia investointeja.

Alkuvuoden jatkunut työllisyyden kasvu on taittunut kesällä ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Heikoin työllisyystilanne on rakentamisessa. Työllisyyden laskun

odotetaan jäävän kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaisi uudelleen jo ensi vuonna. Vuoteen 2025 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin.

Myös VM:n mukaan taantuma voi tuki pitkittyä ja saada pysyvämpiä, elpymistä hidastavia rakenteellisia piirteitä. Syyt voivat liittyä inflaatioon ja korkoihin, Kiinan talouteen, yleiseen epävarmuuteen ja säästämiseen sekä asuinrakentamiseen. Toisaalta siirtymä puhtaan energiaan voi edetä ennustettua laajemmin ja nopeammin.

Mikäli hintojen nousu jatkuu odotettua pidempään ja korkoja nostetaan ennustettua enemmän, on sillä negatiivinen vaikutus asuntomarkkinoihin ja -rakentamiseen. Lisäksi myös kotitalouksien kulutuksen lasku olisi ennustettua pidempi. Myös kansainvälisen talouden, erityisesti Kiinan ja Saksan talouskehitys voi olla ennustettua heikompa. Edelleen on myös mahdollista, että sotatilanne Ukrainassa tai Venäjän sisäinen kehitys aiheuttavat uusia negatiivisia vaikutuksia maailman ja Suomen talouteen. Tällöin taloukasvu ja työllisyys kehittisivät arvioitua heikommin. Myös ympäristöriskeillä, kuten sään ääri-ilmiöillä voi olla aiempaa suurempi vaikutus talouskehitykseen ja ne lisäävät talouden häiriöherkkyyttä.

Julkisyhteisöjen alijäämä on vähintään 3 prosenttia vuosina 2024–2026 ja laskee 2,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2027. Velkasuhteessa ei näy taittumisen merkkejä vaan velkasuhde kasvaa lähes 82 prosenttiin vuonna 2027. Valtionhallinnon, kuntahallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä on syvä, edelleen yli 14 miljardia euroa vuonna 2027. Velkasuhteen kasvun pysäyttäminen edellyttää erityisesti valtionhallinnon ja hyvinvointialueiden alijäämien supistamista.

Julkisen talouden alijäämät pienenevät ja julkinen talous velkaantuu ennustettua vähemmän, kun hallitusohjelma pannaan toimeen täydessä laajuudessa ja tavoitellussa aikataulussa. Silti valtionhallinnon, kuntahallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä, joka täytyisi kattaa lisävelalla, olisi edelleen noin 10 mrd. euroa vuonna 2027. Samalla koko julkisen talouden alijäämä olisi noin miljardi euroa suurempi kuin tavoitteeksi asetettu korkeintaan 1 prosenttia suhteessa kokonaistuotantoon. Vaikka tavoite saavutettaisiin, julkisen velan kasvu suhteessa kokonaistuotantoon pysähtyisi vaivoin vuoteen 2027 mennessä.

Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hiljalleen ennuste jaksolla. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä, väestön ikääntyminen, sekä kasvavat velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla jatkossakin.

Valtiolle, kuntiin ja hyvinvointialueille on piinallisen vaikea rakentaa puskuria pahojen päivien varalle, kun väestön ikääntyminen jarruttaa talouden tulonmuodostusta, kasvattaa palvelutarpeita ja myös palveluiden yksikkökustannukset kasvavat, kun julkisen velan korkoihin uppoaa yhä enemmän rahaa ja kun talouden rakenemuutos nakertaa verotusta.

On mahdoton nähdä, miten julkisen taloudenpidon vakauttaminen voisi onnistua ilman mittavia toimia menojen kasvun pienentämiseksi ja tulojen kasvun nopeuttamiseksi – ilman säästöjä; ilman toimia, joilla ylläpidetään kokonaisverokertymää; ilman toimia, joilla tuetaan työllisyyden ja tuottavuuden kasvua. Kaikkia

I.2 Kuntatalous

Pitkään on ollut tiedossa, että kuntatalouden tila pysyy kuluvana vuonna ennätys vahvalla tasolla. Tuoreessa kuntien kirjanpidon mukaisessa kehitys arviossa tilikauden tulos ylittää kahden miljardin lukemat ja rahoitusjäämäkin (toiminnan ja investointien rahavirta) nousee reippaasti plussalle.

Poikkeukselliset, sote-uudistuksen verohäntien vahvistamat maan keskiarvoluvut kätkevät taakseen kuitenkin sen, että kunnittaiset vaihtelut talouden tilassa ovat huomattavan suuret. Taloudellinen menestys ei seuraa pelkästään kunnan elinvoimaa tai hyvää päätöksentekokykyä, vaan riippuu nyt harvinaisen paljon vuosien 2022 ja 2023 taitekohtaan ajoittuvan sote-siirtolaskelman vaikutuksista kunnan menoihin ja tuloihin. Yksittäisen kunnan siirtyvien kustannusten ja tulojen välillä voi olla suuria eroja, mikä aikaansaa sen, että osalla kunnista sote-siirto parantaa niin sanottua kunnan talouden tasapainoa ja osalla se heikentää sitä.

Tilanteen repiivyyden alkua näkyä kuntakentässä toden teolla vuodesta 2024 eteenpäin, kun kustannukset nousevat, talouskasvu kehittyy vaimeasti ja poikkeukselliset veroerät väistyvät kuntien tilityksistä pois.

Tulopohjaa leikkaa lisää myös sote-siirtolaskelman tarkentuminen, kun reilun 200 miljoonan euron lisäleikkaus netotetaan pois monien kuntien valtionosuus määrärahasta. Lisäksi kaikkien kuntien valtionosuuksia nipistää kuluvalla hallituskaudella yhden prosenttiyksikön indeksi jarru.

Kuntien ja kuntayhtymien kehitysarvio 2024–2027 onkin heikentynyt viime kevään ennusteesta selvästi. Kuntasektorin investoinnit huomioiva rahoitusjäämä

näitä tarvitaan, jotta julkisessa taloudenpidossa saadaan aikaan kestävä käänne. Mitä enemmän kykenemme luomaan uutta tuotantoa ja työpaikkoja, joihin kykenemme kouluttamaan osaajia ja houkuttelemaan osaajia ulkomailta, sen vähemmän meidän täytyy kiristää hampaita säästöjen ja verotuksen kanssa. Talouden rakenteet muuttuvat nyt nopeasti, kun yritykset rakentavat uutta kapasiteettia osana energiasiirtymää ja siihen kytkeytyvää uusteollistumista. Muutos voi parhaimmillaan luoda Suomeen uutta tuotantoa ja uusia työpaikkoja ennennäkemättömässä määrin. Muutos luo kerrankin näkymän sille, mistä usein haikailtu ennustettua nopeampi kasvu voisi Suomessa syntyä. Sen ratkaiseminen, miten näkymä muuttuu konkreettisiksi investoinneiksi, tuotannoksi ja työpaikoiksi, on talouspolitiikan ydinkysymys, johon ei olisi varaa vastata väärin.

(Lähde: VM, taloudellinen katsaus syksy 2023)

jää 2024–2027 selvästi alijäämäiseksi ja kuntien lainakanta nousee noin viidellä miljardilla eurolla. Kuntien talouden velkaantuminen johtuu kuntien mittavista investoinneista, henkilöstömenojen kasvusta sekä edelliseen kehitys arvioon nähden heikentyneestä verorahoituksesta. Painelaskelmien mukaan heikoimmin pärjäävät pienet, alle 5 000 asukkaan kunnat.

Koko maan ennusteessa on kuntien kesken kuitenkin suurta, aikaisempaa epäloogisempaa vaihtelua. Väestöpohjan muutokset, kuntien kaventunut tehtäväkenttä ja sote-uudistuksen rahoituslainsäädäntö on jakanut kuntakentän uudelleen. Lukuisten sote-rahoituspäätösten yhteisvaikutus yksittäisen kunnan tulopohjaan on varsin satunnainen. Joillakin kunnilla valtionosuudet ovat miinuksella yhä vuonna 2027.

Valtion omat suorat päätöseräiset toimet näyttäisivät vahvistavan kuntataloutta hieman ensi vuonna. Tässä merkittävintä on maapohjien kiinteistöveron alarajan korottaminen. Tämä arviolta 108 miljoonan euron verotulo kohdistuu käytännössä muutamaaan suurimpaan kaupunkiin, joille kasaantuu myös suurin osuus kuntatalouden investointitarpeista. Esimerkiksi työttömyysvakuutusmaksun aleneminen näkyy positiivisesti kuntien taloudessa. Muutoin päätöseräiset verotuksen ja tehtävien muutokset pyritään kompensoimaan kustannus neutraalisti kuntatalouteen.

Valtion budjetti päätöksinä tai hallitusohjelman linjauksia merkittävämpää on kuitenkin se, millaista yleinen talous-, työllisyys- ja siten verotulokehitys on ja miten siihen voidaan vaikuttaa. Vuodesta 2025 alkaen tämä

korostuu entisestään, kun vastuu TE-palveluista ja entistä laajemmin myös työttömyysturvan rahoittamisesta siirtyy kunnille.

Jos kiinteistöveron kiristys ei toteudu niin kuntatalous heikkenee Petteri Orpon hallituksen päätösten seurauksena jo vuonna 2024. Vuoden 2027 tasossa kuntatalouden arvioidaan joka tapauksessa heikkenevän hallitusohjelman päätösten seurauksena noin 0,2 miljardilla eurolla. Välillisiä vaikutuksia kuntatalouteen tulee nyt erityisesti sosiaaliturvan muutoksista. Leikkaukset ensisijaiseen sosiaaliturvaan lisäävät toimeentulotuen tarvetta ja vähentävät verotuloja. Mitä heikommin toimet lopulta parantavat työllisyyttä, sitä enemmän ne kuormittavat kuntataloutta. Kuntien toimeentulotuen rahoitusosuudesta luopuminen olisi nyt perusteltua myös siksi, että erisuuntaisten muutosten vaikutusten arvioiminen olisi helpompaa. Jos talouskasvu on hallituskauden lopulla oletettua heikompaa ja työttömyys oletettua korkeampaa niin sosiaaliturva leikkausten hintalappu kuntataloudelle nousisi huomattavasti edellä mainitusta arvioista. Heikentävät vaikutukset osuvat pahimmillaan jälleen samoihin kuntiin kuin sote-uudistuksen tulopohjan leikkaukset.

On valitettavaa, että hallituksen päätökset eivät tähtää kuntatalouden vahvistumiseen. Koko julkista taloutta hallitusohjelman päätösperäiset toimet vahvistavat nettomääräisesti noin 3,1 miljardilla eurolla vuoden 2027 tasossa. Valtio on julkisen sektorin ala sektoreista alijäämäisin.

Julkisen talouden tilanne on nyt huolestuttavampi kuin hallitusohjelmaa tehdessä. Talouskasvu on seisahtunut ehkä odotettua pidemmäksi aikaa ja monet eri tekijät, muun muassa hallitusohjelman määräaikainen inves-

1.3 Toimintaympäristön muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä väestön ikääntymisestä aiheutuva merkittävä menojen kasvupaine poistui kuntataloudesta. Kuntataloudessa vallitsee kuitenkin edelleen tulojen ja menojen välillä rakenteellinen epätasapaino, joka uhkaa syventyä lähivuosina ilman uusia toimenpiteitä. Kunnilla on tehtäväkentän supistuttua aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen, joten sopeutusaine kohdistuu aiempaa enemmän veroprosenttien korotukseen.

Suurin ja merkittävin meno sopeutustarve - ja mahdollisuus on kasvatus- ja koulutuspalveluissa, joissa palveluntarpeen lasku haastaa kuntia toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen. Koulutuksen (mukaan lukien varhaiskasvatus) palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Las-

tointiohjelma, korkomenot sekä turvallisuuteen liittyvät hankinnat, kasvattavat julkisen sektorin alijäämää. Petteri Orpon hallituksen talous- ja finanssipolitiikan linja nojaa menosopeutukseen ja työllisyyttä edistäviin rakenteellisiin uudistuksiin. Samaan aikaan veroaste kuitenkin laskee ja uusia julkista taloutta heikentäviä päätöksiä, kuten varainsiirtoveron muutokset, tehtäisiin tiheästi. Myös sopeutustoimien määrä on kutistunut jonkin verran alkuperäisistä tavoitteista.

Riskit sekä odotettua heikommasta työllisten määrän lisäyksestä, että vaimeammasta talouskasvusta ovat suuret. Nyt jo tiedetään, että hallituksella on viimeistään puoliväliriihessä edessään ikäviä päätöksiä. Sama koskee myös kuntia. Kuntien talousjohtajat ennakoivatkin kuntatalousohjelman ennusteen mukaisesti talousnäkymiensä nopeaa heikentymistä ja uusien sopeutustoimien tarpeen voimakasta kasvua.

Sopeutusaineet näkyivät syyskuussa toteutetussa Kuntaliiton kaikkien aikojen ensimmäisessä talousbarometrissä. Kuntien talousjohtajien odotuksia keräävään barometriin vastasi 129 kuntaa. Lähes puolet vastanneista kunnista raportoivat myös merkittävästä kunnallisveroprosentin nousu paineesta vuodelle 2024. Tulos on odotettu, sillä kuntatalous ei ole soten jälkeen enää entisensä. Toimintamenot ja -tulot ovat puolittuneet aiemmasta, mikä tekee kuntataloudesta suhdanne herkemmän ja haavoittuvamman. Leikkauspöydälle asetetaan syksyn talousarvion valmistelussa paitsi kuntien menot niin myös yhä kasvavat investoinnit sekä kuntaverot.

(Lähde: VM, Kuntatalousohjelma vuodelle 2024, syksy 2023)

ten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Myös osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää uusia palveluiden järjestämistapoja. Näiden kehityssuuntien ja heikkenevien talousnäkyvien myötä investointien tarkan tarveharkinnan tärkeys korostuu.

Kuntatalouden menot kasvavat hintojen noustessa ja lisäksi investointipaineet pysyvät mittavina. Kustannusten kehitykseen vaikuttaa etenkin kunta-alan ansioketitys. Työkäisen väestön väheneminen heikentää osaavan työvoiman saatavuutta ja kuntien veropohjaa. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta jää painelaskelmassa negatiiviseksi vuosina 2024–2027.

Työikäisen väestön määrän väheneminen ja työvoiman saatavuusongelmat koskettavat myös kunta-alaa, jossa eläköityminen on voimakasta. Osaajapulaa on muun muassa sivistystoimissa sekä teknisessä toimessa. Osaajapula saattaa vaikeuttaa palvelujen järjestämistä ja hankkeiden toteuttamista, mutta se voi myös johtaa tilanteeseen, jossa palvelujen tuottaminen kohtuullisin kustannuksin on entistä vaikeampaa useissa kunnissa.

Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntatalouteen vaikuttavat panostukset kohdistuvat muun muassa perusopetuksen vahvistamiseen (yht. 323 milj. 2025–2027) ja tasa-arvon edistämiseen esi- ja perusopetuksessa (yht. 152 milj. 2024–2027). Vaikka nämä panostukset lisäävät kuntatalouden rahoitusta, kasvattavat ne myös menoja vastaavasti. Koulutuksen toimialalle kohdistuu kuntataloudessa kuitenkin myös leikkauksia, sillä sopeutustoimia on kohdistettu esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuu sekä työttömyysturvan laajentuva rahoitusvastuu siirtyvät kunnille 1.1.2025. Kevään 2023 julkisen talouden suunnitelmassa kunnille siirtyvien työ- ja elinkeinopalveluiden kustannusten on arvioitu vuonna 2025 olevan noin 663 milj. euroa. Lopullinen rahoituksen taso määritellään valtion vuoden 2024 talousarvion perusteella. Mahdolliset uudet, vuodesta 2025 voimaantulevat tehtävämuutokset huomioidaan myös rahoituksen lähtötasossa. Uudistuksen yhteydessä kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan koskemaan työmarkkinatuen lisäksi myös perus- ja ansiöpäivärahaa. Työttömän osallistuminen työllistymistä edistävään palveluun ei jatkossa enää katkaisisi kunnan vastuuta työttömyysetuuden rahoituksesta. Uudistuksesta aiheutuva kasvu kuntien etuusmenoissa kompensoidaan kunnille erillisellä valtionosuuden lisäyksellä. Uudistuksen seurauksena työllisyyskehityksellä on jatkossa entistä suurempi vaikutus kunnan talouteen.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on useita työvoimapalveluihin liittyviä kirjauksia. Koska kunnat vastaavat näiden palveluiden järjestämisestä vuodesta 2025 alkaen, on linjatuilla toimenpiteillä vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen. Hallitusohjelmassa muun muassa todetaan, että hallitus tarkistaa TE2024-rahoitusmallin kompensatation tasoa lain voimaantulon jälkeen vuosittain kuntien välillä siten, että

mallin kannustavuus, väestön kasvun vaikutus sekä vieraskielisten että kaksikielisten, työttömien ja työllisten määrä huomioidaan. Lisäksi ohjelmassa todetaan, että työvoimapalveluiden lakisääteistä palveluprosessia kevennetään, jotta rajallista resurssia voidaan käyttää tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin. Hallitusohjelman toimeenpano on käynnistymässä, joten yksityiskohtaisia vaikutuksia kuntien talouteen ei voida vielä syksyn 2023 kuntatalousohjelmassa esittää.

Kuntien roolia kotoutumisen edistämisestä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain (681/2023) mukaisesti. Kunnille myönnetään rahoitusta muun muassa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluihin, monialaiseen osaamiskeskus tyyppiin toimintaan, monikielisen yhteiskunta orientaation järjestämiseen sekä työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen. Osa kotoutumislain mukaisista kuntien kotoutumisen edistämisen kustannuksista korvataan vuoden 2025 alusta lukien osana peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmää

Hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytyksiä investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia. Tavoitteena on, että hallituksen esitys voidaan antaa eduskunnalle keväätistuntokaudella 2025 ja uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026.

Kuntien toimintaedellytysten vahvistamiseksi hallitus käynnistää ohjelman, jonka tavoitteena on karsia kuntien toiminnan ja tehtävien mitoitusta ja toteutustapojen yksityiskohtaista sääntelyä.

(Lähde: VM, Kuntatalousohjelma vuodelle 2024, syksy 2023)

I.4 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

Vuoden 2022 lopussa Haminan väestömäärä oli 19 549. Väestömäärä laski edelliseen vuoteen nähden 153 henkilöllä (-0,8 %). Vuoden aikana syntyi 118 (118 vuonna 2021) lasta. Kuolleiden määrä oli 323 (300). Kokonaisnettomuutto (nettomaahanmuuton ja kuntien välisen nettomuuton summa) oli 61 henkilöä, kun se edellisenä vuonna oli viisi henkilöä.

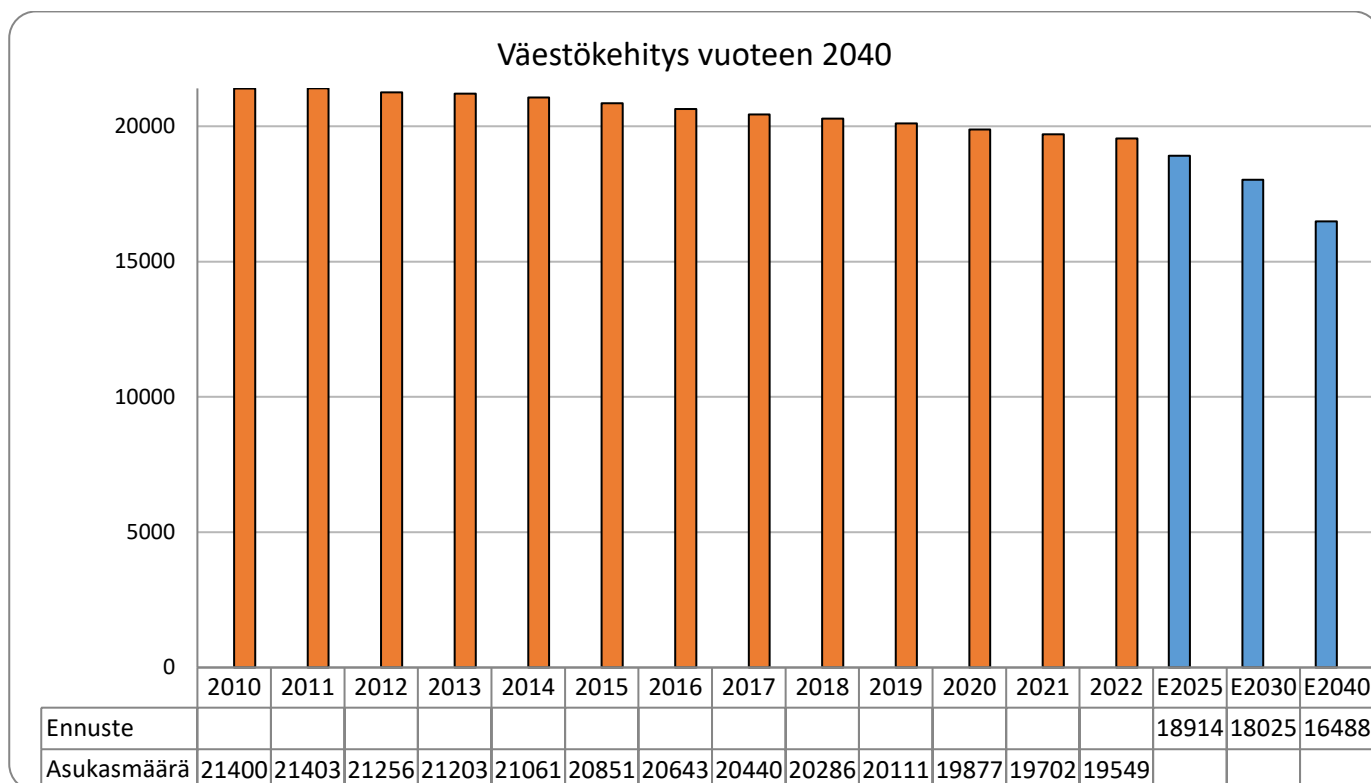
Haminan ennakkoväkiluku oli syyskuussa 19 566, mikä oli 17 asukasta vuodenvaihteen tilannetta enemmän. Kasvun selittää nettomaahanmuutto, joka oli +196 asukasta tammi-syyskuussa. Luonnollinen väestönlisäys, eli syntyneiden ja kuolleiden erotus oli -133 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli myös negatiivinen ollen -52 asukasta.

Vuodesta 2021 eteenpäin asukasluku on arvioitu Tilastokeskuksen 30.9.2021 julkaiseman ennusteen mukaisena. Sen mukaan 19 000 asukkaan raja alittuu vuonna 2025.

Historia on osoittanut, että Kymenlaaksossa ennusteet ovat viime vuosina olleet toteutunutta kehitystä positiivisempia. Esimerkiksi vuonna 2014 julkaistussa ennusteessa 20 000 asukkaan rajan ennustettiin alittuvan vasta vuonna 2025. Väkiluvun kehityksen kääntämiseen ennen kaikkea kuntien välisen nettomuuton osalta on välttämätöntä panostaa.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen asiakkaat vähenivät uusimman ennusteen mukaan rajusti, sillä vuoteen 2030 alle 16-vuotiaita on peräti 725 nykyistä vähemmän (vuoden 2021 lopussa alle 16-vuotiaita asukkaita on noin 2 670). Tämä muutos on huomioitava myös tulevaisuuden palveluverkkoa suunniteltaessa.

Vastaava muutos tapahtuu myös yli 75-vuotiaissa, joiden osuus väestöstä kasvaa kymmenessä vuodessa nykyisestä alle 15 prosentista yli 20 prosenttiin. Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa noin 800 henkilöllä. Tämä merkitsee edelleen huoltosuhteen heikkenemistä.

I.5 Työllisyyden ja elinkeinoelämän kehitys

Vuosi	Työpaikat	Muutos
2004	8 535	246
2005	8 406	-129
2006	8 575	169
2007	8 312	-260
2008	7 508	-807
2009	7 158	-305
2010	7 428	270
2011	7 223	-205
2012	6 928	-295
2013	6 861	-67
2014	6 722	-139
2015	6 504	-218
2016	6 409	-95
2017	6 272	-137
2018	6 453	181
2019	6 277	-176
2020	6 105	-172
2021	6 122	17

Kymenlaaksoa 2000-luvun puolivälistä alkaen koetellut rakennemuutos jatkuu edelleen. Kehitys on kiihtynyt vuonna 2023 alkaen Kouvola Fazer Oy:n, Edukon ja Stora Enson Anjalankosken tehtaiden ilmoituksilla muutos neuvottelujen käynnistämisestä. Stora Enson ilmoitettua 16.6.2023 suunnittelevansa Sunilan sellutehtaan sulkemista Kotkassa TEM julkaisi välittömästi käynnistävänsä rakennemuutos tukitoimet yhdessä alueen toimijoiden kanssa. Kotkan kaupunki perusti Sunila-rakennemuutosryhmän (Kotkan kaupunki, Cursor Oy, Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä EKAMI, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy, Kaakkois-Suomen TE-toimisto, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Kymenlaakson liitto ja Työ- ja elinkeinoministeriö).

Metsäteollisuuden yksiköiden ilmoitukset tehtaiden sulkemisista ja toimintojen vähentämisestä yhdessä Kouvola toteutettujen meijeritoiminnan lopettamisen ja ammattiopiston irtisanomisten kanssa sekä kaikki kerrannaisvaikutukset huomioiden vaikutukset aluetalouteen ovat merkittävät. Äkillisen rakennemuutoksen lisäksi Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on heikentänyt Kymenlaakson tilannetta. Alentuneet vientinäkyvät, kohonneet kustannukset ja pakotteiden aiheuttamat vienti- ja tuontirajoitukset ovat tuoneet haasteita myös vienti- ja tuontimäärästä riippuvaan satamatoimintaan, minkä johdosta satamaoperaattori on käynnistänyt muutos neuvottelut. Rajan ylittävän rautatieliikenteen loppuminen on vaikuttanut dramaattisesti koko logistiikka-alaan. Heikkenevä tilanne näkyy myös konkurssien määrän kasvuna.

Tilanne jatkuu vaikeana, ja tuleviin muutoksiin on varauduttava. Kymenlaakson kunnat ja muut toimijat näkivät tarpeelliseksi laatia koko maakunnan kattavan äkillisen rakennemuutoksen suunnitelman, jonka luonnos toimitettiin valtioneuvostolle ja keskeisille ministeriöille jo ennen hallituksen budjettiriihtä. Valtion talousarviossa ei kuitenkaan ollut vastauksia Kymenlaakson tilanteeseen.

Äkillisen rakennemuutoksen tilanteessa välittömiä toimenpiteitä ovat irtisanottavien uudelleen työllistymisen tukeminen ja uuden työn löytäminen alihankkija verkostoille. Maakunnassa on myös vahvistettava Invest in –toimintaa uusien yritysten ja työpaikkojen löytämiseksi. Työpaikkojen sijoittuminen Kymenlaaksoon helpottuu, mikäli koko maakunta pääsee korotettujen yritystukien piiriin.

Metsäteollisuudesta poistuvien/poistuneiden tehdasalueiden (Sunilan, Voikkaa ja Myllykoski) jatko käytöstä tulee käynnistää selvitykset. Kovahiilen tuotannon pilottilaitos jatkaa Sunilan tehtaalla. Päätös tuotantolaitoksen kotiuttamiseksi vaatii toimenpiteitä valtion taholta.

Uudistumisen potentiaalia on erityisesti puhtaan energian edistämisessä, akkuteollisuudessa, vetytaloudessa mukaan lukien geologinen vety ja elintarvikesektorilla. Puhdas energia on keskeinen sijoittumiskriteeri uusissa investoinneissa. Vetytalouden edistäminen on iso mahdollisuus maakunnassa, jossa on hyödynnettävissä runsaasti bioperäisiä hiilidioksidipäästöjä. Etenkin akkuteollisuuden odotetaan tuovan ensivaiheessa yli 600

työpaikkaa. Akkuklusterin luomisessa tärkeää on toimenpiteiden nopea käynnistäminen ja erityisesti lupamenettelyiden sujuvoittaminen ja nopeuttaminen. Uusien yritysten sijoittuminen vaatii osaavan työvoiman varmistamista ja työelämälähtöisen koulutuksen oikea-aikaista käynnistämistä. Yritysten liiketoimintamahdollisuuksien tukemiseksi tarvetta on innovaatioekosysteemin vahvistamiseen ja soveltavan osaamisen toimenpiteille.

Tilastokeskuksen kahden vuoden viiveellä julkaisemien tilastojen mukaan Haminassa työpaikkojen määrä on laskenut muutamaa poikkeus vuotta lukuun ottamatta tasaisesti koko 2000-luvun. Lähivuosina on kuitenkin merkittäviä positiivisia odotuksia akkumateriaalitehtaan tulolle Haminaan. Koko Etelä-Kymenlaakson elinvoiman kannalta on välttämätöntä, ettei ainutlaatuinen mahdollisuus kariudu valituksiin ja ympäristölupien eväämiseen.

Koronapandemian jälkeen työttömyys kääntyi jo laskuun, mutta Ukrainan sota lukuisine vaikutuksineen heikensi taloustilannetta olennaisesti ja työttömyys kääntyi jälleen kasvuun.

Elokuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli 109 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömien työnhakijoiden määrä oli myös elokuun 2019 tilannetta suurempi (+43). Työttömyysaste oli 11,0 % (9,6 % 8/2022).

Myös pitkäaikaistyöttömien määrä on kääntynyt selvään kasvuun (+45 hlö/15 %). Niin ikään nuorten työttömien määrä on kasvanut vuoden takaiseen verrattuna (+23 hlö/27,0 %).

Koronan myötä venäläisten matkailu ei ehtinyt edes elpyä, kun Ukrainan sota alkoi ja viisumien ehtoja päätettiin tiukentaa olennaisesti. Venäjän rajaliikenteen paluussa vanhaan voi kestää vuosikausia. Kotimaan matkailun merkitys on korostunut.

Tervasaaren asunto- ja satama-alueen kehittäminen on edelleen yksi kaupungin kärkihankkeista. Kehittämistyö käynnistyi muutama vuosi sitten ja sitä jatketaan määrätietoisesti eteenpäin. Yksityinen vuokra-kerrostalokohde on valmistunut kaupungin vuokrataloyhtiön kohteen avattua pään yksityiselle asuntorakentamiselle. Alueeseen osoitetaan aiempaa selvästi enemmän kiinnostusta.

Sataman liikenteessä on syyskuun tilanteessa pudotusta -5,1 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Epävarmuustekijöitä on edelleen lähitulevaisuudessa maailman tilanteesta johtuen ennätyksellisen paljon. Koronapandemian ja kansainvälisen konttiliikenteen vaikeuksien rinnalle tulivat Venäjään kohdistetut pakotteet. Talouskasvun hiipuminen ja työmarkkinatilanteeseen liittyvät epävarmuustekijät luovat myös

epävarmuutta lähitulevaisuudessa. Haasteista huolimatta sataman kuluva vuosi on ennusteiden mukaan kohtuullisen hyvä.

Googlen viime vuosina tekemät investoinnit Haminan alueelle ovat kaupungin elinkeinoelämän kannalta merkittävät ja tulevat rakentamisen jälkeenkin tarjoamaan uusia työpaikkoja alueelle. Googlen kanssa vuoden 2022 aikana toteutetut kaupat uusista maa-alueista ennakoivat Datakeskuksen laajenevan edelleen tulevaisuudessa, mikä lupaa hyvää alueen työllisyydelle. Myös akkumateriaalitehtaan sijoittumisella alueelle olisi merkittävät vaikutukset elinkeinoelämään sekä työpaikkojen määrään.

Hillonlahden pohjoispuolelle sijoittuva työpaikka-alue tarjoaa tulevaisuudessa mahdollisuuksia isoille toimijoille, esimerkiksi datacentereille tai akkuteollisuuden toimijoille. Alueella tuetaan myös Haminan satamaosan kehitysmahdollisuuksia.

Haminan Energia Oy:n LNG-hanke valmistui kaupalliseen käyttöön vuoden 2022 lokakuussa. Terminaali turvaa kaasunenergian saantia Venäjän kaasutoimitusten päättyttyä.

Cursorin kanssa jatketaan toimenpiteitä satamasidonaisen yritystoiminnan lisäämiseksi (BusinessMooring). Yhteisestä seutu markkinoinnista haetaan uutta liiketoimintaa seudulle.

E18-moottoritie luo mahdollisuuksia elinkeinoelämälle ja uusien työpaikkojen syntyiselle. Yhtä tärkeää olisi rautatie yhteyksien kehittäminen turvaamaan Hamina-Kotka Sataman raideliikenteen tarpeita, sillä esimerkiksi puukuljetukset ovat olleet kasvussa Venäjän tilanteen takia.

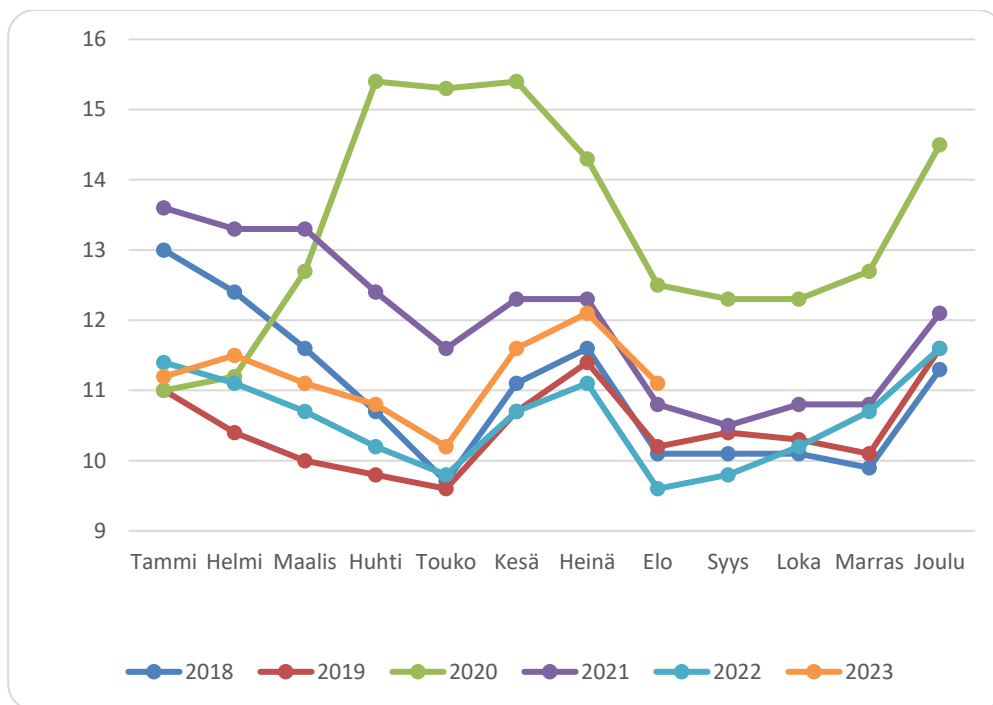
Haminan kaupungista kehitetään jatkuvasti monipuolisempaa tapahtumakaupunkia. Musiikki- ja kulttuuritapahtumien rinnalle on noussut ja nousee uusia mielenkiintoisia tapahtumia ja matkailullisia vetovoimatekijöitä. Vuonna 2022 järjestettiin toisena vuotena peräkkäin Hevoset Bastionissa -tapahtuma. Vuosi 2024 on jälleen Tattoo-vuosi. Haminassa on viime vuosina toteutettu lukuisia hienoja konsertteja ja näyttelyjä, viime kesänä Esko Valtaojan ”Kotona maailmankaikkeudessa” avaruusnäyttely. Vuonna 2023 myös Suomen Kansallisooppera vieraili Bastionissa. Hamina Festivals -konsepti tulee entisestään lisäämään tapahtumien merkitystä kaupungin elinvoiman kannalta. Hamina on tunnettu vahvana pesäpallo kaupunkina ja miesten edustusjoukkueen nouseminen naisten rinnalle Superpesikseen on historiallista myös Haminassa.

Kaupunki arvostaa ja tukee Reserviupseerikoulun ja varuskunnan toimintaa ja on ylpeä, että kaupungissa on Suomen suurin johtajakoulu.

Kaupungin näkökulmasta Ekamin linjaus keskittää teknisten alojen opetusta Haminan kampukselle on myönteinen asia ja turvaa opiskelumahdollisuuksien kehittämisen Haminan alueella. Ekami on kehittänyt auton-

asentajien koulutusta Haminassa vastaamaan tulevaisuuden sähkö- ja hybridautojen asentajien osaamistarpeisiin. Myös prosessitekniikan osalta kehitystyötä on tehty.

Haminan työttömyysasteen kehitys 2018-2023

Lähde: ELY-keskus, Työttömyyskatsaukset

I.6 Hyvinvointikertomus

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus johtopäätökseen kuntalaisten tai alueen hyvinvoinnista, työ- ja toimintakyvystä sekä niiden edistämisestä kunnan eri toimialueilla. Hyvinvointikertomus tukee tiedolla johtamista ja edistää suunnitelmallista hyvinvoinnin, työ- ja toimintakykyä edistävien rakenteiden ja toiminnan johtamista. Hyvinvoinnin tavoitteita ja toimenpiteitä arvioidaan vuosittain ja niitä voidaan painottaa eri vuosina eri tavoin.

Haminan hyvinvointikertomukseen on koottu eri väestöryhmien hyvinvointi- ja terveyseroja ja niiden kaavailuun liittyviä tavoitteita. Lisäksi hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia tekijöitä ja niiden muutoksia. Hyvinvointikertomus muodostuu Haminan hyvinvointia edistävien rakenteiden kehittämissuunnitelmasta, osallisuussuunnitelmasta, lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta sekä ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmasta. Haminan ensimmäinen laaja hyvinvointikertomus oli valtuustolla käytettävissään vuonna 2022. Toimenpiteitä ja tavoitteita arvioitiin keväällä 2023.

I.7 Maankäyttö ja asuntorakentaminen

Haminan kaupunkiseutua suunnitellaan toimivaksi, taloudelliseksi ja ekologisesti kestäväksi, viihtyisäksi ja turvallisesti luomalla toiminnallisia alueita asumiselle, palveluille ja elinkeinon harjoittamiselle.

Kaupunkisuunnittelu huolehtii kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tontti tarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista.

Alueiden käytön suunnittelulla vaikutetaan suoraan asumisen, elinkeinoelämän ja vapaa-ajan toimintojen sijoittumiseen sekä niitä yhdistäviin verkostoihin. Kestävällä alueiden käytön suunnittelulla edistetään yhteiskunnan toimivuutta, rakennetun ympäristön laatua ja ihmisen arjen sujuvuutta. Nyt tehtävät alueiden käyttöä koskevat ratkaisut vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen, myös tulevien sukupolvien hyvinvointiin.

Kaavoituksen ja maankäytön periaatteina on pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, aktiivisuus ja avoimuus sekä yhdenvertaisuus. Lisäksi keskeistä on myös ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyden tukeminen maankäytön keinoin. Maankäytön suunnittelun ja toteuttamisen tavoitteena on luoda kasvun edellytykset ja vahvistaa kaupungin veto- sekä pitovoimaa. Tässä keskeisenä keinona on turvata kaupungin riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta rakentamiseen ja yritystoimintaan.

Keväällä 2024 toimintaa ja tavoitteita jälleen arvioidaan ja niistä raportoidaan.

Hyvinvointityön edistämiseksi ja systematisoimiseksi vuonna 2022 perustettiin eri tahojen muodostama hyvinvointityöryhmä, jonka työskentely on säännöllistä. Hyvinvointityöryhmä vastaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevien strategisten tavoitteiden valmistelusta. Tarvittaessa hyvinvointityöryhmä määrittelee toiminnan tai palvelun jalkauttamisessa tarvittavat alatyöryhmät ja verkostot. Hyvinvointityöryhmä vastaa hyvinvointikertomuksen laadinnasta ja kaupungin ja alueen osaamisen hyväksikäyttämistä. Jäsenet vastaavat oman organisaatioiden osalta sovittujen toimenpiteiden jalkauttamisesta ja onnistumisen arvioinnista sekä tuovat ryhmään omalta alueeltaan tietoon perustavaa näkemystä hyvinvointityön perustaksi.

Kymenlaakson hyvinvointia edistetään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Pohjana yhteistyölle ja onnistumisen arvioinnille on alueellinen hyvinvointikertomus.

Maanhankinnan ja kaavoituksen tulee olla oikea-aikaista ja ennakoivaa. Näin vastaamme kysyntään ja luomme toimivaa ja houkuttelevaa toimintaympäristöä uusille, alueelle sijoittuville sekä nykyisille alueella toimiville yrityksille sekä luomme pohjan myös olemassa olevan yritystoiminnan kehittymiselle. Erityisesti yritystonttien osalta tulee jatkossa huomioida myös kaavoitetun alueen esivalmistelu ja kunnallistekniikan rakentaminen ennakoivasti.

Tavoitteena on luoda veto- ja pitovoimaisia asuinalueita. Asuinalueiden suunnittelussa huomioidaan yhteisöllisyys ja monipuolinen palvelurakenne. Turvallinen, terveellinen, viihtyisä, sosiaalisesti toimiva ja eri väestöryhmien tarpeet huomioiva elin- ja toimintaympäristö edistää asukkaiden hyvinvointia. Suunnittelu ja toteuttaminen toteutetaan vuorovaikutteisesti asukkaiden kanssa. Tavoitteena on tiivistää yhdyskuntarakennetta ja muodostaa asuinrakentamiseen soveltuvia tontteja eri puolille kaupunkia, lähelle palveluita.

Myös alueiden välisiä yhteyksiä, kuten viheralueverkostoa, ylläpidetään ja kehitetään maankäytön suunnittelun keinoin. Ilmastovaikutusten arviointi alueiden käytön suunnittelussa korostuu jatkossa entisestään. Yhdyskuntarakenteen eheyttämällä ja tiivistämällä sekä olemassa olevan infran hyödyntämällä luodaan taloudellisesti ja ekologisesti kestävämpää yhdyskuntarakennetta.

2 STRATEGINEN OHJAUS

2.1 Haminan kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatiiorakenteessa

Luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatio

Kaupunginvaltuusto koostuu 43 valtuutetusta. Nykyinen valtuustokausi alkoi poikkeuksellisesti 1.8.2021 kuntavaalien siirryttyä huhtikuulta kesäkuulle koronavirus pandemian vuoksi. Haminassa on käytössä valio-kuntamalli, joka otettiin käyttöön edellisen valtuustokauden (2017–2021) alussa.

Kaupungin toiminnanohjausjärjestelmää arvioidaan säännöllisesti. Kaupunginhallitus päätti viimeisimmästä toiminnanohjausjärjestelmästä alkuvuodesta 2020. Sittemmin muutosjohtajan nimikkeistä on luovuttu.

Toiminnanohjausjärjestelmässä aktiivisena ja osallisena -palveluprosessi on määritelty poikki-leikkaavaksi prosessiksi, jota johtaa osallisuusjohtaja. Hänen vastuulla ovat osallisuuden johtaminen ja vahvistaminen, viestintä, tietohallinto, digitalisaation edistäminen, erilaiset kehittämistoimenpiteet sekä hyvinvoinnin edistäminen. Kirjasto-, kulttuuri- ja liikunta-palvelut kuuluvat myös aktiivisena ja osallisena -palveluprosessiin. Osallisuusjohtaja toimii hyvinvointivaliokunnan esittelijänä.

Hallintojohtaja toimii kaupungin henkilöstöjohtajana ja johtaa henkilöstöhallintoa ja palkanlaskentaa.

Vetovoimainen Hamina -ydinprosessissa on tapahtunut viime vuosina muutamia sisäisiä esihenkilö muutoksia. Muutosjohtajan virasta on luovuttu syksyllä 2023 ja jatkossa kaupunkikehityspalveluita johtaa elinvoimajohtaja. Haminan Vesi liikelaitoksen toimitusjohtaja vaihtuu loppuvuodesta 2023.

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa ei pariin vuoteen ole ollut muutosjohtajaa, sillä kaupunginhallitus päätti syksyllä 2021 muuttaa hyvinvoiva haminalainen muutosjohtajan viran kasvatus- ja koulutusjohtajan vakituiseksi viraksi. Kasvatus- ja koulutusjohtaja aloitti tammikuussa 2022, mutta on sittemmin jättänyt tehtävän.

Kaupunginhallitus päätti lokakuussa 2023, että 1.1.2024 lähtien opetustoimea johtaa opetuspäällikkö. Kasvatus- ja koulutusjohtajan virka jätettiin täyttämättä. Johtaja virkojen tarvetta ja sisältöä arvioidaan vielä uudelleen talven 2023-2024 aikana.

Vuoden 2024 aikana tulee arvioitavaksi myös luottamushenkilöorganisaatio, koska seuraavat kuntavaalit ovat jo keväällä 2025.

Mahdollistava toiminnanohjaus 1.1.2022

WWW.HAMINA.FI ○○○○

HAMINA

2.2 Kaupunkistrategia Hamina

Kaupunginvaltuusto hyväksyi uudistetun strategian vuonna 2022.

Uudessa strategiassa on tiivistetty aiempaa visiota; Maailmanluokan pikkukaupunki Hamina on satama hyväälle elämälle ja yrittämiselle ja pitäytytty vanhoissa, hyväksi todetuissa arvoissa. Strategiaan lisättiin uutena elementtinä palvelulupaus. Aiemmat yhdeksän strategista tavoitetta korvattiin neljällä strategisella painopisteellä:

- Elinvoimainen ja kasvava Hamina
- Osaava ja oppiva Hamina
- Hyvinvoiva Hamina
- Viihtyisä ja toimiva Hamina

Kaupunkistrategia on nähtävillä kaupungin verkkosivuilla: <https://www.hamina.fi/asukkaalle/wp-content/uploads/sites/12/2022/06/Haminan-kaupungin-strategia.pdf>

Luvussa 2.3. on esitetty kaupungin strategiaan kirjatut strategiset painopisteet ja tavoitteet. Kaupunkistrategian toteutumista arvioidaan talousarvioon kirjattujen strategisten mittareiden avulla. Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi valiokunnat hyväksyvät valiokunnille yhteiset vuosittain määriteltävät toimenpiteet, jotka kirjataan valiokuntien käyttösuunnitelmiin. Valiokunnat seuraavat toimenpiteiden toteutumista osavuosikatsausten ja toimintakertomuksen aikataulun mukaisesti.

HAMINA 2030 KAUPUNKISTRATEGIA

HAMINA
MAAILMANLUOKAN PIKKUKAUPUNKI

VISIO
Maailmanluokan pikkukaupunki
Hamina on satama hyvälle elämälle
ja yrittäjiselle.

PALVELULUPAUS

Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja turvallisuutta sekä yhteisöjen ja yritysten toimintaedellytyksiä. Kuuntelemme kaupunkilaisia, viestimme avoimesti ja lisäämme avointa päätöksentekoa. Tuemme asukkaiden aktiivista tekemistä, kehitämme lähipalveluita ja edistämme kestäväää kehitystä.

ARVOT
Tulevaisuuslähtöisyys
Asukas- ja yrityslähtöisyys
Rohkeus

 Elinvoimainen ja kasvava Hamina

 Osaava ja oppiva Hamina

 Hyvinvoiva Hamina

 Viihtyisä ja toimiva Hamina

2.3 Kaupunkistrategian toimeenpano

Elinvoimainen ja kasvava Hamina

- ❖ Kehitämme Haminasta entistä monipuolisemman kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumakaupungin ja lisäämme kaupungin tunnettuutta Suomen festivaalikaupunkina.
- ❖ Mahdollistamme satamasidonnaisen teollisuuden kasvun kehittämällä alueen kaavoitusta ja houkuttelemalla alueelle kansainvälisiä yrityksiä.
- ❖ Hyödynnämme meren läheisyyden ja saaristoluonnon mahdollisuudet matkailun, virkistyskäytön sekä yritystoiminnan kehittämisessä.
- ❖ Kehitämme Tervasaaresta monimuotoisen ja elämää täynnä olevan kaupunkialueen.
- ❖ Vastaamme monipaikkaisuuden tuomaan kysyntään lisäämällä ekologista ja monimuotoista asumista sekä tonttitarjontaa.
- ❖ Huolehdimme tasapainoisesta kasvusta. Haminan vahva talous turvaa elinvoiman.

Strateginen painopiste		Elinvoimainen ja kasvava Hamina	
Mittari	Lähtötaso Vuoden 2023 tilanne	Toteuma	
Haminan nettomuutto on positiivinen (viimeinen vuosi ja viiden vuoden trendi)			
Kaupungin ja kaupunkikonsernin lainakanta euroa/asukas pienenee (vähintään viiden vuoden trendi)			
Uudet sijoittumiset/satama sidonnaiset hankkeet -> euromäärä ja työpaikat ns. putkessa olevien hankkeiden osalta, trendin seuraaminen			
Tilikauden ylijäämä vähintään yksi miljoonaa euroa			
Työttömien määrä pienenee			

Osaava ja oppiva Hamina

HAMINA
MAAILMANLUOKAN PIKKUKAUPUNKI

- ❖ Rakennamme tulevaisuuden opintopolun yhteistyössä oppilaitosten ja korkeakoulujen sekä yritysten kanssa vastaamaan tulevaisuuden osaamis- ja työelämävaatimuksiin.
- ❖ Kehitämme palveluja digiteknologiaa sekä kolmannensektorin toimijoita hyödyntämällä.
- ❖ Kehitämme palveluverkkoa lähtökohtana modernit, terveet ja monipuoliset oppimisympäristöt sekä laadukas opetus.
- ❖ Edistämme opetuksen ja koulutuksen kilpailukykyä vahvistamalla tulevaisuuden kannalta tärkeitä koulutussisältöjä ja profiloimalla koulutustarjontaa esimerkiksi huomioilla kansainvälisyyden.

Strateginen painopiste		Osaava ja oppiva Hamina	
Mittari	Lähtötaso Vuoden 2023 tilanne	Toteuma	
Kasvatus- ja koulutuspalveluiden yhteistyön määrä ja laatu korkeakoulujen, oppilaitosten, yritysten ja sidosryhmien kanssa -> mittari on laadullinen: raportointi			
Pätevän henkilökunnan määrä (nouseva trendi, tavoite 100 %)			
Modernit tilat (peruskorjatut tai uudet), nouseva trendi			
Kansainvälisten palveluiden järjestäminen (englanninkieliset palvelut, nouseva trendi)			

Hyvinvoiva Hamina

HAMINA
MAAILMANLUOKAN PIKKUKAUPUNKI

- ❖ Rakennamme kumppanuuksia ja luomme mahdollisuuksia kuntalaisten toimijuudelle, osallisuudelle ja yhteisöllisyydelle.
- ❖ Parannamme lasten ja nuorten hyvinvointia varmistamalla turvallisen polun aikuisuuteen. Päätöksiä tehtäessä huomioimme lapsivaikutukset.
- ❖ Edistämme työllisyyttä ja työllistymistä tuomalla yksilölliset palvelut lähelle asiakkaita matalalla kynnyksellä.
- ❖ Ehkäisemme syrjäytymistä ja tuemme huono-osaisten osallistumismahdollisuuksia harrastuksiin ja tapahtumiin.
- ❖ Edistämme ikäihmisten toimintakyvyn säilymistä sekä luomme mielekästä arkea ja hyvinvointia.
- ❖ Huolehdimme, että hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyö hyvinvoinnin edistämisessä toimii ja on tuloksellista.
- ❖ Panostamme liikunnan edistämiseen, luontoliikuntaan ja liikuntapaikkojen kehittämiseen.
- ❖ Huolehdimme henkilöstömme hyvinvoinnista ja osaamisen jatkuvasta kehittämisestä.

Strateginen painopiste		Hyvinvoiva Hamina	
Mittari	Lähtötaso Vuoden 2023 tilanne	Toteuma	
Hyte-kerroin euroina nousee			
Henkilöstön hyvinvointi			
Asiakaskokemuksen mittaaminen esim. hyvinvoinnin ja turvallisuuden kokemus paranee eri ikäryhmissä			
Tea-viisarin pisteet nousevat			

Viihtyisä ja toimiva Hamina

HAMINA
MAAILMANLUOKAN PIKKUKAUPUNKI

- ❖ Kehitämme asuinympäristön toiminnallisuutta, turvallisuutta, esteettömyyttä ja estetiikkaa ekologisesti kestävästi sekä huomioimalla puunkäytön mahdollisuudet asuinympäristön viihtyisyyden lisääjänä.
- ❖ Säilytämme historiallisen keskustan kaupunkikuvan.
- ❖ Hyödynnämme Haminan kaunista, merellistä ja rauhallista asuin-, elin- ja etätöympäristöä kaupungin toiminnoissa sekä erityisesti markkinoinnissa.
- ❖ Kehitämme tilojen käyttöratkaisuja kestävä kehitys huomioiden ja luomme kasvualustan yrittäjyydelle, kaupunkikulttuurille, luovuudelle ja kuntalaisten toimijuudelle.
- ❖ Kehitämme asuinalueiden toiminnallisuutta ja viihtyvyyttä kuntalaisia osallistamalla.

Strateginen painopiste

Viihtyisä ja toimiva Hamina

Mittari	Lähtötaso Vuoden 2023 tilanne	Toteuma	
Pitovoima: asukastyytyväisyys paranee (vuosittainen kysely yhdessä hyvinvoinnin kanssa kaupunkilaisille)			
Elinvoimaluku (kaupat ja ravintolat - tyhjätkä liikeytilat)/asukasluku x 1 000 asukasta -> vertailu muihin kaupunkeihin			
Kaupungin omien tilojen käyttöaste (kiinteistöstrategian seuranta)			
Keskusta-alueen tyhjien tilojen uusiokäyttö (kaupunki, yksityiset ja Puolustusvoimat)			

2.4 Eettiset pelisäännöt

Kuntalain 69.2 §:n mukaan ”*Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.*”

Kuntaa, joka on hyväksynyt yhteisesti sovitut eettiset pelisäännöt, voidaan pitää edelläkävijänä kuntasektorilla. Eettisyys ja oikeudenmukaisuus edistävät hyvinvointia ja jaksamista sekä vahvistavat sitoutumista yhdessä tekemiseen. Myös toiminnan tehokkuus ja sujuvuus lisääntyvät. Eettiset pelisäännöt vahvistavat tahtoa toimia yhteisen haminalaisen edun ja hyvinvoinnin puolesta. Säännöt antavat myös rohkeutta ja työkalun puuttua tilanteisiin, jotka koetaan epäasiallisiksi. Kaupunginvaltuusto johtaa esimerkillään Haminan kaupunkia maailmanluokan pikkukaupungissa.

Edellinen kaupunginvaltuusto laati itse itselleen eettiset pelisäännöt, jotka on sisällytetty vuosittain tähän talousarvio kirjaan. Valtuusto antoi myös henkilöstölle tehtäväksi laatia luottamushenkilöiden mallin mukaisesti *Haminan kaupungin työntekijöiden eettiset pelisäännöt*. Kaupunginhallitus on hyväksynyt työntekijöiden eettiset pelisäännöt, jotka tehtiin yhdessä johtavien viranhaltijoiden, asiantuntijapäälliköiden ja henkilöstön edustajien kanssa.

Kaupunginvaltuusto valtuutti kaupunginhallituksen antamaan tarkemmat ohjeet, miten toimitaan, jos eettisiä pelisääntöjä ei noudateta.

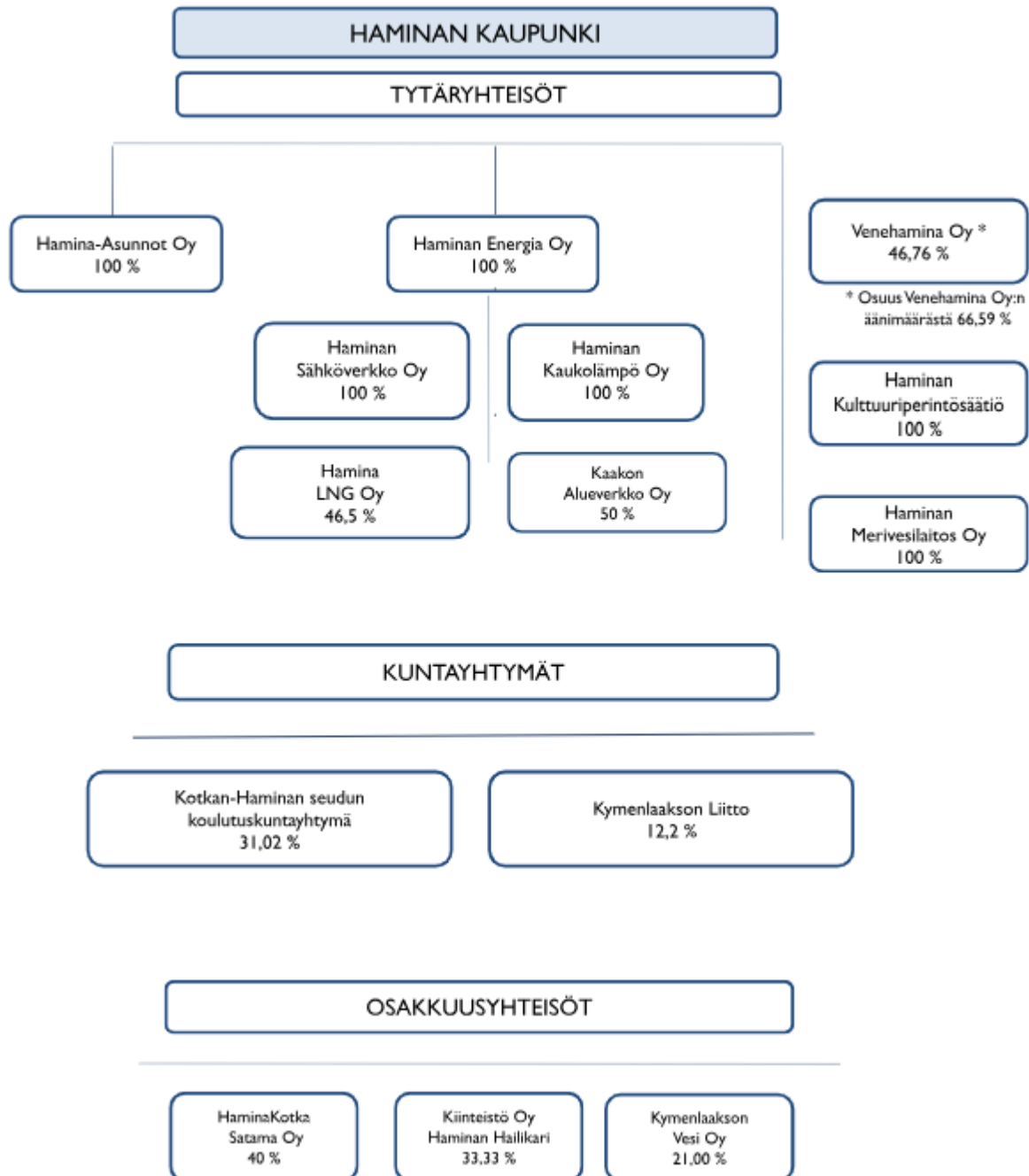
Ensisijaisesti pitää olettaa, että luottamushenkilöt sekä työntekijät sitoutuvat yhdessä sovittuihin eettisiin pelisääntöihin. Kaupunginvaltuusto ja muutkin toimielimet voivat vuosittain tai toimikausittain arvioida omaa työskentelyään ja samassa yhteydessä arvioida, miten eettisiä pelisääntöjä on noudatettu kyseisen toimielimen toiminnassa.

Jos luottamushenkilö tai työntekijä huomaa, että kollega toimii eettisten pelisääntöjen vastaisesti, tulee asiasta asiallisesti ja välittömästi mainita kyseiselle henkilölle. Jos eettisten pelisääntöjen noudattamatta jättäminen on jatkuvaa, tulee asia tuoda esihenkilön tietoon, jos kyse on työntekijästä. Luottamushenkilöiden kohdalla asia tuodaan tiedoksi valtuustoryhmien neuvottelukunnalle, joka koostuu kaikista valtuustoryhmien puheenjohtajista sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajasta. Neuvottelukunta päättää sitten, miten asiassa edetään.

Hallintojohtajan tehtävänä on toimia eettisten pelisääntöjen vastuullisena viranhaltijana.

2.5 Hamina-konsernirakenne

2.6 Omistajapolitiikka ja -ohjaus

Kaupungin omistajapoliittisten linjausten lähtökohtana ovat kaupungin kehittämistavoitteet, joiden tarkoituksena on tukea kaupunkistrategian toteutumista. Linjauksissa määritellään kunnan pääoman ja eri omaisuusserien omistamiseen, hankintaan ja käyttöön liittyvän päätöksenteon periaatteet. Linjausten tavoitteena on turvata päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus.

- Kaupunki omistajana pyrkii selkeään konsernirakenteeseen toiminnan läpinäkyvyyden turvaamiseksi. Samankaltainen toiminta pyritään järjestämään omaksi järkeväksi kokonaisuudeksi.
- Kaupunginvaltuusto asettaa vuosittain tai määräajaksi kaupungin liikelaitoksille ja tytäryhteisöille tuottovaatimuksen.
- Kaupunki perii sijoittamalleen pääomalle kohtuullisen koron.
- Kaupungin palvelutuotannon tai hallinnon kannalta tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan kiinteistöstrategian linjausten mukaisesti. Omistusjärjestelyjä tehtäessä noudatetaan käyvän arvon periaatetta ja omaisuudesta luopumisen tulee tapahtua markkinahintaan, ellei ole erityisiä perusteita poiketa tästä periaatteesta.
- Eri toimintojen tarvitsemat toimitilat tulee hankkia kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla joko vuokraamalla tai rakennuttamalla. Kone- ja kalusto hankinnoissa on arvioitava kokonaistaloudellisuus omaan taseeseen hankinnan ja vuokrauspalvelun / leasing-rahoituksen välillä. Arviointi on tehtävä tapauskohtaisesti eikä yleistä suositusta hankintojen rahoituksesta ole mahdollista antaa.

- Kaupungin toimitila järjestelyissä tulee ensisijaisesti hyödyntää kaupunkikonsernin omistamia tiloja.
- Sisäinen vuokra koostuu ylläpito- ja pääomavuokrasta.
- Kaupungin määräysvallassa oleville tytäryhtiöille tai yhteisöille voidaan perustellusta syystä myöntää takaus, mikäli se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Takauksen myöntämisessä noudatetaan valtioneuvoston ohjeita. Konsernin ulkopuoliselle toimijalle voidaan myöntää takaus vain poikkeustapauksessa (Kuntalaki 129 §).
- Antolainoista peritään vähintään markkinakorko lukuun ottamatta yhteisöjen työllistämiseen ja kehittämishankkeisiin myönnettyjä lyhytaikaisia lainoja (ns. puskurirahoitus), jotka ovat korottomia.
- Haminan kaupungin omistamien yhtiöiden ja liikelaitosten hallinnollista ja muuta yhteistyötä lisätään.

Liikelaitoksia koskeva ohjeistus

- Vesiliikelaitoksen toiminta tulee olla kannattavaa. Hinnoittelu perustuu omakustannushinnoitteluun siten, että hinta kattaa toiminnasta aiheutuvat pääomakulut ja käyttökulut sekä varautumisen verkoston uudistamisesta ja korvausinvestoinneista aiheutuviin kuluihin pitkällä aikavälillä.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt erillisen konserniohjeen (15.6.2021). Konserniohjeen tarkoituksena on varmistaa konsernin kokonaisedun, valtuuston tytäryhteisöille asettamien omistajapoliittisten linjausten sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen osakeyhtiölain ja kuntalain edellyttämällä tavalla. Konserniohjeessa määritellään, miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta järjestetään.

2.7 Tärkeimpien konserniyhteisöiden tavoitteet

Yhteisön nimi	Haminan Energia -konserni
Konsernirakenne	Haminan Energia Oy (emoyhtiö) Haminan Sähköverkko Oy (100,0%) Haminan Kaukolämpö Oy (100,0%) Hamina LNG Oy (46,5%) Kaakon Alueverkko Oy (50,0 %)

Toiminta-ajatus

Haminan Energia -konsernin omistajapoliittisena pää-tavoitteena on kestävästi turvata energiahuollon toimintavarmuus, energian laatu ja kilpailukykyinen hinta sekä energiatoimialan kehittäminen paikallisesti ja valituilla toimialoilla myös kansallisesti.

Haminan Energian tulee toiminnassaan ja hinnoittelussaan toimia tasapuolisesti ja kustannusvastaavasti sekä kehittää energianhuoltoverkostoja ja palveluntarjontaa niin, että alueen luonnollinen kasvu on mahdollista.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2024

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta	Toteutunut Kyllä / Osittain / Ei
Osa-omisteisten yhtiöiden riskienhallinta, yhteistyökysymykset omistajien kanssa ja rahoitus kysymysten edistäminen		
Haminan Energia -konserni panostaa strategiansa mukaisesti ydinliike toimintaansa (lämpöliiketoiminta, sähkönsiirtoliiketoiminta).		
Organisaation resurssien turvaaminen ja henkilöstön hyvinvoinnin varmistaminen muutostilanteen läpiviemiseksi.		
Tehostetaan kaukolämmön jakelua ja tähdätään 100 % toimitusvarmuuteen. Tuotannossa tavoitteena on vähentää fossiilisen energian käyttö alle 10 %:iin polttoaineista. Varmistetaan luotettavuudella, hintavakaudella ja vihreällä kaukolämmön haluttavuus ja kilpailukyky energiamarkkinoilla.		
Haminan Sähköverkko Oy (HSV) pyrkii ylläpitämään sähkönjakeluverkon toimitusvarmuutta säännöllisillä ja ennakoivilla huolto- ja kunnossapito toimilla. Toimitusvarmuuteen vaikuttaa paitsi jakeluverkon korkea kaapelointiaste myös pääosin rengasmaisen verkkorakenne, joka mahdollistaa varasyöttöjen tehokasta käyttöä.		
Jakeluverkossa käytetään vain laadukkaita materiaaleja ja verkoston mitoituksessa pyritään huomioimaan kasvavat energian käyttötarpeet ja myös siten tehostamaan verkon rakentamista.		

Verkoston vian korjaukseen varaudutaan ylläpitämällä kriittisiä materiaaleja omassa varastossa sekä oman henkilöstön osaamisen ylläpidolla.		
---	--	--

Sitovat taloudelliset tavoitteet 2024

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta	Toteutunut Kyllä / Osittain / Ei
Rahoituksen uudelleenjärjestelyt yhdessä omistajan kanssa yhtiön toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi		
Kaukolämmön osalta tavoitteena on sekä liikevaihdon että tuloksen kasvaminen noin 5 %:lla edelliseen vuoteen nähden		
Sähkönsiirron osalta tavoitteena on investointien toteuttaminen regulaation mukaisesti (jolla varmistetaan kannattavuus lyhyellä ja pitkällä aikavälillä)		
Tavoitteena on, että konsernin tulos (ennen mahdollisia kertaeriä) on positiivinen		

Tärkeimmät investoinnit 2024-2026

Yleisesti ottaen kaudella 2024-2026 pyritään noudattamaan tiukkaa investointikuria ja optimoimaan investoinnit ainoastaan välttämättömiin investointeihin. Samalla pyritään tasapainottamaan myynnin ja tuotantokapasiteetin määrää.

2024 Kaukolämpö: KL-liittymien rakentaminen olemassa olevan runkoverkon alueille. Lisäksi mahdollinen lämpöpumppulaitos investointi.

2025-2026 Kaukolämpö: järkevän kl-verkon laajenemisen vaatimat runkolinjat (Meltti?) ja uudet liittymät. Lisätuotantokapasiteetin (lämpöakku, sähkökattila, kl-tuotannon, ohjausjärjestelmä) hankkiminen toimintavarmuuden ylläpitämiseksi.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Haminan Energia-konsernin merkittävimmät taloudelliset riskit liittyvät ydinliiketoiminnan ulkopuolisiin omistuksiin. Näihin pyritään vaikuttamaan aktiivisella hallitustyöskentelyllä ja omistajaohjauksella sekä tarvittavia ulkopuolisia asiantuntijaresursseja käyttämällä. Myös rahoitukselliset riskit (mukaan lukien mahdolliset uudelleen rahoitukset) ovat asiakokonaisuus, jonka hallitsemiseksi sujuva yhteistyö ja kommunikaatio sekä omistajan että rahoittajien kanssa on ensiarvoisen tärkeää.

Muut yhtiön riskit ovat ydinliiketoimintaan kuuluvia kaukolämmön ja sähkön siirron operatiivisia riskejä. Lisäksi yhtiön keskeisten resurssien riittävyyden varmistaminen ja henkilöstön pysyvyys on tunnistettu riskiksi, joka voi vaarantaa välttämättömän muutosprosessin läpiviemisen.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2021	TP 2022	Arvio 2023	TA 2024 *
Liikevaihto €	49 792 168	80 474 146	52 232 507	25 960 105
Liikevaihdon muutos, %	+107,0	+61,6	-35,1	-50,3
Liikevoitto %	-1,7	+4,7	-14,9	+8,0
Tilikauden tulos, €	-1 538 220	-7 504 349	-4 467 963	383 339
Sijoitetun pääoman tuotto %	-0,1	+3,7	-1,1	6,5
Lainat	79 339 790	76 513 368	67 046 034	35 638 604
Leasingvuokravastuut €	18 237 418	18 295 819	8 845 225**	8 164 873
Taseen loppusumma €	120 556 986	100 677 319	87 227 259	43 793 049
Omavaraisuusaste %	9,2	3,5	-1,8 %	-2,8 %
Haminan kaupungin omistusosuus %	100	100	100	100
Henkilöstö	60	69	65	52

Kaupungin sijoitukset	TP 2021	TP 2022	Arvio 2023	TA 2024
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta, €	17 091 276	17 091 276	17 091 276	17 091 276
Pääomalainat, €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat, €	4 800 000	4 600 000	4 400 000	4 200 000
Takaukset, €	8 970 000	8 290 895	7 611 789	6 932 684***

*) Hamina LNG Oy:n talousarvioluvut eivät sisälly konsernin lukuihin.

***) Merkittävä leasingvuokravastuiden lasku johtuu omistuksien myynneistä vuoden 2023 aikana.

****) Nykyisiin lainoihin liittyvät takausvastuu.

Toiminta-ajatus

Viihtyisää, turvallista ja vaivatonta asumista kohtuuhinnalla.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2024

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta	Toteutunut Kyllä / Osittain / Ei
Asetetaan asuntojen käyttöaste tavoitteeksi 95 % (toteuma 1.1 – 31.8.2023: 89,4 %). Vuokrien osalta tehdään 1.3.2024 maltillinen vuokrankorotus (noin 1,5 %).		
Kuntoarvioiden teko jatkuu ja loput kuntoarviot (11 kpl) valmistuvat v. 2024 aikana. Kuntoarvojen valmistumisen jälkeen saadaan kaikkien kiinteistöjen salkutus tehtyä sekä päivitettyä kiinteistöjen korjausvelka laskelmat.		
Hamina-Asuntojen päivitetyn strategian (vuosille 2024 - 2030) sekä salkutuksen pohjalta tehdään päätöksiä mahdollisesta uudisrakentamisesta ja vanhojen kohteiden myynnistä/purkamisesta.		

Sitovat taloudelliset tavoitteet 2024

Ei tulostavoitetta.

Tärkeimmät investoinnit 2024-2026

Toteutetaan kuntoarvioiden pohjalta rakennuksissa sisä- ja ulkopuolisia korjauksia (peruskorjauksia ja huoneistokohtaisia korjauksia).

Suunnitellaan uudisrakentamista Tervasaaren alueelle.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Yhtiön merkittävimmät taloudelliset riskit liittyvät vuokrausasteen laskuun sekä tällä hetkellä erityisesti kiinteistönhoitokustannusten edelleen jatkuneeseen kasvuun mm. korjauskustannusten nousun vuoksi. Vuokra-asuntojen käyttöastetta, vaihtuvuutta, hakijoiden määrää sekä näiden muutoksia seurataan kuukausitasolla ja reagoidaan mahdollisimman nopeasti muutoksiin.

Rahoitusriskejä hallitaan korkokehityksen jatkuvalla seurannalla ja tarvittaessa lainojen uudelleen järjestelyllä. Lainasalkussa vaihtuvakorkoisten lainojen osuus

pidetään pienenä. Investointien rahoittaminen hoidetaan pääsääntöisesti kiinteäkorkoisilla lainoilla rahoituskustannusten pitkän ajan ennustettavuuden vuoksi. Luottotappioriskiä hallinnoidaan asukkaiden maksukykyä seuraamalla, asukasneuvonnalla ja ulkoistetulla perintäpalvelulla.

Merkittävimmät kiinteistöihin liittyvät riskit ovat vahinkoriskejä, kuten vesivahingot ja tulipalot. Vahinkoriskejä hallitaan asianmukaisella ennaltaehkäisevällä turvallisuustyöllä ja oikeansuuruisilla vahinkovakuutuksilla.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2021	TP 2022	Arvio 2023	TA 2024
Liikevaihto, €	5 313 360	5 495 139	5 655 000	6 064 000
Liikevaihdon muutos, %	-3,10	3,4	1,1	7,2
Liikevoitto, %	0,4	-9,2	1,8	11,4
Tilikauden tulos, €	-2	85 314	79 000	0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,0	1,3	-1,8	2,3
Lainat, €	29 976 900	28 342 211	27 928 603	29 494 353
Leasingvuokravastuut €	201 227	67 601	71 000	132 824
Taseen loppusumma, €	39 752 752	39 651 817	38 302 295	38 602 295
Omavaraisuusaste, %	22	20	20	20
Asuntojen määrä, kpl	839	753	747	745
Asuntojen käyttöaste, %	88,6	90,9	89,5	95
Asukasvaihtuvuus, %	17	22	21	20
Vuokra-asuntojen keskineliövuokra, €/kk	10,41	10,56	11,78	12,05
Haminan kaupungin omistusosuus, %	100	100	100	100
Henkilöstö	8	7	7	7

Kaupungin sijoitukset	TP 2021	TP 2022	Arvio 2023	TA 2024
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta, €	632 867	632 687	632 687	632 687
Pääomalainat, €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat, €	3 046 831	2 920 122	2 854 607	2 789 092
Takaukset, €	23 088 966	22 708 052	23 232 806	26 249 726

Yhteisön nimi

HaminaKotka Satama Oy -konserni

Yhteisön tytäryhtiöt

Kotkan Satamatalot Oy

Toiminta-ajatus

Yhtiön perustehtävä ja toiminnan tarkoitus on kehittää ja ylläpitää toimintaedellytyksiä merikuljetuksille ja niitä palveleville yrityksille. Yhtiö huolehtii sataman infrastruktuurista ja alusliikenteestä. Satamakonsernin kiinteistöjen omistus ja hallinnointi on pääosin keskitetty tytäryhtiö Kotkan Satamatalot Oy:lle.

Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet 2024

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta	Toteutunut Kyllä/Osittain/Ei
Korvaavan liikenteen etsiminen Ukrainan sodan aiheuttaman kauttakulkuliikenteen vähenemisen tilalle.		
Energian säästämiseen tähtävien ja muiden kulujen kurissa pitoon liittyvien ratkaisujen etsiminen yhtiön talouden tasapainon säilyttämiseksi.		
Haminan Lakulahden laitureiden kunnostamista jatketaan.		
Akkuteollisuuden käynnistämisen tukeminen. Satamayhtiö hoitaa akkutehtaan käynnistämiseen tarvittavan vesihuollon järjestämistä varten perustetun Haminan Merivesilaitos Oy:n hallinnon ja meriveden puhdistamisen hoitavan tuotantolaitoksen suunnittelun ja rakennuttamisen.		
Satamaan sijoittuvan liiketoiminnan etsiminen ja sijoittumisen varmistaminen.		
Risteilyliikenteen toimintaedellytysten varmistaminen Kotkan ja Haminan alueella.		
Valmiuksien ylläpito pandemioiden ja muiden mahdollisten häiriötilanteiden varalle, jotta sataman aukiolo ja toiminnan jatkuminen pystytään turvaamaan kaikissa olosuhteissa.		
Toimistotilojen muuntelu ja vuokraaminen myös muuhun kuin satamasidonnaiseen toimintaan.		

Tärkeimmät taloudelliset tavoitteet 2024

Liikennemäärän kasvattaminen siten, että Hamina-Kotka satama säilyttää asemansa Suomen suurimpana yleissatamana. Vuonna 2024 tavoitellaan 13,8 miljoonan tonnin liikennemäärää.

Konserni tavoittelee 44,5 miljoonan euron liikevaihtoa ja 1,25 miljoonan euron tulosta.

Tärkeimmät investoinnit 2024-2026

Lakulahden laitureiden kunnostaminen.
Valomastojen valaisinmuutokset led-tekniikalle.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Maailmantalouden ja geopolitiikan kehittyminen: Sataman toiminta on riippuvaista yleisestä talouden kehitymisestä. EU:n Venäjälle asettamat pakotteet ovat hiljentäneet merkittävästi kauttakulku liikennettä. Ukrainan sota ja korkea inflaatio aiheuttavat epävarmuutta maailmantalouden kasvuun, mikä pienentää sataman kautta kulkevaa tavaramäärää. Suomen vientiteollisuuden kilpailukykyä ei pystytä turvaamaan.

Yhteistyökumppanien kanssa – rajallisten resurssien ja investointien tehokas suuntaaminen.

Em. riskejä hallitaan kehittämällä sataman kilpailukykyä, poistamalla liikenteen solmukohtia ja lobbaamalla sataman kannalta tärkeitä hankkeita aktiivisesti.

Hinnoitteluriski - ison asiakkaan menetys: Kilpailutilanne satamien kesken on kireä. Riskiä hallitaan seuraamalla logistiikan ja satamatoiminnan kehitystä ja hinnoittelua, yhteistyöllä operaattoreiden kanssa, aktiivisella yhteydenpidolla nykyisiin asiakkaisiin ja hankkimalla uusia asiakkaita. Säilytetään sataman asema neutraalina ja tuetaan tasapuolisesti kaikkien asiakkaiden toimintaa.

Laivakoon kasvaminen aiheuttaa investointipaineita laitureiden rakentamiseen ja korjaamiseen. Riskiä hallitaan kuulemalla asiakkaiden tarpeita ja sitouttamalla asiakkaat pitkäaikaisiin liikennesopimuksiin, mikäli investointeja tehdään. Hietaseen investoitu kelluvaan ponttoonilaituriin.

Investoinnit mitoitetaan siten, että infra pystytään pitämään kunnossa. Vastuut omistajille ja rahoittajille hoidetaan sopimusten mukaisesti.

Pandemiat ja tartuntataudit. Akuuttien järjestelyjen lisäksi pitkään jatkuessa epidemia hidastaa yleistä talouskehitystä, mikä heijastuu viiveellä sataman kautta kulkevaan tavaramäärään. Riskiä hallitaan varautumissuunnittelulla, johon kuuluu mm. suunnitelma sijaisten palkkaamisesta, etätyöjärjestelyt sekä matkustamisen ja vierailujen vähentäminen. Taloudellisiin riskeihin varaudutaan tiukalla kulujen hallinnalla ja siirtämällä investointeja.

Tietomurrot, palvelunestohyökkäykset ja kiristyshaittaohjelmat. Riskiä hallitaan pitämällä ohjelmistot ja käyttöjärjestelmät päivitettyinä. Koulutetaan ja tiedotetaan henkilöstöä tietoturvauhkista.

Kemialliset riskit, palo- ja vuotoriskit, sähkökatkokset, tekniset järjestelmäriskit: Ylläpidetään kattava palo- ja vuoto hälytysjärjestelmä sekä kamerajärjestelmä ja vartiointi. Tekniset laitteistot huolletaan säännöllisesti ja laitteita käytetään asianmukaisesti. Henkilöstöä ja asiakkaita koulutetaan. Budjetoidaan saneerauksiin lisää rahaa mahdollisuuksien mukaan.

Omistajien kovat tuotto-odotukset. Riskiä hallitaan avoimella tiedottamisella sataman taloudellisesta tilanteesta. Hallituksen jäsenet perehdytetään hyvin.

Tuloksellisuusmittarit (konserni)	TP 2021	TP 2022	Arvio 2023	TA 2024
Liikennemäärä, tuhatta tn	14,6	16,3	13,7	13,8
Liikevaihto, €	39 318 441	42 993 447	43 000 000	44 500 000
Liikevaihdon muutos %	-4,5	+9,3	0,0	+3,6
Liikevoitto, €	7 596 397	7 369 929	5 940 000	4 710 000
Liikevoitto %	19,3	17,1	13,8	10,6
Tilikauden tulos, €	5 303 963	4 633 496	3 150 000	1 250 000
Käyttökate %	58,7	37	33	31
Sijoitetun pääoman tuotto %	4,1	3,8	3,2	2,4
Lainat, €	86 242 002	90 121 578	95 040 212	87 476 652
Leasingvuokravastuut, €	314 135	255 047	220 000	200 000
Taseen loppusumma, €	167 141 150	174 079 908	185 000 000	179 000 000
Omavaraisuusaste %	40	41	42	44
Haminan kaupungin omistusosuus, %	40	40	40	40
Henkilöstö	67	66	62	62

Kaupungin sijoitukset	TP 2021	TP 2022	Arvio 2023	TA 2024
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta €	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Pääoma- ja muut lainat €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Takaukset €	20 730 043	21 948 919	23 596 198	20 946 652

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää kaupungin tytäryhtiöiden vuoden 2024 toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet valtuuston hyväksyttäväksi sekä saattaa HaminaKotka Satama Oy:n toiminnalliset tavoitteet tiedoksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

2.8 Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma

	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Yhteensä
1.1.2023	611	112	44	767
20.10.2023	596	122	39	757

Henkilöstön kokonaismäärää vähennetään pääasiallisesti vain eläköitymisten avulla ja muuttamalla henkilöstörakennetta tehtävien vapautuessa.

Vakituisen henkilöstön määrä edellisvuodesta on eläköitymisten lisäksi laskenut myös hyvinvointialue uudistuksen johdosta. Hyvinvointialueen palvelukseen siirtyi 21 henkilöä 31.12.2022.

Määräaikaisten määrä vaihtelee vuoden aikana useista syistä, mm. kansalaisopiston määräaikaiset opettajat sekä muiden toimialojen sijaisuudet näkyvät määräaikaisissa korottavasti. Määräaikaisen henkilöstön määrässä näkyy, että sairauspoissaoloissa ei ole vielä palattu koronaa edeltävälle tasolle.

Työllistettyjen määrä on pysynyt jokseenkin samana. Henkilöstön kokonaismäärä on pysynyt lähes samana laskien hieman alkuvuodesta.

Eläköitymisistä huolimatta kaupungin henkilöstön keski-ikä on noussut hieman; 48 (lokakuu 2023). Se on lähellä kunta-alan keski-ikää (45,5). Vanhuuseläkkeelle vuonna 2024 siirtyy arvon mukaan 24 työntekijää.

Poistuman hyödyntäminen tuottavuuden lisäämiseksi tarkoittaa työssä olevan henkilöstön muutokkyvykkyyden välttämättömyyttä uusien toimintamallien omaksumiseksi. Onnistunut rekrytointi edellyttää ennakoivaa henkilöstösuunnittelua, kilpailukyistä henkilöstöpolitiikkaa ja palkkausta sekä myönteistä Hamina-brändiä.

Henkilöstön digiosaamista vahvistetaan jatkuvasti ja rekrytointivaiheessa korostetaan digiosaamista.

Eläkepoistuma 2024-2026

Vuosi	Vanhuuseläke	Työkyvyttömyyseläke	Osatyökyvyttömyyseläke	Eläkepoistuma yht.	Eläkepoistuma, %
2024	24	5	4	37	3,9
2025	31	5	4	40	4,7
2026	33	5	4	42	4,8

Lähde: Keva

Ennuste perustuu vuoden 2023 maaliskuun lopussa va-
kuutettuna olleiden työ- ja virkasuhteisten tilantee-
seen sekä vuoden 2023 alun organisaatio tilanteeseen.
Ennusteissa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys-
ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt. Van-
huuseläkkeet sisältävät varhennetut vanhuuseläkkeet.
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet sisältävät täydet kun-
toutustuet ja työura eläkkeet. Osatyökyvyttömyys-
eläkkeet sisältävät osakuntoutustuet. Vuoden 2017
eläkeuudistuksesta johtuen alemmat eläkeiät nousevat
syntymävuoden mukaan portaittain.

Organisaatiouudistuksen toimintakulttuurin muutosta
edistetään osallistamalla henkilöstö johdonmukaisesti

2.9 Hankintojen ohjaus

Haminan kaupungin hankintoja strategisella tasolla oh-
jaa kaupunginhallituksen 15.12.2017 hyväksymä *Hami-
nan kaupungin hankintaperiaatteet*. Haminan kaupun-
gissa noudatetaan seuraavia hankintoja koskevia stra-
tegisia linjauksia: ennakoiva toiminta, hankinta- ja sopi-
musasiantuntemus, sähköisten järjestelmien käyttöön-
otto/käyttäminen sekä yritys yhteistyön vahvistaminen.

Yksityiskohtainen hankintaohjeistus on jo useamman
vuoden sisällytetty vuosittain päivitettävään talousar-
vion täytäntöönpano-ohjeeseen. Hankinta ohjeistusta

asiakaskokemukseen perustuvaan kehittämiseen. Ke-
hittäjäverkoston työtä on jatkettu. Johtamista sunna-
taan palvelemaan henkilöstön tuottavuutta ja työhyvin-
vointia. Osaamisen kehittämiseen panostetaan ja työs-
säöppimistä edistetään.

Organisaatiossa on syksyllä 2022 lanseerattu *Urapalve-
lut*, joka on tarkoitettu koko henkilöstölle. Urapalve-
luiden tarkoituksena on vahvistaa työura johtamista.
Työntekijä voi ottaa yhteyttä Urapalveluihin ja pohtia
yhdessä asiantuntijoiden kanssa omaa työuraansa. Ura-
palveluissa neuvotaan täydennyskoulutuksesta alan
vaihtoon työntekijän omien tarpeiden ja toiveiden mu-
kaisesti.

päivitetään tarpeen mukaan. Hankintaohjeistus sisältää
sekä pienhankintoja että kansalliset kynnysarvot ylittä-
viä hankintoja koskevan ohjeistuksen. Ohjeistukseen
on sisällytetty myös sopimustenhallinta ja sähköisten
järjestelmien käyttöön liittyvä opastus. Yleisellä tasolla
kaupungin hankintoja johtaa ja ohjaa hallintojohtaja.
Yksittäisestä kilpailutuksesta vastaa asianomainen vi-
ranhaltija tai esihenkilö ja viime kädessä palveluproses-
sin päällikkö tai toimialajohtaja.

2.10 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen

Yritystoiminnan edellytysten kehittämisessä ja työllis-
yyden edistämässä on koko kaupungin organisaati-
olla merkittävä rooli tontti tarjonnasta ja toimivasta
infrastrasta lähtien aina osaavan henkilökunnan saantiin ja
sujuvaan arkeen. Myös yhteistyö Cursorin kanssa on
merkittävässä roolissa. Keskeisiä tavoitteita ovat oike-
anlaisen ja riittävän tonttitarjonnan varmistaminen te-
ollisuudelle ja palvelutuotannolle, toimiva infrastruk-
tuuri, nopeat ja selkeät prosessit tonttien luovutuksen
osalta sekä toimiva raakamaan hankinta.

Työllisyyden hoidossa kuntien rooli tulee tulevaisuu-
dessa kasvamaan entisestään. Näin ollen on tärkeää,
että kaupunki on omilla toimillaan jo menossa samaan
suuntaan. Työllisyyden edistämisen kannalta merkittä-
viä tavoitteita ovat kolmannen sektorin aktivoiminen
ja mukaanotto työllisyyden hoidon kokonaisuuteen,
osaavan henkilökunnan saatavuuden varmistaminen
mm. tiiviillä yhteistyöllä seutukaupunkien ja Ekamin
kanssa sekä uudenlaisen työllisyyden toimintamallin
luominen.

2.11 Hamina-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Riskien arviointi on kytkeyty talousarvio prosessiin ja sen toteutumista on arvioitu osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Haminan kaupungin riskejä voidaan tarkastella seuraavan luokittelun mukaisesti:

Taloudelliset riskit

Kaupungin käyttötalous ajautui merkittävään epätasapainoon vuonna 2022 sote-menojen kasvun jatkuessa voimakkaana ja kunnallisverokertymän romahdettua. Oman haasteensa tuo myös Haminassa toimivien yhteisöjen maksamien yhteisöverojen kokonaisuudessaan roima pudotus vuoden 2021 verotuksessa, joka heikentää verokertymää vuosina 2023-2024.

Kaupungin talous ajautuu syvään alijäämään vuodesta 2024 alkaen, kun vanhoilta verovuosilta alkuvuonna 2023 kertyneet verohännät poistuvat vuonna 2024. Kaupungin talous edellyttää välittömiä sopeuttamistoimenpiteitä. Haasteiden mittaluokka on sellainen, ettei viimesijaisena keinona pidetyiltä veronkorotuksilta-kaan voida välttyä.

Sote-uudistuksen rahoituslakien seurauksena Haminan valtionosuudet painuvat vuonna 2024 noin 3 miljoonaa euroa miinukselle. Ikärakenteen muutos ja 0-15 -vuotiaiden määrän tasainen pienentyminen vähentää nykyisessä valtionosuusjärjestelmässä vuosittain valtionosuuksia edelleen 0,5 - 1 miljoonalla eurolla.

Kaupungin kilpailukyvyyn ja kestävä talouden vahvistamiseksi tulee palvelurakenteita edelleen arvioida suhteessa palveluiden kysynnässä ja tarpeissa jatkuvasti tapahtuviin muutoksiin. Erityisesti kasvatus- ja koulutuspalveluiden palveluverkon uudistuksessa on onnistuttava. Alkuvuodesta 2023 valmistunut palveluverkkoselvitys ei valitettavasti vastaa Haminan kaupungin lähivuosien palvelutarpeeseen eikä taloudellisiin haasteisiin. Palveluverkkoa on välttämätöntä tarkastella pikimmiten uudelleen. Palveluverkkosuunnitelma ei vastaa nopeasti laskevaan oppilasmäärään, eikä mahdollista talouden ja palvelutarpeen kannalta järkeviä opetusryhmiä ja henkilöstösuunnittelua. Henkilöstömenoissa on välttämätöntä löytää säästöjä, sillä lapsimäärä

vähenee pelkästään esi- ja alakoulussa yli 400 lapsella vuosikymmenen loppuun mennessä.

Valtion rahoitusosuus kuntien peruspalveluihin putosi vuonna 2023 historiallisen alhaiselle tasolle, sillä se kattaa enää 20,2 % palveluiden kustannuksista. Valtionosuusjärjestelmä kaipaisi pikaista remonttia. Uuden kunnan rahoitusjärjestelmän tulisi olla ennustettava, vakaa ja perustua kunnan soten jälkeisiin lakisääteisiin tehtäviin, ei menneisyyteen.

Kaupungin elinvoiman vahvistamisessa on onnistuttava, sillä talouden tasapainon kannalta on välttämätöntä, että verotulot kasvavat toimintamenoja nopeammin. Tämä edellyttää uusien työpaikkojen syntymistä Haminan. Suunnitteilla olevan akkumateriaali- tehtaan saaminen Haminan olisi äärettömän tärkeää.

Kaupungin vuosikate eli tulorahoitus ilman veronkorotuksia tai sopeuttamistoimenpiteitä on negatiivinen vuodesta 2024 alkaen. Ilman veronkorotuksia suunnitelmavuosien investoinnit jouduttaisiin rahoittamaan velkarahalla. Seuraavina vuosien investointitarpeet on arvioitava kriittisesti, sillä velkamäärä kääntyy kasvuun jo vuonna 2023. Nopeasti noussut ja edelleen kasvussa oleva korkotaso aiheuttaa inflaation ja palkkaratkaisun kanssa merkittäviä haasteita käyttötaloudelle, vaikka kaupungin nykyinen lainakanta onkin vielä hyvin suojattu koronnousulta.

Kuntien taloudellista riskiä kasvattaa merkittävästi, mikäli kunnille asetetaan velvoitteita lisätä maksuttomia palveluja.

Rahoitusriskit

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla. Lyhytaikaiseen rahoitukseen kaupungilla on käytössään konsernitilien luottolimitit sekä kuntatodistusohjelma.

Kaupungilla on lainasalkun jälleen rahoituslainojen sekä uusien investointilainojen johdosta jälleenrahoitusriski, jota hallitaan hajauttamalla laina-aikoja sekä suojamalla lainasalkku markkinatilanteen mukaan.

Korkoriskeihin suojaudutaan laina-analyysin ja strategiakartoituksen tavoitteiden mukaisesti. Kaupunki suo-

jautuu korkoriskiltä säätelemällä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta salkussa. Lainasalkkua suojataan myös koronvaihtosopimuksilla muuttamalla vaihtuvaa korkoa kiinteäksi koroksi. Lokakuun lopun tilanteessa suojausaste oli 75 %.

Suurimmat luottoriskit kohdistuvat lähinnä kaupungin myöntämiin takauksiin ja antolainasaamisiin, joista merkittävä osa on omilta tytäryhtiöiltä tai osakkuusyh-teisöiltä. Nämä harjoittavat liiketoimintaa ja ovat altiina normaaleille markkinatalouden riskeille.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät mm. henkilöihin kohdistuviin riskeihin, omaisuusvahinkoihin, keskeytyksiin, vastuisiin sekä ympäristövahinkoihin ja onnettomuuksiin. Näihin riskeihin on varauduttu vahinko- ja vastuuvakuutuksin. Kaupunki käyttää vakuutusmeklarin asiantuntijapalveluja.

Henkilöriskit

Kaupungin toimitilojen huono sisäilma ja kunto muodostavat olennaisen riskin. Tilojen kuntoa seurataan jatkuvasti ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Vuonna 2023 sisäilmatyöryhmä suositti kaupungin johtoa ryhtymään toimenpiteisiin kaupungintalolla työskentelevän henkilöstön osalta, terveellisen ja turvallisen työskentely-ympäristön takaamiseksi. Tämän seurauksena kaupungintalon henkilöstöä on kuultu niin työterveys toimijan kuin työnantajan toimesta ja näissä selvityksissä saadun tiedon pohjalta on tehty toimenpiteitä riskien minimoimiseksi.

Työturvallisuusriskejä ehkäistään työpaikkojen sekä työsuojelehenkilöstön kiinteällä yhteistoiminnalla. Työturvallisuuteen liittyvien riskien kartoittamisessa hyödynnetään sähköistä riskienkartoitus ohjelmaa *Falcony HSE Lite*, joka otettiin käyttöön lokakuussa 2023. Järjestelmä on helppokäyttöinen ja käytettävissä mobiililaitteilla, joten havaintojen kirjaaminen on vaivatonta. Järjestelmä vastaa lähes täysin aiemmin käytössä ollutta RiskiPulssi-työkalua ja siihen on myös arkistoitu aiemmin RiskiPulssissa tehdyt auditoinnit ja turvallisuushavainnot.

Kaupungin henkilöstön eläköityminen on suurta. Eläköitymisten seurauksena tehtävänkuvia uudelleen arvioidaan ja päivitetään. Riskinä on osaajapula ja hiljaisen tiedon katoaminen sekä henkilöstön työhyvinvointi.

Muutoksiin reagoidaan tehostamalla osaamisen ja suoritusten johtamista sekä ennakoivaa henkilöstösuunnittelua. Esihenkilötaitojen vahvistamiseen kiinnitetään jatkuvasti enemmän huomiota. Osaamisen kehittämistä tuetaan tarjoamalla koko henkilöstölle rajaton käyttöoikeus Eduhouse-palveluun. Lisäksi työura johtamisen uutta toimintamallia (Urapalvelut) pyritään hyödyntämään entistä vahvemmin.

Henkilöstöetuja on kehitetty edelleen. Tammikuussa 2023 otettiin käyttöön uudet henkilöstön muistamisen käytännöt mm. siten, että palkallisen vapaapäivän saa silloinkin, kun merkkipäivä osuu pyhäpäivälle tai työntekijän säännölliselle vapaapäivälle. Henkilöstöä muistetaan myös, kun työuraa tulee 10 vuotta täyteen Haminan kaupungilla.

Palkkausta kehitetään jatkuvasti. Vuonna 2022 uudistettu määräaikaisen henkilökohtaisen lisän myöntöprosessi on tehnyt henkilökohtaisesta lisästä saavutettavampaa. Keväällä 2023 käydyissä järjestely- ja kehittämiseräneuvotteluissa onnistuttiin merkittävästi korjaamaan palkkauksen epäkohtia sekä yhdenmukaistamaan ja selkeyttämään palkkahinnoittelua. Keväällä 2024 on edessä vastaavat neuvottelut ja kehitystyötä jatketaan.

Omaisuuriskit

Kaupungin rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen on haasteellista, mikäli pitkän tähtäimen suunnitelmaa ei saada toimivaksi. Lisäksi vesihuolto johtojen, katujen ja muun infran korjausvelka on merkittävä ja riski sen kasvamiseen on, mikäli saneerauksia joudutaisiin myöhentämään. Riskinä tässä kehityksessä on se, että omaisuuden arvo laskee, korjaustarpeet kasaantuvat ja päivittäinen toiminta- ja palvelukyky heikenee. Korjaustarpeet syntyvät ennakoimattomasti ja aiheuttavat paljon ylimääräisiä kustannuksia.

Vuoden 2023 aikana sisäilma-asiat ovat olleet aiempaa enemmän ajankohtaisia. Sisäilmaongelmista saattaa seurata vakavia henkilöön kohdistuvia vaikutuksia, mutta myös suuria kustannuksia. Tästä syystä havaituihin ongelmiin on puututtu ja tehty korjaavia toimenpiteitä, kuten siirretty henkilöstöä väistötiloihin. Toimenpiteet on toteutettu moniammatillisessa yhteistyössä mm. työterveyshuollon kanssa. Lisäksi tilojen

käyttöä tehostamalla on voitu luopua tuottamattomista ja toimintaan soveltumattomista kiinteistöistä.

Kiinteistöomaisuudelle suunniteltavat toimenpiteet ja vastuunjako on linjattu kiinteistöohjelmassa. Näistä raportoidaan kaupunginhallitukselle kolmesti vuodessa osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupungin riskikartoitus laadittiin vuonna 2021 ja se päivitetään joka vuosi pisteyttämällä riskit sen mukaan, mikä on niiden todennäköisyys ja merkittävyys.

Konserniyhtiöiden seurantaan on valittu vastuuhenkilöt yhtiöittäin. Konserniohje on päivitetty vuonna 2021. Keskeisten konserniyhtiöiden riskit ja niiden hallintakeinot on kuvattu edellä luvussa 2.7.

3 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT

3.1 Taloussuunnitelman laadinta

Kaupunginhallitus antoi 19.6.2023 tulosaluekohtaisen talousarviokehityksen ja taloussuunnitelman valmisteluohjeet. Talousarvioraamin laadinnan lähtökohdat olivat edellisvuosia selvästi haastavammat, sillä voimakkaasti kasvaneiden sote-menojen ja heikon kunnallisverokertymän seurauksena kaupungin taloudessa tapahtui olennainen käänne huonompaan suuntaan vuoden 2022 aikana. Kaupungin talous olisi ollut lähes kuusi miljoonaa euroa alijäämäinen ilman merkittäviä kertaluonteisia myyntivoittoja, joiden ansiosta vuoden 2022 tilinpäätös oli vielä noin miljoona euroa ylijäämäinen. Vuonna 2023 kaupungin talous on vielä tasapainossa edellisiltä vuosilta kertyvien verohäntien ansiosta, mutta vuodesta 2024 alkaen kaupungin talous heikkenee dramaattisesti.

Kaupunginhallitus velvoitti johtotiimin helmikuussa valmistelemaan talouden sopeuttamistoimia. Esitykset mahdollisista talouden tasapainottamistoimenpiteistä käsiteltiin kaupunginhallituksessa 5.6.2023. Mahdollisia lisätuottoja ja menojen sopeutuksia löydettiin noin 3,5 miljoonan edestä. Siitäkin huolimatta, että nämä sisällytettiin budjettiraamiin, oli budjettiraami peräti kuusi miljoonaa euroa alijäämäinen.

Raami oli laadittu Kuntaliiton huhtikuussa julkaisemien verotulo- ja valtionosuus ennusteiden mukaiselle tulopohjalle, jota on tarkennettu omin laskelmin. Talousarvion kehitys on rakennettu nykyiselle tuloveroasteelle, joka sote-uudistuksen 12,64 prosenttiyksikön leikkauksen jälkeen on 8,4 %. Kesäkuussa Verohallinnon kanssa läpikäytyt vuoden 2024 veroennusteet ovat selvästi Kuntaliiton huhtikuussa ennustamia heikkommat yhteisöveron osalta. Nämä huomioitiin raamia laadittaessa.

Talousarvio- ja suunnitelmavuosille on arvioitu 2,5 % vuotuiset palkankorotukset. Koska sopimuskorotukset tulevat pääosin vuosittain voimaan 1.6. eivätkä vuoden alusta, oli raamissa käytännössä varauduttu selvästi yli 3 % korotuksiin.

Yleiseen kustannustason nousuun oli varauduttu raamissa arvioimalla vuotuisesti palvelujen ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden ostojen kasvuksi 2 %. Tulosalueilta edellytettiin tuottavuutta parantavia toimenpiteitä, sillä inflaation kiihtymisen seurauksena kustannusten nousu voi ensi vuonna olla raamissa huomioitua suurempaa. Myös hyvän henkilöstösuunnittelun merkitys korostui, sillä muutokset kaupunkilaisten ikäja-

kaumassa sekä asukasmäärässä ja siten palveluiden kysynnässä vaikuttavat digitalisaation hyödyntämisen ohella tarvittavan henkilöstön määrään.

Talousarviokehitys edellytti, että palvelurakenteiden uudistustyötä tulee jatkaa. Erityisesti tuottavuutta edistävät toimenpiteet tuli olla rakenneuudistusten ja palveluprosessien kehittämisen keskiössä. Ennakoivan henkilöstösuunnittelun ja osaamisen kehittämisen merkitys korostui entisestään.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Haminan kaupungille uuden strategian 17.5.2022. Strategiaan on kirjattu neljä strategista painopistettä sekä strategiset tavoitteet. Talousarvioon on määritelty kullekin painopisteellä strategiset mittarit, joiden avulla seurataan ja arvioidaan kaupunkistrategian toteutumista ja tarvittavia toimenpiteitä. Strategiaan kirjattuja tavoitteita toteuttavat konkreettiset toimenpiteet (ei sitovat) on valmisteltu virkamiesjohdon työnä ja ne esitetään valiokuntien käyttösuunnitelmissa. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessaan antama palaute otettiin huomioon valmistelussa.

Henkilöstömenojen hallinta on keskeinen osa kestävästä taloudesta, joka turvataan hyvällä henkilöstösuunnittelulla. Sen tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä ja että henkilöstöresurssit ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Tavoitteena on vastata digitalisaation ja uusien toimintatapojen tuomilla mahdollisuuksilla tulevaisuuden palvelutarpeisiin hyödyntäen eläke- ja muuta poistumaa sekä vähentämällä määräaikaista henkilöstöä.

Investointisuunnitelma valmisteltiin jälleen kolme vuotta pitemmälle ajalle, vaikka talousarviossa investointiohjelma kattaa kuitenkin vain taloussuunnitelma- vuodet. Tämä on erityisen tärkeää kokonaiskuvan hahmottamiseksi, jotta palvelujen järjestämiseen kohdistuvat muutokset voidaan ottaa huomioon oikea-aikaisesti.

Raamissa pysyminen osoittautui lähes kaikille tulosalueille mahdottomaksi. Budjettiraamissa annettu toimintakate ylittyi peräti 1,8 miljoonalla eurolla, josta suurin ylitys 1,4 miljoonaa oli kasvatus- ja koulutuspalveluissa. Suurin selittävä tekijä oli viime vuosina kasvaneet henkilöstömenot.

Taloussuunnitelma sisältää esityksen kunnallisveroprosentin korotuksesta. Ilman esitettävää 1,0 prosenttiyksikön korotusta kunnallisveroon talousarviovuosi 2024 olisi peräti 9,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Yhteensä taloussuunnitelmavuodet 2024-2026 olisivat peräti 32,5 miljoonaa euroa alijäämäiset ilman nyt esitettävää veronkorotusta.

Huolimatta nyt esitettävästä 1,0 prosenttiyksikön korotuksesta kunnallisveroon, Haminan kaupungin taloussuunnitelma on raskaasti alijäämäinen. Esitys kaupungin vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaksi on kumulatiivisesti alijäämäinen peräti 20,0 miljoonaa euroa. Kaupungin talous on heikentynyt erityisesti vuosina 2021-2022 olennaisesti kasvaneiden sote-kustannusten sekä heikentyneen verotulokehityksen seurauksena. Sote-uudistuksen rahoitusmallin vuoksi kaupungin valtionosuudet putoavat uusimman laskelman seurauksena peräti 5,5 miljoonaa euroa vuoden 2023 tasosta, eli Haminan kaupunki maksaa valtiolle kolme miljoonaa euroa negatiivista valtionosuutta vuonna 2024.

Ilman veronkorotusta kaupungin vuosikate olisi negatiivinen vuodesta 2024 alkaen. Veronkorotuksen ansiosta vuosikate on noin kolme miljoonaa euroa vuonna 2024, mutta viimeisenä suunnitelmavuotena 2026 enää 1,3 miljoonaa euroa. Investoinnit joudutaan rahoittamaan lähes kokonaisuudessaan velkarahalla. Investointien tulee reagoida muuttuneeseen näkymään siten, että priorisoinnin, karsinnan ja ajoituksen avulla investointitasoa pudotetaan seuraavina vuosina merkittävästi. Velkaantumisen kiihtymistä uudelleen olisi kaikin keinoin pyrittävä välttämään epävarman toimintaympäristön ja nousevien korkokustannusten vuoksi.

Taloussuunnitelmavuosina investointien sovittaminen tulorahoitukseen on kuitenkin käytännössä mahdollista ja kaupunki tulee velkaantumaan.

Kaupungin talouden kestävyyttä on viime vuosina tarkasteltu kolme indikaattorin avulla. Indikaattoreista yksikään ei täyty talousarvioesityksessä. Verorahoitus heikkenee selvästi veronkorotuksesta huolimatta, sillä vuoden 2023 verohännät poistuvat ja valtionosuudet romahtavat kolme miljoonaa negatiivisiksi. Asukaskohmainen lainamäärä kasvaa vuonna 2023 selvästi. Asukaskohtraisen lainamäärän pienentämiseen on jatkossakin kiinnitettävä huomiota, sillä väestökehityksen jatkuessa ennustetun suuntaisesti tulevien sukupolvien vastuut kasvavat. Tällä kehityksellä myös lainanhoitokustannukset kasvavat vuodesta 2024 alkaen olennaisesti.

Taloussuunnitelmavuosille 2023 ja 2024 tehtiin vuoden 2022 rahan arvoon. TE-uudistuksen vaikutuksia vuodesta 2025 alkaen ei ole huomioitu, sillä uudistuksella ei ole olennaista nettovaikutusta suunnitelmavuosien ennusteeseen (sekä toimintamenot että valtionosuudet kasvavat noin kolme miljoonaa euroa). Taloussuunnitelmavuosissa on otettu huomioon Hamina Tatoon järjestäminen joka toinen vuosi. Taloussuunnitelmavuosissa on varauduttu korkomenojen sekä myös poistotason kasvuun.

Taloussuunnitelmavuodet 2025-2026 näyttävät edelleen talousarvio vuotta haastavammilta. Kaupungin taloutta on onnistuttava sopeuttamaan nyt esitettyjen sopeutustoimien jälkeen huomattavasti, sillä ilman sopeuttamistoimenpiteitä kaupungin taseeseen kertynyt ylijäämä hupenee nopeasti seuraavien vuosien aikana. Haasteiden mittakaava on valtava.

Strateginen tavoite	Vaikuttavuus-indikaattori	Raami 2024	Ta 2024
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta Huolehdimme siitä, että toimintakatteen alijäämän kasvu ei ylitä verotulojen ja valtionosuuksien kasvua, käänämme lainamäärän laskuun, luovumme tarpeettomista kiinteistöistä, uudistamme palvelut vastaamaan kysyntää, pidämme veroprosentit kilpailukyisinä	Toimintakatteen alijäämän kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu	Ei - 4,4 % / - 18,6 %	Ei - 0,7% / - 13,7 %
	Lainamäärä euroa/asukas vähenee	Ei	Ei
	Vuosikate/poistot %, tavoite yli 120 %	Ei, 28 %	Ei 33 %

3.2 Verotulot

Tuloverotukseen soten vuoksi tehdyt veroperuste-muutokset vuonna 2023 muodostivat euromäärältään Suomen historian suurimman finanssipoliittisen uudistuksen. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen siirryttyä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirrettiin valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Jokaisen kunnan tulovero-prosenttia laskettiin vuonna 2023 vuoden 2022 tasosta 12,64 prosenttiyksiköllä ja kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennettiin noin kolmanneksella. Toiseen suuntaan vaikutti varhaiskasvatusmaksun alentaminen 1.8.2023 alkaen ja sen kompensatio kunnille, joka nosti kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuutta 1,25 % -yksikköä vuodesta 2023 alkaen.

Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotuloihin ei näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy vielä korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotuloja aiemmilta verovuosilta. Tästä johtuen kuntien verotulot putoavat edelleen noin 5 % vuonna 2024.

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverosta. Kunnallisveron osuuden verotuloista arvioidaan sote-verouudistuksen jälkeen olevan keskimäärin noin 70 prosenttia, yhteisöveron noin 14 prosenttia ja kiinteistöveron noin 16 prosenttia. Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä noin 13,9 mrd. euroa

Maksettujen palkkojen osuus kunnallisveron veropohjasta on noin 67,5 prosenttia, eläkkeiden noin 24,5

3.3 Haminan verotulot

Haminan yhteisöverotulojen kasvu on viime vuosina ylittänyt selvästi maan keskiarvon. Muutaman yhteisön viime vuosien hyvästä tuloskehityksestä johtuen Haminan kaupungin jako-osuus yhteisövero tilityksistä on kasvanut merkittävästi. Vuonna 2021 Haminassa toimivien yhteisöjen maksama yhteisövero laski selvästi edellisvuodesta ja tämä näkyy vuosien 2023 ja 2024 yhteisövero tilityksissä. Muutoinkin yhteisöverotulojen hyvästä kehityksestä leikkaantui kolmannes, kun kuntaryhmän jako-osuutta siirrettiin valtiolle hyvinvointialueiden menojen kattamiseksi.

Yhteisöverotulojen positiivisen kehityksen lisäksi haminalaisten ansiotulojen palkkasumma on kasvanut viime vuosina selvästi maan keskiarvoa nopeammin. Tämä on näkynyt kunnallisverotulojen positiivisessa kehityksessä. Valitettavasti muutaman vuoden positiivisen kehityksen jälkeen vuosien 2021 ja 2022 verotuksessa haminalaisten palkkasumma on kuitenkin heikentynyt selvästi maan keskiarvoa heikommin. Esimer-

prosenttia ja muiden tulojen, kuten esimerkiksi päivärahatalojen ja yritystulojen, osuus on noin kahdeksan prosenttia. Tulorakenteessa on kuitenkin suuret erot kuntien välillä. Väestörakenteen ja työllisyyden kehitys vaikuttavat yksittäisten kuntien veropohjaan ja siten tulojen muodostumiseen.

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2024 noin 9,7 mrd. euroa, mikä on noin 0,7 mrd. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan noin 1,9 mrd. euroa vuonna 2024, mikä on noin 170 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023.

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,3 mrd. euroa vuonna 2024, mikä on noin 115 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2023. Hallitusohjelman mukaan maapohjan kiinteistöveron alaraja korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Toimenpide edellyttää maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Jatkossa maapohjan kiinteistöveron vaihteluväli olisi 1,30–2,00 prosenttia. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja arviolta noin 108 milj. eurolla vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus, jonka mukaan hallitus toteuttaa kiinteistöverotuksen uudistuksen, jolla korjataan kiinteistöjen verotusarvojen ja käypien arvojen eriytyminen toisistaan. Uudistus toteutetaan pitkällä siirtymäajalla. Kiinteistöveron muutokset ovat kohuallisia kiinteistön omistajille.

kiiksi vuoden 2021 verotuksessa haminalaisten palkkasumma laski 1,2 %, kun koko maassa kasvu oli 5,4 %. Verotilitysten jako-osuuden tarkistuksesta johtuen Haminan kunnallisverokertymä jäi näin ollen noin kolme miljoonaa euroa budjetoitua ja edellisvuotta pienemmäksi vuonna 2022.

Kuluvana vuonna vastaavaa yllätystä tilityksissä ei onneksi tule, mutta haminalaisten palkkasumman kehitys (4,2 %) jää kuitenkin koko maan kasvusta (6,5 %) vuoden 2022 verotuksen ennakkotiedon mukaan. Sinänsä kehitys ei ole täysin yllättävää, sillä työikäisen väestön määrä on viime vuosikymmenen ajan laskenut tasaisesti Haminassa.

Kuluvan vuoden verotulot ovat Kuntaliiton viimeisimmän ennusteen mukaan toteutumassa hieman talousarviota suurempina. Tämä johtuu kunnallisverokertymän ennustettua paremmasta kehityksestä, joskin tähän ennusteeseen liittyy vielä epävarmuutta.

Ensi vuonna kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän noin 38,3 miljoonaa euroa tuloveroprosentilla, jota esitetään korotettavan nykyisestä 8,36 prosentista 9,4 %:iin. Kasvua tämän vuoden verotulo ennusteeseen on 2,8 %.

Kiinteistöveron tuotoksi ensi vuodelle on arvioitu 7,8 milj. euroa. Hallitusohjelman mukainen maapohjan kiinteistöveron eriyttäminen yleisestä kiinteistöve-

rosta ja sen alarajan korotus nostaisi Haminassa maapohjan veroprosentin nykyisestä 1,25 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Muutos kasvattaisi Haminan kiinteistöverokertymää noin 31.000 eurolla.

Kiinteistöveroprosentit ja niiden arvioitu tuotto verolajeittain on seuraava:

	Vero %	Hamina %	M€
Yleinen kiinteistövero rakennukset	0,93–2,00	1,25	4,1
Yleinen kiinteistövero maapohja	1,30–2,00	1,3	0,8
Vak. asuinrakennukset	0,41–1,00	0,55	2,5
Muut asunnot	0,93–2,00	1,15	0,4
Voimalaitosrakennukset	0,93–3,10	2,85	0
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00-2,00	0	0

Kuluvana vuonna yhteisöverotulot pienentyvät edellisestä vuodesta 41 %. Ensi vuonna yhteisöverotulojen ennakoidaan pienentyvän edelleen 46 % Haminassa toimivien yhteisöjen vuoden 2022 verotuksessa maksaminen ennakoiden perusteella.

Kaikkia verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 52,5 milj. euroa. Laskua kuluvaan vuoteen on 4,4 miljoonaa euroa. Kunnallisverotulot kasvavat vain maltillisesti (noin 1,0 milj. euroa) veronkorotuksesta huolimatta, sillä vuoden 2023 tilityksiä kasvattavat edelliseltä vuodelta kertyvät verohännät.

Yhteisöverotulojen ennakoidaan pienentyvän peräti 5,5 miljoonaa euroa.

Verotulojen arvioinnin pohjalla on käytetty Kuntaliiton julkaisemaa veroennustekehikkoa, jonka perusteella on tehty oma asianmukaiseen varovaisuuteen perustuva ennuste.

Verolajeittain jakautuma on seuraava:

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Verolaji						
Kunnallisvero	77 533	74 701	37 278	38 321	40 072	41 138
Muutos %	4,1	-3,7	-50,1	2,8	4,6	2,7
Yhteisövero	14 467	20 238	11 897	6 376	5 608	5 674
Muutos %	69,6	39,9	-41,2	-46,4	-12,0	1,2
Kiinteistövero	6 763	7 304	7 732	7 792	7 793	7 793
Muutos %	8,9	8,0	5,9	0,8	0,0	0,0
VEROTULOiksi KIRJATTAVA	98 763	102 243	56 907	52 489	53 473	54 605
Muutos %	10,7	3,5	-44,3	-7,8	1,9	2,1

3.4 Käyttötalouden valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Monella kunnalla, myös Haminalla, tämä on miinusmerkkinen erä, jolloin se pienentää muuta valtionosuutta. Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta ja ne maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta. Kunnille maksettavan rahoituksen lopputulokseen vaikuttavat osaltaan myös kotikuntakorvaukset, jotka ovat kuntien välisiä, mutta joiden maksatus hoidetaan valtionosuuksien yhteydessä. Kuntien kirjanpidossa nämä kirjataan toimintakatteeseen.

Vuonna 2023 sote-uudistus leikkasi valtionosuuksia dramaattisesti ja suhteellisesti vielä enemmän kuin verotuloja. Vaikka sote-uudistuksessa kunnilta siirtyi koko maan tasolla yhtä paljon tuloja kuin kustannuksia, kuntakohtaiset siirtyvät kustannukset ja tulot poikkeavat merkittävästi toisistaan. Siirtyvissä sote-kustannuksissa on asukaskohtaisesti suuria eroja kuntien välillä, minkä lisäksi kunnallisveron tuotto- ja yhteisöveron kuntakohtaiset jako-osuudet poikkeavat merkittävästi kunnittain. Jotta poikkeamat kunnalta siirtyvien kustannusten ja tulojen määrässä eivät aiheuttaisi yksittäisen kunnan talouden tasapainoon merkittäviä muutoksia, kuntakohtaisia eroja rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä muutoksilla ja tasauselementeillä. Yksittäisten kuntien osalta nämä saattavat vaikuttaa oleellisesti valtionosuuden määrään sote-uudistuksen jälkeen. Joillakin kunnilla valtionosuuden osuus verorahoituksesta kasvaa huomattavasti, kun taas kuudella kunnalla valtionosuus muuttui vuonna 2023 miinusmerkkiseksi.

Kuntien rahoituslaskelmat päivitetään lopullisiksi verotuksen valmistuttua marraskuussa 2023 ja niiden perusteella määritetään rahoitus vuodesta 2024 eteenpäin. Samassa yhteydessä muutetaan lopullisiksi myös sote-uudistuksen kuntatalousvaikutuksia tasaavat rahoituserät eli muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus. Hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten ja tulojen kuntakohtaista epätasapainoa tasataan 60 prosenttisesti valtionosuuteen sisältyvällä muutosrajoittimella. Järjestelmämuutoksen tasauksella rajoitetaan uudistuksen aiheuttamaa muutosta kuntien tasapainotilaan (vuosikate poistojen jälkeen) siten, että muutos voi olla enintään +/- 60 euroa asukasta kohti viiden vuoden aikana. Osalla kunnista sote-uudistuksen tasauselementit muodostuvat erittäin suuriksi ja muutokset vuoden 2023 tasauselementteihin voivat myös olla merkittäviä. Tämä johtuu siitä, että yksittäisen

kunnan siirtyvien kustannusten ja tulojen välillä voi olla suuria eroja, ja tätä vaikutusta rajataan muutosrajoittimella. Jos siirtyvät erät ovat muuttuneet merkittävästi syksyn 2022 arviotiedoista, näkyvät muutokset suoraan myös tasauselementeissä. Suurimmat muutokset vuoteen 2023 nähden ovatkin niissä kunnissa, joissa sote-kustannukset ovat muuttuneet merkittävästi talousarviotietoon verrattuna. Tähän muutokseen sisältyvät myös negatiiviset valtionosuudet.

Vuonna 2024 negatiivisten valtionosuuksien kuntien määrä kasvaa kymmeneen. Valitettavasti niiden joukossa on Hamina ja Kymenlaakson kunnista lisäksi Kouvola. Haminan valtionosuudet romahtavat viimeisimpien laskelmien mukaan peräti 3,0 miljoonaa euroa miinukselle tämän vuoden + 2,5 miljoonan tasosta.

Vaikka Kymenlaaksossa kuntien valtionosuudet pienentyivät peräti 95 % vuodelle 2023, pienentyneet valtionosuudet edelleen käsittämättömät 91,1 % edelleen vuodelle 2024. Sote-rahoituslaki ei todellakaan kohdellut kaikkia kuntia ja alueita yhdenvertaisesti. Ne kunnat, jotka olivat aiemmin siirtäneet sosiaali- ja terveyspalvelut kuntayhtymän järjestämisvastuulle ovat järkyttävän paljon heikommassa asemassa kuin ne kunnat, jotka vastasivat itsenäisesti sote-palveluiden järjestämisestä. Ensin mainittujen kuntien talous ajautuu monessa tapauksessa syvään kriisiin. Näiden kuntien edunvalvonnassa myös Kuntaliitto epäonnistui pahasti.

Vuoden 2023 peruspalvelujen valtionosuuksien laskennalliset kustannukset ovat yhteensä 9,8 mrd. euroa. Tästä ikärakenteen osuus on 8,1 mrd. euroa. Kuntien omarahoitusosuus on 7,7 mrd. euroa eli noin 1.390 euroa/asukas. Omarahoitusosuuden vähentämisen jälkeen kuntien peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,2 mrd. euroa. Valtionosuuden lisäosat ovat noin 280 milj. euroa ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus noin 808 milj. euroa. Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasauslisäykset ovat 909 milj. euroa ja tasausvähennykset -101 milj. euroa

Valtionosuutta kasvattavat vuonna 2024 ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 2,2 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 53 milj. euroa. Hallitusohjelman mukainen yhden prosenttiyksikön indeksijarru pienentää kuitenkin kuntien valtionosuutta noin 24 milj. eurolla. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat sitouttava koulu yhteisötyö (4,7 milj. euroa) sekä B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla (4,1 milj. euroa). Valtionosuutta kasvattavat myös eräiden aikaisemmin valtionosuuteen kohdistuneiden määräaikaisten vähennysten päättymisen.

Tällaisia vähennyksiä ovat muun muassa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän poistumiseen (10 milj. euroa), sote-uudistuksen muutosrajoittimen neutralisointiin (3,6 milj. euroa) sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen (1 milj. euroa) liittyneet vähennykset. Perustoimeentulon kuntien maksuosuuden muutos kasvattaa valtionosuutta noin 3,5 milj. eurolla vuonna 2024.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 22,09 prosentista 21,92 prosenttiin vuonna 2024. Muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 0,07 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 prosenttia. Indeksissästö puolestaan alentaa valtionosuusprosenttia 0,24 prosenttiyksikköä.

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2024, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Valtion päättämistä veroperustemuutoksista kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset ovat yhteensä noin 861 milj. euroa vuoden 2023 tasolla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalla valtionavustusten tasoa alennetaan hallitusohjelman mukaisesti asteittain 10 milj. euroa vuonna 2024, 25 milj. euroa vuonna 2025, 50 milj. euroa vuonna 2026 ja 125 milj. euroa vuodesta 2027 lukien. Vuoden 2024 säästöstä 2,5 milj. euroa arvioidaan kohdistuvan kuntiin. Vuosien 2025–2027 säästöjen kohdentuminen ja vaikutukset kuntiin tarkentuvat valmistelun edetessä.

Haminan kaupungin vuoden 2024 valtionosuudet pienenevät sote-uudistuksesta johtuen peräti 280 euroa/asukas kuluva vuodesta ja asukaskohtainen valtionosuus Haminaassa on -155 euroa vuonna 2024!

Suunnitelmavuosien kuntakohtaiset valtionosuudet ovat vielä kysymysmerkki. Lopulliset valtionosuudet selviävät sote siirtolaskelmien valmistuessa vuoden 2023 lopulla. Haminaassa valtionosuudet pienentyvät nykyisessä järjestelmässä yli 0,5 miljoonaa euroa vuosittain 0-15 vuotiaiden määrän pienentyessä noin 100 hengellä seuraavina vuosina.

Alla olevassa taulukossa on Kuntaliiton ennakkolaskelma Haminan vuoden 2024 valtionosuuksien jakautumisesta.

	M€
Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta ja sote-eriä	1.714.100
Sote-erät yhteensä	-5.806.700
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	-4.092.600
Peruspalvelujen valtionosuus yhteensä	-4.568.700
Veromenetysten korvaus	3.253.900
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1.724.500
Valtionosuudet yhteensä	-3.039.300

Taulukossa Haminan kaupungin valtionosuuksien kehitys vuodesta 2019 lukien.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1.000 €	38.153	46.263	41.395	42.809	2.502	-3.100	-3.600	-3.600
%	2,13	21,26	-10,52	3,42	-94,15	-223,90	216,13	200

3.5 Toimintatuotot

Maa- ja vesialueiden vuokria arvioidaan kertyvän kaikkiaan 7,7 milj. euroa, josta HaminaKotka Satama Oy:n maksamat vuokrat ovat yli puolet.

3.6 Toimintakulut

Toimintakulut kasvavat 1,7 M€ (2,1 %) vuodesta 2023. Henkilöstömenot kasvavat sopimuskorotusten johdosta.

Toimintakate paranee 0,3 milj. euroa (- 0,7 %). Verorahoitus heikkenee selvästi kunnallisveron korotuksesta huolimatta verohäntien poistumisen ja negatiivisten valtionosuuksien seurauksena.

3.7 Investoinnit

Kaupungin investointitaso pysyy edelleen korkeana. Suunnitelmakauden 2024—2026 investoinnit ovat vesiliikelaitos mukaan luettuna yhteensä 31,5 milj. euroa.

Taloussuunnitelmavuosien investointitaso on tulorahoitukseen nähden aivan liian korkea. Toisin kuin aiempina vuosina, vuodesta 2024 alkaen tulorahoitusta mittaavan vuosikatteen taso on huomattavasti suurempi haaste kuin investointisuunnitelmien suuruus itsessään. Talousarvion sisältämästä 1,0 % kunnallisveron korotuksesta huolimatta kumulatiivinen vuosikate suunnitelmavuosina 2024-2026 on vain 6 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelman valmistelun aikana merkittävästi karsitulla investointiohjelmallakin kaupungin lainakanta kasvaisi suunnitelmakaudella vähintään 25 miljoonalla eurolla.

Kaupungin velkaantuminen on tulevina vuosina ilman merkittäviä rakenteellisia sopeuttamistoimenpiteitä ja taloussuunnitelmassa huomioitua suurempia veronkorotuksia aivan liian voimakasta ja hallitsematonta. Tämä johtaisi myös korkokustannusten huomattavaan kasvuun heikentäen siten edelleen kaupungin käyttökouloutta.

Peruskaupungin bruttoinvestoinnit vuonna 2024 ovat 7,7 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat noin 7,4 milj. euroa. Investointien myynnin (myytävien tonttien, maa-alojen, rakennusten ja asunto-osakkeiden tasearvot) arvioidaan olevan 245.000 euroa.

Investoinneissa painotukset ovat kaupungin vetovoiman vahvistamisessa sekä turvallisissa ja terveellisissä toimitiloissa. Myös kunnallistekniikan rakentamiseen on määrärahavaraus. Tervasaassa laitureiden perusparannustyöt jatkuvat vuonna 2026.

Päiväkodeissa ja kouluilla jatketaan turvallisuutta ja terveyttä edistäviä investointeja. Palveluverkkoselvitys valmistui alkuvuodesta 2023. Mahdolliset uudisrakentamiset on tarkoitus toteuttaa kiinteistö-leasingillä. Omaan taseeseen on suunniteltu Uuden-Summan liikuntahallia, jonka rakentamiseen on varattu 1,5 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Pieniin peruskorjauksiin on määrärahaa 0,7 milj. euroa.

Rakennusinvestoinneista merkittävä on myös merivesilaitoksen rakentaminen perustettavan yhtiön lukuun. Vuonna 2023 yhtiöön on sijoitettu 0,8 miljoonaa euroa. Merivesilaitos rakennetaan akkumateriaalitehtaan tarpeisiin, kun tehtaan investointipäätös on olemassa. Ensi vuodelle on varattu 0,2 miljoonaa euroa, mutta tarvittaessa määrärahaa tarkistetaan lisätalousarviossa. Lisäksi akkumateriaalitehtaan tuloon varaudutaan muutoin 0,6 milj. euron määrärahalla.

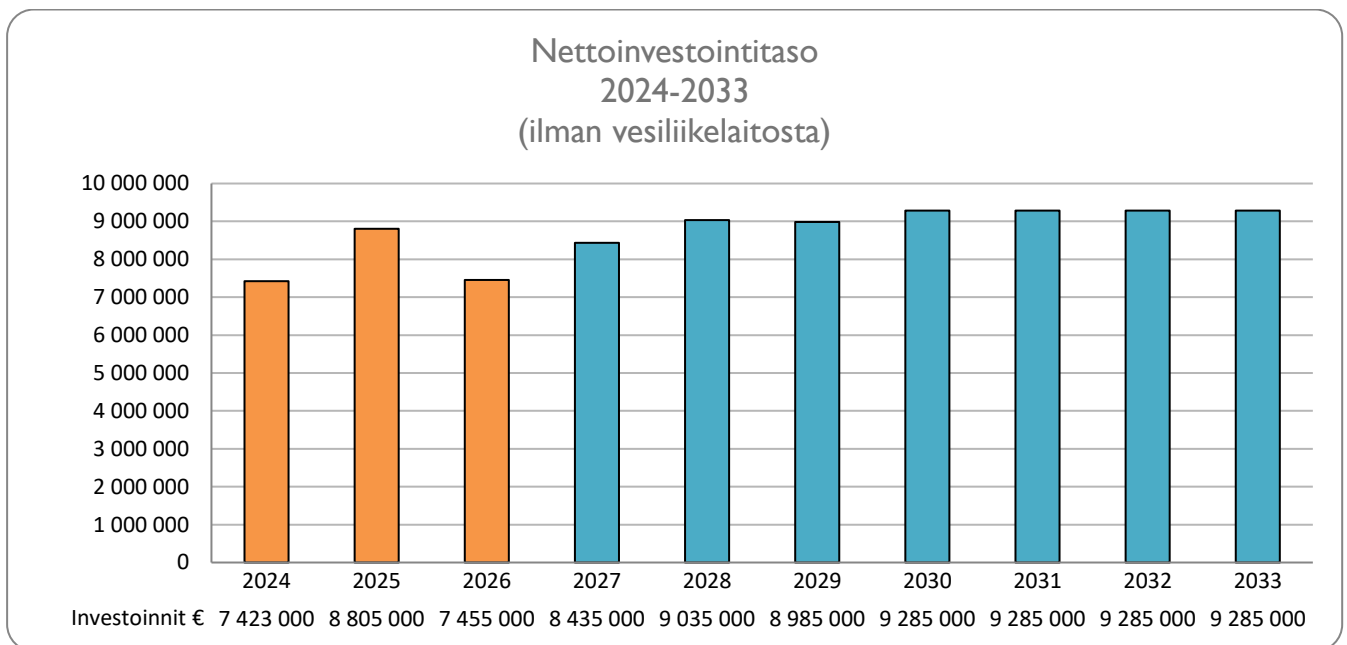
Pesäpallokentän katettuun katsomoon ja oheistiloihin on varattu suunnittelurahaa vuodelle 2026 yhteensä 100.000 euroa. Mikäli Haminassa pelataan miesten Superpesistä kaudella 2026, käynnistetään suunnittelu siten, että rakentaminen toteutuisi vuonna 2027. Miesten superpesiksen kilpailumääräykset edellyttävät ka-

tettua katsomoa, jota Haminan Vallikentällä ei ole. Samaten on huomioitava Naisten Superpesiksen kilpailumääräykset.

Maanhankintoja jatketaan satama-alueen läheisyydessä ja Tikkamäen alueella ja niillä varmistetaan uusien yritysten sijoittumisen ja olemassa olevien yritysten laajentumisen mahdollisuudet.

Katuverkon perusparantamiseen käytetään lähes 2,3 milj. euroa vuonna 2024. Katuverkon perusparannukset pyritään tekemään vesi- ja viemäriverkoston ja muun vastaavan infran uusimisen tahdissa.

Talousarvion valmistelun yhteydessä on päivitetty suunnitteluvuosiä pidempi investointiohjelma kokonaistilanteen hahmottamiseksi. Kaupungin investointitaso pysyy vuodesta 2027 alkaen noin 11-12 milj. eurossa. Todennäköisesti pitkällä aikavälillä on paineita tätäkin suurempaan investointitasoon. Kaupungin käyttötalouden suunnitelmallinen ja pitkäkestoinen vahvistaminen on välttämätöntä.

3.8 Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto

Antolainoissa on varattu yhteensä 150.000 euroa yhdistysten ns. puskurilainoihin sekä yhdistyksille myönnettäviin työllistämisen tilapäislainoihin.

Osinkotuottoja Kymenlaakson Sähkö Oy:ltä arvioidaan kertyvän noin 0,4 miljoonaa euroa. HaminaKotka Satama Oy tulouttaa SVOP-palautusta 0,34 miljoonaa euroa vuosina 2024 ja 2025.

Vuoden 2023 talousarvioon pohjautuen kaupungin ja vesiliikelaitoksen lainamäärä yhteensä vuoden 2024 lopussa olisi 75,3 milj. euroa ja asukasta kohti noin 3.911 euroa. Kaupungin lainakanta kasvaa tasaisesti vuodesta 2023 alkaen.

Suunnitelmavuosina lainamäärä kasvaa entisestään johtuen kaupungin vuosikatteen eli tulorahoituksen nopeasta heikkenemisestä vuodesta 2024 alkaen. Talous-

suunnitelmassa esitetty vuosien 2024-2026 investointitaso on tulorahoituksen ja kaupungin velkaantumisen kannalta kuitenkin kestävä. Kaupungin käyttötulouden suunnitelmallinen vahvistaminen on välttämätöntä.

Kaupunkikonsernin velkamäärästä johtuen tulevat investoinnit tulisi pystyä rahoittamaan tulorahoituksella. Mikäli asukasmäärän kehitys jatkaa laskuaan, asukaskohtaisen lainamäärän pienentäminen on vielä haasteellisempaa kuin kokonaislainamäärän kääntäminen laskuun.

Lokakuun lopun tilanteessa kaupungin lainakannasta oli suojattuna 75 %. Lainasalkun suojauksessa toteutetaan kaupunginhallituksen hyväksymää strategiaa korkoriskien hallinnasta.

3.9 Alijäämän kattaminen

Kaupungin tase on 21,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuoden 2023 tulos tulee olemaan arviolta noin kolme miljoonaa euroa ylijäämäinen. Taloussuunnitelma 2024-2026 on kokonaisuudessaan kumulatiivisesti noin 20,0 milj. euroa alijäämäinen.

Kuntalain 110 §:n 3. momentin mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon ta-

lousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Taseeseen vuoden 2023 lopulla kertyväksi arvioitu kumulatiivinen ylijäämä huomioiden käsitellä oleva taloussuunnitelma täyttää kuntalain vaatimukset, mutta talouden sopeuttamistoimenpiteet on käynnistettävä viivytyksettä. Talouden sopeuttamisen haasteiden mittaluokka on kaupungin kokoon nähden merkittävä.

4 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE

4.1 Kuntalaki

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma tulee laatia siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa

voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

4.2 Talousarvio ja -suunnitelman rakenne

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kaupungin organisaatiorakenteen mukaisesti talousarvion eri osat jakautuvat käyttötalousosassa toimielinten tulosalueisiin ja tulosyksiköihin sekä investointiosassa hankeryhmiin/hankkeisiin.

Talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin sisällytetään myös kaupungin eri organisaatioyksiköiden väliset sisäiset laskutukset.

4.3 Rakenteelliset muutokset ja vertailtavuus

Talousarvion vertailtavuutta eri vuosien osalta heikensi erityisesti sote- ja pelastustoimen tehtävien siirto 1.1.2023 aloittaneille hyvinvointialueille.

Kuntien vero- ja valtionosuus rahoitusta leikattiin vastaavasti ja siirrettiin valtion budjetista rahoitettaville hyvinvointialueille. Tämä vaikuttaa erityisesti talousarviovuoden vertailtavuuteen vuoden 2022 tilinpäätöseen nähden, mutta yhtä lailla vuoden 2023 vertailtavuuteen.

Historiallisesta verouudistuksesta johtuen vuosi 2023 ei anna todellista kuvaa kuntataloudesta ja kaupungin talouden tasapainosta, sillä vuonna 2023 kertyy aieman verojärjestelmän häntiä vanhoilla veroprosenteilla ja yhteisöverotuksen kuntaryhmän jako-osuudella edellisiltä verovuosilta. Vuoden 2023 ennuste ja

lopullinen toteuma antavat siten aivan liian positiivisen kuvan yksittäisen kunnan taloudellisesta tilanteesta.

Lisäksi, kun lopullinen siirtyviä menoja vastaava rahoituspohja varmistuu kuntien vuoden 2022 tilinpäätösten sekä vuoden 2022 verotuksen valmistuttua marraskuussa 2023, tiedetään valtionosuuksien lopullinen taso ja kuntakohtaiset leikkaukset vuodesta 2024 eteenpäin. Taloussuunnitelma vuosien ennustamiseen liittyy edelleen tältä osin epävarmuutta.

Talousarviovuoden vertailtavuuteen edellisiin vuosiin nähden vaikuttavat vuonna 2022 toteutuneet kertaluonteiset kiinteistökaupat (vaikutus noin 7,2 milj. euroa). Taloussuunnitelma vuosien vertailtavuuteen vaikuttaa edellisten lisäksi Tattoon järjestäminen joka toinen vuosi sekä vaalit.

5 TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvioon merkityt menot, tuloarviot ja tavoitteet ovat sitovia seuraavasti:

Peruskaupunki

- Toiminnalliset tavoitteet
Toiminnalliset tavoitteet on johdettu strategiasta.
- Käyttötalouden sitovat määrärahat
Kaupunginvaltuustoon nähden on sitovaa käyttötalouden tulosalueen toimintakate.
- Rahoituksessa nettositovia ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut sekä lainojen muutokset.
- Investoinneissa sitova määräraha on hankeryhmän menomääräraha. Hankkeille, joiden kustannusarvio on vähintään 1 milj. euroa, osoitetaan kuitenkin oma määräraha, joka on valtuustoon nähden sitova.

Lainanottovaltuudet

- kaupunginhallituksen pitkäaikaisten lainojen ottovaltuus vuonna 2024 on 14,0 milj. euroa
- kaupunginhallituksella on oikeus kaupungin lainojen uudelleenjärjestelyyn, mikäli se markkinatilanteen perusteella on kaupungille edullista
- kaupunginhallituksen joukkovelkakirjalainan (ns. kuntabondin, 3-7 vuotta) ottovaltuus vuonna 2024 on 30,0 milj. euroa.
- lyhytaikaisen kassalainan ottovaltuus vuonna 2024 on 40,0 milj. euroa.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Haminan Vesi -liikelaitos

Toiminnalliset tavoitteet, tilikauden tulos ja korvaus liikelaitokseen sijoitetusta pääomasta sekä investointimäärärahat ja lainojen muutokset sitovat vesiliikelaitosta.

Tytäryhtiöt

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

5.1 Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

	Sitovuus N/B	Netto	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA				
Kaupunginvaltuusto				
Toimintakate	N	205	205	0
Tarkastustoimi				
Toimintakate	N	46	46	0
Strateginen johtaminen				
Toimintakate	N	2 823	2 824	1
Johdon asiantuntijapalvelut				
Toimintakate	N	3 590	3 899	309
Kasvatus- ja koulutuspalvelut				
Toimintakate	N	36 027	38 455	2 428
Hyvinvoinnin edistäminen				
Toimintakate	N	3 129	3 580	451
Elinkeino- ja vetovoimapalvelut				
Toimintakate	N	6 302	7 917	1 615
Kaupunkisuunnittelu				
Toimintakate	N	-6 963	1 337	8 300
Kaupunkikehityspalvelut				
Toimintakate	N	916	20 435	19 519
Ympäristön ja rakentamisen valvonta				
Toimintakate	N	1 022	1 539	517
		47 097		
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	B			52 489
Valtionosuudet	B			-3 100
Korkotuotot	B			324
Muut rahoitustuotot	B			1 644
Korkomenot	B		1 348	
Muut rahoitusmenot	B		6	
Satunnaiset erät	B			
INVESTOINTIOSA				
Investoinnit yhteensä	N*	7 111	7 423	312
RAHOITUSOSA				
Tulorahoituksen korjauserä			120	
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	N		150	
Antolainasaamisten vähennykset	N			564
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B			14 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B		8 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N			
Oman pääoman muutokset	B		0	
Vaikutus maksuvalmiuteen			2 089	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA			99 373	99 373

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio B = bruttomääräraha/-tuloarvio

Sitovuustaso käyttötaloulosassa on tulosalue siten, että toimintatulojen ja -menojen nettomäärä on sitova.

*) Investointien osalta sitovuustaso on määritely hankekohtaisesti arvioiduksi nettomäärärahaksi.

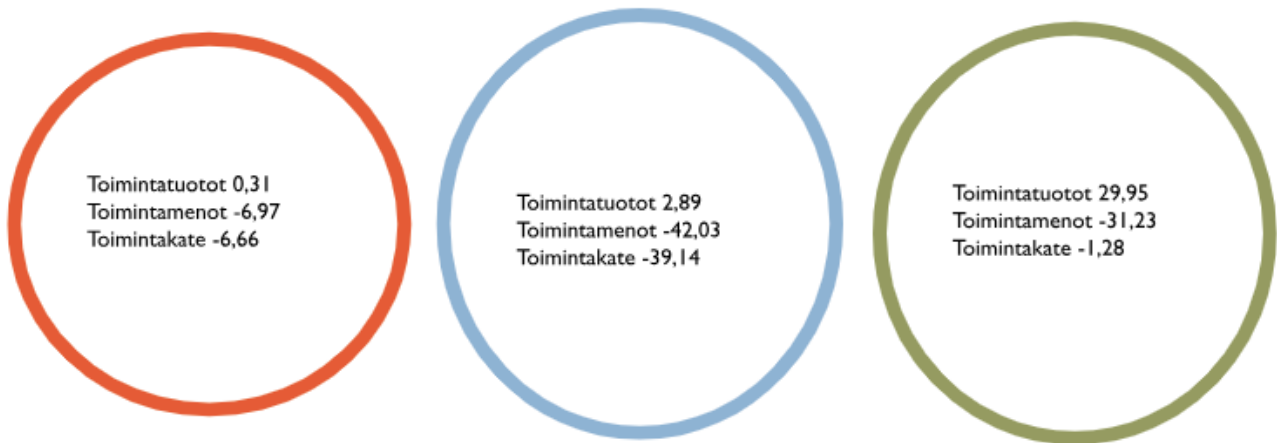
Investointien osalta sitovuustasot on esitetty talousarvion investointiosassa.

6 KÄYTTÖTALOUSOSA

Strategisen johtamisen palvelualue, milj. €

Hyvinvoivan haminalaisen palvelualue, milj. €

Vetovoimaisen Haminan palvelualue, milj. €

6.1 Kaupunginvaltuusto

Toimielin	KAUPUNGINVALTUUSTO
Tulosalue	Kaupunginvaltuusto
Tulosityksiköt	Kaupunginvaltuusto

Tehtävä

Kaupunginvaltuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuusto vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta. Valtuusto on hallintosäännöllä siirtänyt toimivaltaansa myös muille toimielimille.

TULOSLASKELMA

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Kj:n esitys 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTAKULUT	-236 589	-201 700	-205 000	-205 000	-208 700	-212 400
HENKILÖSTÖKULUT	-169 851	-134 300	-137 700	-137 700	-140 500	-143 300
PALVELUJEN OSTOT	-44 679	-43 100	-42 800	-42 800	-43 500	-44 200
AINEET, TARV. JA TAV.	-6 253	-9 900	-10 100	-10 100	-10 300	-10 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-15 806	-14 400	-14 400	-14 400	-14 400	-14 400
TOIMINTAKATE	-236 589	-201 700	-205 000	-205 000	-208 700	-212 400
SUUNNITELMAPOISTOT	-4 590	-2 700	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
VYÖRYTYSERÄT	-34 300	-7 300	-39 885	-39 885		
YHTEENSÄ	-275 478	-211 700	-248 385	-248 385	-212 200	-215 900

TALOUSARVION 2024 PERUSTELUT

Talousarvio sisältää valtuuston kokoukset, iltakoulut, seminaarit, koulutukset, materiaalit, valtuustoryhmien neuvottelukunnan toiminnan sekä mm. valtuutettujen laite- ja ICT-kustannukset.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Kaupunginvaltuuston vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

6.2 Tarkastustoimi

Toimielin	TARKASTUSLAUTAKUNTA
Tulosalue	Tarkastustoimi
Tulosityksiköt	Tarkastustoimi

Tehtävä

Kuntalain mukaisen tarkastuksen järjestäminen, kunnanvaltuuston päätettävien tarkastusta koskevien asioiden valmistelu, valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä tilintarkastus.

TULOSLASKELMA

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Kj:n esitys 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTAKULUT	-32 869	-51 000	-46 200	-46 200	-47 100	-48 000
HENKILÖSTÖKULUT	-14 162	-17 900	-14 500	-14 500	-14 800	-15 100
PALVELUJEN OSTOT	-18 033	-33 000	-31 600	-31 600	-32 200	-32 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-673	-100	-100	-100	-100	-100
TOIMINTAKATE	-32 869	-51 000	-46 200	-46 200	-47 100	-48 000
VYÖRYTYSERÄT	-2 700	-1 200	-3 254	-3 254		
YHTEENSÄ	-35 569	-52 200	-49 454	-49 454	-47 100	-48 000

TALOUSARVION 2024 PERUSTELUT

Tarkastuslautakunnan talousarvio sisältää tarkastuslautakunnan toiminnasta ja tilintarkastuksesta aiheutuvat kustannukset.

Hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut ostetaan BDO Auditor Oy:ltä.

Tarkastuslautakunnan arviointi kohteina vuonna 2024 ovat kasvatus- ja koulutuspalvelut sekä elinkeino- ja vetovoimapalvelut. Lisäksi konserniyhteisöt, omistaja-ohjaus ja liikelaitoksen toiminta ovat tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteina.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Tarkastustoimen vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

6.3 Strateginen johtaminen

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Strateginen johtaminen
Tulosyksiköt	Konsernijohto, Yleinen hallinto ja edunvalvontatehtävät, Viestintä, Tietohallinto
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Tehtävä

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Haminassa on oltu edelläkävijöitä valiokunta mallissa. Poliittisen johtamisjärjestelmää pitää arvioida vuoden 2024 aikana ennen vuoden 2025 kuntavaaleja.

Poliittisen johtamisjärjestelmän uudistaminen edellyttää aikaisempaa vahvempaa vuorovaikutusta eri toimijoiden kesken sekä yhteistyön merkityksen ymmärtämistä koko kaupungissa. Kuntalaiset pyrkivät vaikuttamaan kunnan päätöksentekoon ja toimintaan muillakin tavoin kuin äänestämällä kuntavaaleissa. Yhteistyötä ja epävirallisia vaikuttamisfoorumeita on lisättävä.

Kaupungin menestyminen ja kilpailukyvyyn parantaminen edellyttävät viestinnän ja tietohallinnon tarjoamien mahdollisuuksien monipuolisempaa hyödyntämistä. Kuntalaisten osallisuuden kokemuksen, osallistumisen ja kuulemisen lisääntyminen vaikuttavat kunta kuvaan ja myös kuntalaisten hyvinvoinnin kokemukseen.

KEHITTÄMINEN

Kaupunginhallitus jatkaa omalta osaltaan kehittämistyössä mukanaoloa ja pyrkii kehittämään omaa toimintaansa. Kaupunginhallituksen tuki kaupungin henkilöstölle kehittämistyössä on elintärkeä.

Vuoden 2024 aikana tulee myös ratkaista operatiivinen johtamisjärjestelmä, jonka tulee olla yhdenmukainen poliittisen johtamisjärjestelmän kanssa.

Tietohallinto toimii palvelualueiden teknologisessa ja digitaalisessa kehittämisessä kumppanina ja tukee vaihtoehtojen valinnassa sekä ohjaa ja neuvoo järjestelmien ja työvälineiden käytössä.

Organisaatiossa ollaan siirtymässä Google-työkalujen käyttöön osana GoogleStorya. E-asiointia kehitetään ja uusi kuntalaisille näkyvä tilavarausjärjestelmä otetaan käyttöön.

Sisäistä viestintää tehostetaan hyödyntämällä portin ominaisuuksia entistä paremmin. Kaikilla käytössä olevien puhelinten roolia ja mahdollisuuksia sisäisen tiedon välittämiseen ja ajan tasalla pysymiseen edistämiseen kaikilla palvelualoilla.

Viestintäverkoston roolia oman vastualueen tiedottamisessa lisätään edelleen. Verkostoon osallistuvalla työntekijöille mahdollisistaan viestintätyö osana perustehtävää. Keskitetyssä viestinnässä hyödynnetään entistä enemmän some-alustoja. Asukkaille kohdennettua jatkuvaa viestintää ja osallisuusmahdollisuuksia kaupungin kehittämiseen jatketaan kaupunki mobiilisovelluksen avulla ja uusien verkkosivujen avulla.

Poikkeustilanne viestintään (ent. kriisiviestintä) liittyvä suunnitelma päivitetään osana kaupungin varautumista ja arjen turvallisuuden edistämistä. Lisäksi päätösviestintää tehostetaan.

Toimintatapojen sekä vastuiden/roolien (palveluprosessit) kuvaaminen jatkuu. Sen sijaan, että toimintatavat vaihtelevat työntekijästä riippuen tai oletukset ohjaavat toimintaa, prosessikuvaukset mahdollistavat laadukkaan, yhdenmukaisen toiminnan ja jatkuvan kehittämisen.

Osallistavaan budjetointiin kaupunginhallituksen kustannuspaikalle on varattu 50.000 euron määräraha.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Tuottavuutta parannetaan edistämällä resurssien käyttöä tulosyksiköissä ja tulosyksiköiden välillä sekä tulosalueiden välisellä yhteistyöllä. Tehtäväkuvia uudistetaan vastaamaan muutostarpeita ja erityisesti palveluosaamista sekä digiosaamista lisätään.

Viestintää ja markkinointia tehostetaan edelleen palvelualueiden välisen verkostomaisen työtavan avulla (tapahtumatuotanto - matkailu - viestintä). Tällä ehkäistään päällekkäistä työtä sekä tiedonkulkuun liittyviä häiriöitä.

Teknologiset valinnat (Google) vähentävät merkittävästi kustannuksia. Oman konesalin tarve poistuu sekä käyttäjätuen ja laitteiden elinkaari palvelujen tarve minimoituu. Uudistuneet toimintatavat tekevät tiedon saamisen ja kommunikoinnin joustavaksi säästäten työaikaa.

Tiedolla johtaminen (johdon raportointi) jännevöittää toimintaa, mahdollistaa suunnitelmallisen työtteen ja jatkuvan seurannan. Käytettävissä on koko ajan tasalla olevaa tietoa, jota voidaan hyödyntää jatkuvassa toimintojen kehittämisessä ja päätöksenteossa.

TULOSLASKELMA

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Kj:n esitys 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	12 039	6 300	1 000	1 000	1 000	1 000
MYyntITUOTOT	2 938	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
TUET JA AVUSTUKSET	8 883	5 300				
MUUT TOIMINTATUOTOT	218					
TOIMINTAKULUT	-6 451 907	-3 784 600	-2 823 900	-2 823 900	-2 872 900	-2 922 500
HENKILÖSTÖKULUT	-695 029	-728 200	-720 500	-720 500	-734 900	-749 400
PALVELUJEN OSTOT	-5 313 312	-2 696 100	-1 743 400	-1 743 400	-1 777 600	-1 812 300
AINEET, TARV. JA TAV.	-80 967	-24 900	-29 700	-29 700	-30 100	-30 500
AVUSTUKSET	-47 500	-45 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-315 099	-290 400	-290 300	-290 300	-290 300	-290 300
TOIMINTAKATE	-6 439 868	-3 778 300	-2 822 900	-2 822 900	-2 871 900	-2 921 500
SUUNNITELMAPOISTOT	-21 699	-39 800	-17 700	-17 700	-17 700	-17 700
VYÖRYTYSERÄT	921 267	-48 000	837 125	837 125		
YHTEENSÄ	-5 540 300	-3 866 100	-2 003 475	-2 003 475	-2 889 600	-2 939 200

TALOUSARVION 2024 PERUSTELUT

Tulosalue sisältää kaupunginhallituksen, kaupunginjohtajan sekä viestinnän ja tietohallinnon toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Tulosalue sisältää myös maakuntaliiton, Kuntaliiton, seutuneuvottelukunnan ja verotuksen yhteiskustannukset.

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Tällä hetkellä on vireillä kuntaliitosselvitys Virolahden kunnan kanssa, millä voi olla vaikutusta taloussuunnitelmavuosiin. Myös kuntavaalit vuonna 2025 on otettava huomioon.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2022	Ennuste 2023	TA 2024	Muutos (2023- 2024)	TS 2025	TS2026
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	7,3	8	8		8	8
Tilapäiset		1	1			
Yhteensä	7,3	9	9	0	8	8
HTV						
Vakinaiset	7,3	8	8		8	8
Tilapäiset		1	1			
Yhteensä	7,3	9	9	0	8	8

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Strategisen johtamisen vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Johdon asiantuntijapalvelut
Tulosyksiköt	Hallintopalvelut, Henkilöstöpalvelut, Talouspalvelut, Vaalit
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Tehtävä

Tukea demokraattista päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista johtamista, huolehtia kaupungin johtamisjärjestelmän toimivuudesta, luoda yhteistyössä ydinprosessien kanssa edellytyksiä sille, että kaupunkilaisille tuotettavat palvelut ovat vaikuttavia, tehokkaita ja taloudellisia sekä tuottaa ydinprosesseille hallinto-, talous-, henkilöstö-, omistajaohjaus-, viestintä- ja tietohallinnon palveluita. Tulosalue vastaa myös kaupungin asiointipalvelusta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Johdon asiantuntijapalveluiden roolissa korostuu asiantuntijoiden osaamisen hyödyntäminen tuottavuuden edistämiseksi. Digitalisaation nopea kehittyminen on muuttanut tuki palveluprosesseja vähentäen henkilöstön tarvetta. Muuttuva työ edellyttää jatkuvaa oppimista ja uudistumista.

Poliittinen johtamisjärjestelmä ja poliittiset päätöksentekijät tarvitsevat hallinnollista asiantuntijatukea johdon asiantuntijapalveluilta.

SITOVAT TAVOITTEET

Kaupungin talousarvion luvussa 2.3. on esitetty kaupungin strategiaan kirjatut strategiset painopisteet ja tavoitteet. Kaupunkistrategian toteutumista arvioidaan talousarvioon kirjattujen strategisten mittareiden avulla. Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi valiokunnat hyväksyvät valiokunnille yhteiset vuosittain määriteltävät toimenpiteet, jotka kirjataan valiokuntien käyttösuunnitelmiin, ja joiden toteutumista valiokunnat seuraavat osavuositarkastusten ja toimintakertomuksen aikataulun mukaisesti.

Johdon asiantuntijapalveluiden päämääränä on tukea ydinprosesseja kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamisessa. Tuottavuuden ja työhyvinvoinnin saavuttamiseksi huomiota tullaan kiinnittämään taloudellisiin tavoitteisiin, ennakoivaan henkilöstövoimavarojen resursointiin ja osallistavaan päätöksentekoon.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIÖISTÄ

Hallintopalvelut

Hallintopalveluista on koostettu kokonaisuus, joka palvelee koko organisaatiota sekä ulkoisia asiakkaita. Hallintopalveluihin sisältyvät kirjaamo, kokous- ja asianhallinta, arkisto, assistenttipalvelut, hankinta-, sopimus ja lakineuvonta sekä asiointipalvelu Rinkeli.

Hallintopalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea luottamushenkilötoimintaa, avustaa viranhaltijoita sekä tarjota asiakaslähtöistä ja korkealaatuista asiakaspalvelua sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille.

Tammikuussa 2024 järjestetään presidentinvaali. On hyvin todennäköistä, että presidentinvaalissa tulee toinen kierros. Lisäksi kesäkuussa pidetään EU-vaalit. Kahdet vaalit puolen vuoden sisään sitoo johdon asiantuntijapalveluiden resursseja sekä vaikuttaa tulosalueen talouteen.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut muodostuvat henkilöstöhallinnollisista asiantuntijapalveluista sekä palkanlaskennasta. Hallintojohtaja johtaa henkilöstöpalveluita.

Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on varmistaa, että työterveyssovimuksen mukainen palvelutaso saavute-

taan ja työkyvyn johtamisen toimintamallit saadaan sujuvasti käyttöön. Henkilöstöpalvelut ja palkkalaskenta neuvovat ja avustavat kaupungin henkilöstöä ja esihenkilöitä palvelussuhde- ja palkka-asioissa.

Talouspalvelut

Talouspalveluiden keskeinen tehtävä on tuottaa tietoa kaupungin eri tulosalueiden toiminnan tuloksellisuuden arvioimiseksi ja päätöksenteon tueksi. Kaupunkikonsernin seuranta, talouden ohjaus ja yhteistyön merkitys konserniyhtiöiden johdon kanssa korostuu jatkossa entisestään.

Tulosalueiden vastuulla on huolehtia omasta taloudestaan ja sen seurannasta. Tätä roolia on korostettava jatkossa entisestään. Talouspalvelut tuottavat tarvittavan datan tulosalueiden käyttöön.

KEHITTÄMINEN

Sähköinen arkistointi on ollut jo vuosia johdon asiantuntijapalveluiden työstä, mutta se on iso kehittämisprosessi, jota ei ole pystytty viemään maaliin resurssipulan vuoksi. Sähköistä arkistointia on kuitenkin toteutettu vaiheittain. Vuoden 2023 aikana digitoitiin vanhat pöytäkirjat. Johdon asiantuntijapalveluiden prosessien kehittämistä digitalisaatiota hyödyntäen jatketaan yhä.

Vuoden 2023 aikana on otettu käyttöön uusi sähköinen talousdokumentti, johon on integroitu kirjanpidon ja taloussuunnittelun eurotaulukot. Vuoden 2023

osavuositarkastukset sekä vuoden 2024 talousarvio ja tilinpäätös on laadittu uuden sähköisen talousdokumentin avulla.

Vuoden 2024 alusta alkaen kaupunki ei enää vastaanota paperisia laskuja, vaan kaikki laskut tulee toimittaa verkkolaskuina. Talouspalveluissa tehdyt uudistukset vähentävät merkittävästi manuaalista työtä.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Hallintopalveluissa henkilöstömitoitus on sopiva eikä tuottavuutta ole saatavissa henkilömitoitusta tiukentamalla. Tuottavuutta on mahdollista parantaa toimintaprosesseja tehostamalla ja turhasta byrokratiasta luopumalla. Lean-ajatusmalli on vahvasti hallintopalveluiden toiminnan ytimessä.

Henkilöstöpalveluissa on ollut tarvetta arvioida resursseja uudelleen ja tämän johdosta hallintojohtajan (0,5 htv) ja henkilöstöpäällikön lisäksi on vakinaistettu henkilöstökoordinaattori. Palkanlaskennassa puolestaan vakinaistetaan neljäs palkka-asiantuntija. Riskien hallinnan ja työhyvinvoinnin näkökulmasta henkilöstöpalveluiden henkilöstömäärää on ollu tarvetta lisätä.

Palkanmaksu ja lakisääteiset henkilöstöhallinnon tehtävät on pystyttävä hoitamaan. Vuoden 2024 alusta lähtien Haminan kaupunki hoitaa myös Kaakon kaksikon palkanlaskennan.

Talouspalveluissa tuottavuutta parannetaan prosesseja kehittämällä, osaamista kasvattamalla sekä uudistamalla talouspalveluiden järjestelmiä. Henkilöstömitoitusta on tarkistettu eläköitymisten yhteydessä ja mitoitus on nyt sopiva.

TULOSLASKELMA

	TP 2022	Ta 2023 OSV II	Kj:n esitys 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	244 759	217 500	308 700	308 700	308 700	308 700
MYYNSTITUOTOT	33 943	34 000	37 200	37 200	37 200	37 200
TUET JA AVUSTUKSET	209 129	182 000	270 000	270 000	270 000	270 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 687	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
TOIMINTAKULUT	-3 744 186	-3 705 600	-3 899 200	-3 899 200	-3 971 900	-4 046 300
HENKILÖSTÖKULUT	-2 629 422	-2 517 100	-2 721 200	-2 721 200	-2 775 200	-2 830 400
PALVELUJEN OSTOT	-896 327	-977 400	-999 900	-999 900	-1 018 300	-1 037 200
AINEET, TARV. JA TAV.	-32 898	-24 800	-23 600	-23 600	-23 900	-24 200
AVUSTUKSET	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-182 539	-183 300	-151 500	-151 500	-151 500	-151 500
TOIMINTAKATE	-3 499 427	-3 488 100	-3 590 500	-3 590 500	-3 663 200	-3 737 600
SUUNNITELMAPOISTOT	-10 897	-9 400				
VYÖRYTYSERÄT	1 718 633	1 765 596	3 215 119	3 215 119		
YHTEENSÄ	-1 791 691	-1 731 904	-375 381	-375 381	-3 663 200	-3 737 600

TALOUS

Johdon asiantuntijapalveluiden taloutta haastaa henkilöstön vaihtuvuus ja perehdyttämiseen tarvittavat resurssit sekä järjestelmämuutosten seurauksena kasvavat ICT-menot.

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Taloussuunnitelma vuosiin vaikuttaa kuntaliitosselvityksen lopputulos. Muuten johdon asiantuntijapalveluiden toiminta on vakiintunut nykytasolla eikä merkittäviä muutoksia ole tiedossa.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2022	Ennuste 2023	TA 2024	Muutos (2023 - 2024)	TS 2025	TS2026
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	19	17	19	2	19	19
Tilapäiset	2	3	0	-3		
Yhteensä	21	20	19	-1	19	19
HTV						
Vakinaiset	19	17	19	2	19	19
Tilapäiset	2	3	0	-3		
Yhteensä	21	20	19	-1	19	19

Henkilöstöpalveluissa on vakinaistettu henkilöstökoordinaattori sekä neljäs palkka-asiantuntija. Kokonais HTV-määrään vakinaistamisilla ei ole vaikutusta, koska kyseiset tehtävät on aiemmin hoidettu määräaikaisilla resursseilla.

Taloussuunnitelmissa on huomioitu eläköitymiset. Henkilöstöresurssit ovat nyt vakiintumassa.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Digitaalisuus on muuttanut työtä ja haastaa uuden oppimiseen, mikä saattaa vaikuttaa työssä jaksamiseen. Eläköitymisen johdosta henkilöstön määrä on vähentynyt, mikä on vaikuttanut muiden työntekijöiden työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin. Joidenkin palveluiden henkilöstömitoitus on tiukka, jolloin pidempiaikaiset poissaolot voivat synnyttää suurenkin riskin palveluiden toimivuuteen ja saatavuuteen.

Yleisen maailmantilanteen seurauksena hybridi vaikuttaminen ja palvelunestohyökkäykset tulee huomioida myös johdon asiantuntijapalveluiden toiminnassa.

Palkanmaksu ja rahaliikenne on turvattava kaikissa olosuhteissa.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Johdon asiantuntijapalveluiden vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

STRATEGINEN JOHTAMINEN YHTEENSÄ

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Kj:n esitys 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	259 817	223 800	309 700	309 700	309 700	309 700
MYyntITUOTOT	39 183	35 000	38 200	38 200	38 200	38 200
MAKSUTUOTOT	226					
TUET JA AVUSTUKSET	218 012	187 300	270 000	270 000	270 000	270 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 395	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
TOIMINTAKULUT	-104 571 260	-7 742 900	-6 974 300	-6 974 300	-7 100 600	-7 229 200
HENKILÖSTÖKULUT	-3 508 463	-3 397 500	-3 593 900	-3 593 900	-3 665 400	-3 738 200
PALVELUJEN OSTOT	-100 254 760	-3 749 600	-2 817 700	-2 817 700	-2 871 600	-2 926 500
AINEET, TARV. JA TAV.	-120 119	-59 600	-63 400	-63 400	-64 300	-65 200
AVUSTUKSET	-176 220	-48 000	-43 000	-43 000	-43 000	-43 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-511 698	-488 200	-456 300	-456 300	-456 300	-456 300
TOIMINTAKATE	-104 311 443	-7 519 100	-6 664 600	-6 664 600	-6 790 900	-6 919 500
VUOSIKATE	-104 311 443	-7 519 100	-6 664 600	-6 664 600	-6 790 900	-6 919 500
SUUNNITELMAPOISTOT	-37 185	-51 900	-21 200	-21 200	-21 200	-21 200
TILIK. YLI- (ALIJÄÄMÄ)	-104 348 628	-7 571 000	-6 685 800	-6 685 800	-6 812 100	-6 940 700
VYÖRYTYSERÄT	2 602 900	1 709 097	4 009 105	4 009 105		
YHTEENSÄ	-101 745 729	-5 861 903	-2 676 695	-2 676 695	-6 812 100	-6 940 700

6.4 Hyvinvoiva haminalainen

Toimielin	KASVATUS JA KOULUTUS -VALIOKUNTA
Tulosalue	Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Tulosyksiköt	Varhaiskasvatuksen hallinto ja kasvatuksen tuki, Opetus- ja nuorisopalvelut, Varhaiskasvatus
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Opetuspäällikkö

Tehtävä

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden ydintehtävä on tuottaa lasten ja nuorten sekä perheiden tarpeiden mukaisia lakisääteisiä, laadukkaita ja monipuolisia kasvatus- ja koulutuspalveluja, jotka sisältävät myös nuorisopalvelut. Lisäksi kasvatus- ja koulutuspalvelut vastaavat Haminan kaupungin kansalaisopiston toiminnasta.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden palvelukokonaisuuteen kuuluu lakisääteisten palveluiden lisäksi lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia edistäviä, vapaaehtoisia palveluja. Palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä keskeisinä periaatteina ovat lapsen ja vanhemmuuden arvostaminen, hyvän lapsuuden ja nuoruuden rakentaminen yhteistyössä huoltajien kanssa.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista ja toiminnan vaikutuksia arvioidaan opetuksen laadun, yhteisöllisyyden ja osallisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimintaan ja palveluiden uudistamiseen vaikuttavat erityisesti Etelä- Kymenlaakson väestökehitys, hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden antamat tulokset Haminan lapsiperheiden, lasten ja nuorten hyvinvoinnista, opetusministeriön ja opetushallituksen linjaukset, lainsäädännön muutokset, ja tietotekniikan mahdollisuudet. Myös Ukrainan sota voi vaikuttaa kasvatus- ja koulutuspalveluiden käytännön toimintaan.

Vuoden 2023 elokuussa oppivelvollisuuslaki kattaa kaikki toisen asteen ikäryhmät, jolloin kaikki oppilaat ovat opiskelun maksuttomuuden piirissä. Haminan oppivelvollisten ohjaus- ja valvontavelvollisuus on suunniteltu sekä toiminnan että henkilöresursoinnin kautta. Oppilaiden sijoittumista toiselle asteelle ja tutkinnon suorittamista valvovat opettajien lisäksi peruskoulun ja toisen asteen opinnohjaajat sekä kunta- valvoja.

Koska Haminassa ei järjestetä aikuisten perusopetusta ja koska Ekami tarjoaa vain harkinnanvaraisesti tutkintoon valmistavaa koulutusta perusopetuksen päättötodistusta vailla oleville nuorille, Haminan kasvatus ja koulutus -valiokunta linjasi keväällä 2023, että ote-opetuksessa opiskelevat oppilaat ja perusopetuksen päättövaiheessa maahan saapuneet oppilaat saavat jatkaa lasten perusopetuksessa oppivelvollisuusiän päättymiseen asti. Tällä ratkaisulla pyritään mahdollistamaan perusopetuksen päättötodistuksen saavuttaminen kaikille oppilaille, vahvistamaan oppivelvollisuuden toteutumista ja ehkäisemään syrjäytymistä.

Sekä varhaiskasvatuksen yksiköiden, että koulujen määrään vaikuttavat lapsi- ja oppilasmäärät. Palveluverkko pyritään pitämään mahdollisimman tarkoituksenmukaisena lapsiperheiden, opetuksen järjestämisen ja kustannusten kannalta. Palveluiden toteuttamisessa huomioidaan palveluverkkoselvityksessä määritellyt toimenpiteet. Lisäksi varhaiskasvatusmaksujen kertymä tulee valtakunnallisten linjausten mukaisesti laskemaan tuntuvasti.

Ehkäisevän päihdetyön lisäksi ehkäisevän mielenterveystyön merkitys kasvaa ja sitä mallinnetaan, rakennetaan ja samanaikaisesti käyttöön otetaan monialaisena yhteistyönä.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa järjestetään lakisääteistä, kolmiportaiseen tukeen perustuvaa yleistä, tehostettua ja erityistä tukea, lasten ja oppilaiden tilanne ja tarpeet huomioon ottaen. Tuen tarve on moninaista, minkä vuoksi monialainen, asiantuntijoiden sujuva yhteistyö ja kumppaniverkostoissa toimiminen on keskeistä.

Perusopetuksen valmistavaa opetusta järjestetään Haminassa sekä esi- että perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun.

Tietotekniikan hyödyntämistä Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toiminnassa jatketaan edelleen.

Kymenlaakson kuntien, eri toimijoiden ja hyvinvointialueen lape-yhteistyö lasten ja perheiden hyväksi jatkuu aktiivisena. Käytännön yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä edesauttaa Haminaan perustettu perhekeskus, jossa toimijoina mukana ovat kaupungin osalta erityisesti lasten tuen palveluita järjestävät tahot.

Hyvinvointikertomuksen indikaattorit antavat tietoa Haminan lapsiperheiden sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnista, jonka edistämiseksi tavoite on positiivisen

SITOVAT TAVOITTEET

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden keskeinen strateginen tavoite on mahdollistaa laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen polku aikuisuuteen haminalaisille lapsille ja nuorille. Sitovia tavoitteita toteutetaan myös valtionavusteisten hankkeiden avulla.

Haminan kaupunki tavoittelee Unicefin Lapsiystävällinen kunta-statusta, jonka seurauksena kasvatus- ja koulutuspalveluissa päätöksenteossa huomioidaan entistä paremmin lapsivaikutukset ja tehdään lapsivaikutusten arviointia.

Sitovana tavoitteena on edelleen oikeanlaisen ja oikea-aikaisen tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa, jotta kasvatus- ja opetustyössä asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Etenkin yleisen ja tehostetun tuen järjestämistapoja ja yleisopetuksen ryhmässä opiskelevien erityisen tuen oppilaiden opetuksen järjestämistä vahvistetaan ja samalla tuetaan myös lapsiperheiden arjen sujumista.

Positiivista pedagogiikkaa sovelletaan Haminan kaupungin kasvatus- ja koulutuspalveluissa pedagogisena linjauksena. Sitovana tavoitteena säilyy positiivisen pedagogiikan avulla välittävien ihmissuhteiden vahvistaminen ja kiinnittyminen yhteisöön. Tämä antaa keinoja ehkäistä kiusaamista ja syrjäytymistä. Kiusaamisen vähentämisen painopiste pidetään ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Kiusaamista ei hyväksytä ja kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan yhteisesti rakennetun mallin mukaisesti.

Englanninkielisen varhaiskasvatus ryhmän tarve ja järjestämismahdollisuuksien kartoitus uusitaan keväällä 2024 ja käydään keskustelua myös kansainvälisten yritysten kanssa palvelutarpeiden tunnistamisen osalta.

Tavoitteena on vahvistaa valmistavan opetuksen tarjontaa Haminassa osana pysyvää toimintaa. Maahanmuuttajataustaisten perheiden määrä on kasvanut ja todennäköisesti kasvaa edelleen esim. kansainvälisten yritysten henkilöstön määrän lisääntymisen vuoksi.

pedagogiikan keinoin kiinnittää lapset ja nuoret osaksi yhteisöä ja näin ehkäistä kiusaamista ja syrjäytymistä sekä tukea lasten, nuorten ja huoltajien osallisuutta ja yhteistyötä Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimijoiden kanssa.

Vuonna 2024 tarkastellaan perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmän vakiinnuttamista erikseen yläkouluikäisille oppilaille. Ala- ja yläkouluikäisille oppilaille järjestettäisiin valmistavaa opetusta omissa ryhmissään. Valo-opetusta järjestetään esikouluissa tarvittaessa neljä tuntia viikossa, mikäli suomen kielen taito ei ole riittävällä tasolla.

Erasmus toimintaa vakiinnutetaan varhaiskasvatuksessa. Digitaalisella oppimispolulla varmistetaan kaikille lapsille ja nuorille yhdenvertaiset ja hyvät digitaaliset taidot. Qridi-ohjelma, digitutorit ja riittävät laiteresurssit takaavat digitaalisen oppimispolun toteutumisen esiopetuksesta lukioon.

Suomenkielisen lukiokoulutuksen tarjoamista ulkomaalaisille opiskelijoille arvioidaan ja siihen perustuen käynnistetään toimintaa tarpeen mukaan rajallisesti vuosien 2022-2024 aikana. Lukiokoulutusta kehitetään sekä laadukkaana yleislukiona että aktiivisella, erikoislinjan ja painotuksien sekä kaksoistutkinto koulutuksen mahdollistamisella.

Nuorten osallisuutta vahvistetaan ja tavoitteena on saada toimintaan mukaan yhä enemmän nuoria nuorisovaltuuston rinnalle. Ehkäisevä päihde- ja mielenterveysyhteistyö nostetaan yhä keskeisemmäksi osaksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja Haminan mallin avulla rakennetaan harrastustoimintaa yhdessä yhdistysten kanssa siten, että mahdollisimman monilla haminalaisilla lapsilla ja nuorilla olisi oma mieleinen harrastus ja mahdollisuus kokeilla erilaisia harrastuksia omien kiinnostusten mukaisesti.

Strategisista tavoitteista ekologinen Hamina liittyy kaikkien kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimipaikkojen käytännön toimintaan. Sitovana tavoitteena kestävä elämäntapaa ja kehitystä edistetään joko Vihreä lippu- toimintasuunnitelman tai jonkin muun kestävä kehityksen suunnitelman pohjalta. Osana kestävä kehityksen tavoitteita nostetaan vuonna 2024 esille myös sosiaalinen kestävä kehitys, mikä tukee osaltaan kiusaamisen ja syrjäytymisen ehkäisyä.

Palveluiden laatua kehitetään osaltaan henkilöstön rekrytointikäytäntöjä yhdenmukaistaen sekä markkinointia ja viestintää tehostaen. Lisäksi kehitetään sijaisrekrytointia. Pätevän henkilökunnan määrää arvioidaan lukuvuoden ja toimintakauden aloituksen yhteydessä.

Lukion opiskelijamäärän kehityksessä tavoitellaan lukion erikoislinjan sekä yleislinjan osalta opiskelijamäärän pysymistä vuoden 2023 tasolla.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Palveluiden kysyntään vaikuttavat syntyvyys, perheiden muuttosuunta sekä valtakunnalliset linjaukset. Perheiden valinnat vaikuttavat yksityisen ja kunnallisen varhaiskasvatuksen osuuteen sekä kotihoidon tuen käyttöön. Alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatus paikkojen lisääntyneeseen kysyntään vaatii lisäresursseja niin tilojen kuin henkilöstön osalta.

Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja kolmiportaisen tuen toteutumisen varmistavat riittävä, sitoutunut, ammattitaitoinen, huoltajien kanssa hyvässä yhteistyössä toimiva henkilöstö, joka ottaa huomioon lasten ja perheiden muuttuvat tarpeet.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyötä vahvistetaan edelleen, jotta lasten siirtyminen esikoulusta perusopetukseen olisi mahdollisimman sujuvaa.

Opetus- ja nuorisopalvelut

Perusopetuksen koulujen määrään vaikuttaa eniten oppilasmäärät ja niiden kehitys. Kouluverkon tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti. Palveluverkko selvityksessä sekä kaupunkistrategiassa määritellyt toimintamallit ja painotukset huomioidaan koulutuksen järjestämisessä.

Perusopetuksessa toteutetaan opetussuunnitelman mukaista toimintaa huomioiden kaupungin strategiset tavoitteet, positiivinen pedagogiikka, kestävä kehitys ja digitaalinen oppimisen polku. Perusopetuksessa pyritään järjestämään lasten ja nuorten oppimisen tuki huomioiden eri tuen tasot ja erilaiset tuen muodot. Osana tuen järjestämistä koulunkäynninohjaajien työpanosta eri kouluille ja ryhmiin, ohjataan suunnitelmallisesti ottamalla huomioon sekä ohjaajien vahvuudet, että oppilaiden erityistarpeet.

Palveluverkkoselvitys huomioidaan eri yksiköiden toiminnan järjestelyissä, rekrytoinneissa sekä kehittämisessä. Koulukuljetus järjestelyissä huomioidaan Haminan koulukuljetuksen kesällä 2023 päivitetty periaatteet, käytössä olevat resurssit sekä palveluiden laatu ja kaikille yhdenvertaiset palvelut.

Tätä edesauttaa osaltaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen kasvun ja oppimisen tuen koordinaattori.

Hankerahoituksen avulla on mahdollista lisätä varhaiserityiskasvatuksen henkilöstöä vahvistamaan lasten tuen toteutumista.

Esteettömän viestinnän eri menetelmät hyödynnetään toiminnassa. Digiosaamista vahvistetaan, ja -laitteita lisätään sekä päiväkoteihin että esikouluihin.

Painopistealueina varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa ovat ilmiöpohjainen oppiminen ja osallisuus sekä tiimien pedagoginen tukeminen.

Hyvinvointialue järjestää esi- ja perusopetuksen sekä lukion opiskeluhoitopalvelut. Hyvinvointialueen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä ja kaupungin yhteisiä yhteisöllisen opiskeluhoitopalvelun periaatteita kehitetään.

Haminan lukiossa kansainvälisyys, yritys-, korkeakoulu- ja muu oppilaitosyhteistyö sekä kehittämistyö hankkeiden avulla ovat kehittämisen keskeisiä teemoja. Lukion toiminnassa jatketaan kaksoistutkinto yhteistyötä Ekamin ja Harjun oppimiskeskuksen kanssa. Ratsastuspainotteinen erikoislinja on tavoitteena pitää osana pysyvää toimintaa. Toiminnassa pyritään ottamaan huomioon oppilaskohtaiset tarpeet.

Koulunuorisotyöhön panostetaan edelleen vakiinnuttamalla ja resurssioimalla toimintaa. Haminan harrastamisen mallia toteutetaan edelleen vuoden 2024 aikana valtionavustuksen avulla.

Liikkuvaa nuorisotyötä ja etsivää nuorisotyötä tehdään yhdessä Ekamin rannikkopajojen, seurakunnan ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti nuorten osallistu-

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toiminnan tavoitteena on saada lisää eri-ikäisiä harrastajia ja opiskelijoita kansalaisopiston toimintaan mukaan. Toimintaa laajennetaan mm. verkkopedagogiikkaa kehittämällä ja tarjontaa lisäämällä. Sen ansiosta kansalaisopisto tavoittaa yhä laajemmin osallistujia ympäri Suomea. Kurssitarjontaa suunniteltaessa opiskelijoiden sekä kansalaisopiston opettajien palaute otetaan huomioon. Kansalaisopiston monipuolista kurssitarjontaa tehdään näkyväksi aktiivisella some- ja verkkoviestinnällä.

Kansalaisopiston pedagogiikkaa uudistetaan osaamisperusteiseksi, mikä tarkoittaa sitä, että yhä useammalle kurssille asetetaan selkeät oppimistavoitteet. Kurssin suorittamisesta ja omasta osaamistasostaan opiskelija saa halutessaan todistuksen, jota voi hyödyntää esim. opiskelemaan pyrittäessä tai työpaikkaa haattaessa. Lisäksi arviointi tallennetaan valtakunnalliseen Koski-tietojärjestelmään opiskelijan niin halutessa.

KEHITTÄMINEN

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen panostetaan edelleen ja hyödynnetään alueellisia koulutuksia, nepsy-koulutuksia sekä Opetushallituksen rahoittamia koulutussisältöjä.

Henkilöstön työhyvinvointia kehitetään positiivisen pedagogiikan linjausten avulla. Kasvatus- ja koulutuspalveluiden kehittämisessä hyödynnetään digitaalisia työkaluja ja kehitetään osaamista digitaalisen oppimispolun mukaisesti. Myös kansainvälistyminen ja kumppaniverkostojen rakentaminen ja niiden toiminnan tehostaminen ovat kehittämisen keskiössä.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Varhaiskasvatuksen ja koulujen palveluverkkoa peilataan oppilasmääriin, palveluverkkoselvitykseen ja kaupunkistrategiaan. Samalla arvioidaan, miten palveluverkon laajuus vaikuttaa kasvatus- ja opetushenkilöstön sekä muiden, tarvittavien asiantuntijoiden määrään.

mista tapahtumien ja toiminnan järjestämiseen jatketaan ja lisätään opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksien nuorten osallisuus kriteerien mukaisesti.

Vuoden 2024 aikana tiivistetään yhteistyötä erityisesti toisen asteen oppilaitosten kanssa, tarjoamalla vaihtoehtoisia vapaavalintaisia valinnaisaineita.

Taloutta tasapainotetaan mm. yhdistämällä mahdollisuuksien mukaan pieniä ryhmiä, kuitenkin niin että myös taajamien ulkopuolella olevilla seuduilla edelleen voidaan toteuttaa aktiviteetteja ja tarjota mahdollisuuksia yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

Kurssilaisten lisäksi myös kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa kansalaisopiston toimintaan vahvistetaan. Haminan kansalaisopiston tavoite on toimia vahvana osaamisen ja sivistystyön edistäjänä omalla toimialueellaan.

Positiivisen pedagogiikan toimintatapojen vahvistamista jatketaan vuoden 2024 aikana. Tavoitteena on edistää lasten ja nuorten yhteishenkeä, ryhmäytymistä, yhteisöön kiinnittymistä ja positiivisen minäkuvan kehittymistä. Samalla ehkäistään koulukiusaamista ja syrjäytymistä.

Kasvatus- ja koulutuspalvelut kehittävät viestintää osana kaupungin viestintäverkostoa ja Lapsiystävällinen kunta -toimintamallia.

Tuottavuutta parannetaan talousarvio- ja suunnitelmavuosien aikana kasvatus- ja koulutuspalveluissa arvioimalla henkilöstön nykyistä ja tulevaa osaamista, henkilöstömäärän tarvetta ja koordinoinnin tehostamista. Koordinoinnilla varmistetaan valtionosuusraportoinnin onnistuminen sekä hankkeiden vaikuttavuus ja mahdollisuudet lisäresursseihin.

Lähivuosina kasvatusta- ja koulutuspalveluista eläköityy merkittävä määrä osaajia. Vakanssien täyttäjien yhteydessä puntaroidaan palveluverkkoa, työn sisältöä ja resursseja sekä mahdollisesti muuttunutta osaamistarvetta. Myös työtehtävien mahdollinen yhdistely, eri

yksiköiden yhteistyön lisääminen, ostopalvelutoiminnan tarkastelu ja ohjelmistojen uudistaminen ovat tuottavuuden kannalta keskeisiä.

TULOSLASKELMA

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	2 350 339	2 509 200	2 428 500	2 428 500	2 428 500	2 428 500
MYYNITUTUOTOT	537 158	841 600	842 100	842 100	842 100	842 100
MAKSUTUOTOT	717 409	746 100	646 700	646 700	646 700	646 700
TUET JA AVUSTUKSET	1 018 355	867 400	867 300	867 300	867 300	867 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	77 417	54 100	72 400	72 400	72 400	72 400
TOIMINTAKULUT	-36 811 942	-36 283 900	-38 454 900	-38 454 900	-38 911 800	-39 453 900
HENKILÖSTÖKULUT	-21 732 652	-21 212 900	-22 800 900	-22 800 900	-23 255 300	-23 718 600
PALVELUJEN OSTOT	-6 258 471	-6 422 900	-6 575 000	-6 575 000	-6 636 800	-6 699 700
AINEET, TARV. JA TAV.	-1 062 598	-853 500	-888 000	-888 000	-903 700	-919 600
AVUSTUKSET	-653 171	-690 000	-635 000	-635 000	-560 000	-560 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-7 105 051	-7 104 600	-7 556 000	-7 556 000	-7 556 000	-7 556 000
TOIMINTAKATE	-34 461 604	-33 774 700	-36 026 400	-36 026 400	-36 483 300	-37 025 400
SUUNNITELMAPOISTOT	-328 840	-217 400	-96 700	-96 700	-96 700	-96 700
VYÖRYTYSERÄT	-1 431 201	-941 499	-2 355 177	-2 355 177		
YHTEENSÄ	-36 221 645	-34 933 599	-38 478 277	-38 478 277	-36 580 000	-37 122 100

TALOUS

Kasvatusta- ja koulutuspalveluilla on keskeinen rooli kaupungin toiminnassa, sen tarjotessa laadukasta varhaiskasvatusta, perusopetusta, lukiokoulutusta, vapaata sivistystyötä ja nuorisopalveluita. Osaava ja riittävä henkilöstö on keskeisessä roolissa laadukkaiden, lakisääteisten palveluiden tarjonnassa. Tämän vuoksi tuloslaskelman suurin menoerä ovat henkilöstömenot, joita arvioidaan säännöllisesti.

Kasvatusta- ja koulutuspalveluissa lapsi- ja oppilasmäärä ja tuen tarpeet vaikuttavat palveluiden tarpeeseen ja niiden tuottamiseksi tarvittavan henkilökunnan määrään ja osaamistarpeeseen. Palveluverkkoselvityksen mukaisilla toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan siihen, että henkilöstömenot vastaisivat todellista tarvetta lapsimäärien vähentyessä tulevina vuosina. Lisäksi osaavaa henkilökuntaa poistuu eläkkeelle suunnittelu- ja vuosien 2023-2025 aikana erityisesti perusopetuksesta ja lukiosta. Tämä tilanne osaltaan edellyttää huolellista henkilöstösuunnittelua.

Kansainvälinen taloustilanne, Ukrainan sota, energian ja ravinnon hinnan nousu tulevat heikentämään ennakoitavuutta ja voivat aiheuttaa paineita kustannuskertykseen.

Toimintatuloihin vaikuttaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksut, joiden huomattava lasku johtuu 1.8.2022 voimaan tulleesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaista, joka tulee pudottamaan asiakasmaksukertymää.

Valtionavustuksia haetaan vuoden 2024 aikana tarkoituksenmukaisesti tukemaan olemassa olevaa toimintaa. Osa vuoden 2023 hankkeista jatkuu ja avustuksia siirtyy vuodelle 2024.

Kasvatusta- ja koulutusvaliokunnan alkuperäiseen esitykseen avustuksiin on lisätty 75.000 euroa kuntalisää varten.

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnan uudelleenorganisoinnin ja resursoinnin tarvetta arvioidaan ja toteutetaan vuonna 2023 vahvistetun palveluverkkoselvityksen mukaisesti. Henkilöstön uudelleenorganisointia tehdään suunnitteluvuosien 2024-2026 aikana. Edellä mainituilla asioilla pyritään ohjaamaan opetuksen ja kasvatuksen resurssit ja tuki oikein tilanteessa, jossa lapsimäärät vähenevät, niihin yksiköihin, joissa toiminta on tarkoituksenmukaista järjestää varmistuksen riittävät tuen ja ohjaamisen resurssit.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimintatuloja kasvatetaan 2024 tarkoituksenmukaisella hanketoiminnalla, joka tukee palveluiden ja toiminnan kehittämistä mm. opetus- ja kulttuuriministeriön ja opetushallituksen myöntämien avustusten avulla.

Tilakäyttösuunnittelun avulla pyritään pitämään kiinteistö kustannukset mahdollisimman rajallisina. Tämä koskee erityisesti kansalaisopiston toimintaa, jota järjestetään mahdollisimman paljon kaupungin omissa tiloissa.

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa henkilöstö nähdään investointina osaamiseen. Panostetaan jatkuvaan koulutautumiseen, työhyvinvoinnin lisäämiseen ja onnistuneisiin rekrytointeihin. Tavoitteena on myös määräaikaisten vähentäminen.

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa on tavoitteena kehittää suunnitteluvuosina 2024-2026 lapsiystävällisen kunnan budjetointikulttuuria ja toimintamalleja yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kanssa.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2022	Ennuste 2023	TA 2024	Muutos (2023-2024)	TS 2025	TS2026
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	358	360	363	3	363	357
Määräaikaiset	65	45	90	45	70	65
Yhteensä	423	405	453	48	433	422
HTV						
Vakinaiset	355	358	344	-14	344	338
Määräaikaiset	60	39	66	27	14	10
Yhteensä	415	397	410	13	358	348

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa lasten ja nuorten tuen tarpeet ovat lisääntyneet ja monimuotoistuneet, mikä edellyttää tarpeisiin ja lapsimääriin perustuvaa henkilöstösuunnittelua. Ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi ja henkilöstösuunnittelu-lisäävät palveluiden laatua ja kustannustehokkuutta. Rekrytoinnissa pyritään vakinaistamaan toiminnan kannalta keskeisiä henkilöitä.

Varhaiskasvatuksen henkilöstösuunnittelussa huomioidaan vuonna 2030 voimaan tuleva henkilöstömitoitus, jossa varhaiskasvatuksen sosionomien määrää lisätään.

Koulunuorisotyötä vahvistetaan vakinaistamalla yksi nuorisotyöntekijä.

Vuosina 2023-2025 tapahtuvat eläköitymiset ja palveluverkkoselvityksen mukaiset toimenpiteet edellyttävät tarkkaa henkilöstösuunnittelua tulevina vuosina. Palveluverkkoon tukeutuvalla henkilöstösuunnittelulla hyödynnetään olemassa olevaa osaamista ja rekrytoinneissa huomioidaan oppilasmäärien väheneminen.

Lisääntyneet sijaistarpeet ja sijaisten vaikea saatavuus edellyttävät suunnittelua ja toimenpiteitä. Varhaiskasvatuksessa käytössä oleva malli palkata vakituisia varahoitajia, voisi toimia mallina myös perusopetuksen sijaistarpeisiin. Perusopetukseen suunnitellaan malli, jossa palkataan määräaikaista yksikkökohtaisia sijaisia lukuvuosittain. Sijaisten rekrytointiin valmistellaan uutta mallia yhteistyössä alan oppilaitosten kanssa.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Talousarvion 2024 ja taloussuunnitelmavuosien 2025-2026 merkittävimpiä riskejä kasvatus- ja koulutuspalveluiden osalta ovat edelleen rakennusten sisäilmaongelmat ja oikea-aikaisen tuen järjestämisen haasteet lasten ja nuorten koulunkäynnin ja lapsiperheiden tukemiseksi.

Sisäilmaongelmat ovat sekä toiminnallisia, taloudellisia että omaisuusriskejä. Varhaiskasvatuksen ja koulutyön lisäksi tiloja käyttävät harrastajat, joille aktiviteetteja järjestää mm. kansalaisopisto, yhdistykset ja urheiluseurat.

Sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa on tarve arvioida jatkuvasti lakisääteisen tuen järjestämistarvetta. Tällä vähennetään toiminnallista riskiä, etteivät oppimistulokset heikkene, kiusaaminen, lasten ja nuorten syrjäytyminen eikä koulupudokkaiden määrä lisäänty. Samalla varmistetaan turvallista toimintaympäristöä ja työrauhaa lapsille, oppilaille ja henkilökunnalle, jolla on suuri merkitys lasten ja nuorten terveydelle kasvulle ja henkilöstön työhyvinvoinnille.

Ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön rekrytointi on vaikeutunut, sillä kasvatus- ja koulutusala koetaan haastavana toimialana. Kasvatus- ja koulutuspalvelut kehittävät sekä rekrytoinnin prosessia, että kasvatus- ja koulutuspalveluiden näkyvyyttä ammatillisissa foorumeissa.

Kansainvälinen epävarmuus ja ennakoimaton maahanmuutto lisäävät haastetta palveluiden mitoituksessa. Erityinen riski muodostuu Ukrainan sodan heijastevaiikutuksista, jotka voivat vaikuttaa palveluiden järjestämiseen sekä kustannuskehitykseen. Ennakoimattomat tilanteet ja arjen haasteet kasvatus- ja koulutuspalveluiden toiminnassa muodostavat riskin liittyen henkilöstön jaksamiseen ja työkykyyn. Epävarmuuden lisääntyminen luo myös turvattomuuden tunnetta, joka vaikuttaa henkilöstön jaksamiseen. Riskiä pienennetään valmiussuunnittelua, turvallisuuskäytäntöjä, koulutusta ja työhyvinvointia kehittämällä.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Kasvatus- ja koulutuspalveluiden vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimielin	HYVINVOINTIVALIOKUNTA
Tulosalue	Hyvinvoinnin edistäminen
Tulosyksiköt	Hyvinvoinnin edistäminen, Kirjasto- ja tietopalvelut, Kulttuuripalvelut, Liikuntapalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Osallisuusjohtaja

Tehtävä

Hyvinvoinnin edistämisen palvelut, järjestöyhteistyö/kumppanuus, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut edistävät toiminnallaan vapaata kansalaistoimintaa ja lisäävät yhteisöllisyyttä sekä kuntalaisten aktiivisuutta. Painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnin edistämässä sekä kotouttamisen edistämässä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Keskeisimmät elinvoima- ja hyvinvointityöhön vaikuttavat voimat ovat digitalisaatio, demokratian monimuotoistuminen, työn tekemisen tapojen muuttuminen, työllisyys ja työvoiman saatavuus sekä väestön polarisoituminen. Hyvinvointierot kasvavat, jonka vuoksi syrjäytymisen ehkäisy ja eriarvoisuuden vähentäminen nousevat keskiöön. Päihteet ja liikkumattomuus aiheuttavat suuria työ- ja toimintakyvyn alenemiseen liittyviä menetyksiä yksilö- ja yhteisötasolla.

Ukrainan sota vaikuttaa edelleen ihmisten elämään. Elinkustannukset ovat nousseet ja turvallisuuden tunne on heikentynyt. Väli aikaista suojaa tarvitsevat ukrainalaiset liikehtivät ja osa heistä sijoittuu kuntiin ja kaupunkiin pysyvästi. Myös työperäinen maahanmuutto lisääntyy ja haastaa kaupungin kehittämään vetovoimaisia palveluja ja kotoutumista.

Epämuodollisesti organisoitunut kansalaistoiminta kasvaa ja kansalaisaktiivisuus eri muodoissaan lisääntyy lisäten yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuutta ja sitä kautta toimeliaisuutta ja hyvinvointia. Avoimen ja laajan osallisuuden yhdistäminen strategisessa päätöksenteossa haastaa Haminaa. Onnistuessaan se luo

luottamusta hallintoon ja kunnan toimintaan. Yhdistysten, yhteisöjen ja kuntalaisten rooli kaupungin ja palvelujen kehittämisessä korostuu entisestään. Tuoloksellinen hyvinvointityö edellyttää monitoimijuutta, aktiivisia verkostoja ja kunnan roolin uudistumista mahdollistajaksi.

Luonnon merkitys tulee ihmisille yhä tärkeämmäksi. Luonto- ja elämysliikunnan mahdollisuuksien edelleen kehittäminen on keskeistä ennakkoivassa hyvinvointityössä ja kaupungin houkuttelevuuden lisäämisessä.

Kuntien ja hyvinvointialueen välinen strateginen kumppanuus vahvistaa hyvinvointia edistävää työtä maakunnassa.

Työllisyyspalvelut siirtyvät maakunnasta kuntiin vuoden 2025 alussa ja se luo mahdollisuuden entistä yksilöllähtöisempään, oikea-aikaiseen kotouttamistyöhön, työllistymispolun suunnitteluun ja toteutumisen varmistamiseen.

SITOVAT TAVOITTEET

Haminan kaupungin vuonna 2022 päivitetyn kaupunkistrategian yhtenä painopisteenä on Hyvinvoiva Hamina. Ennakoiva hyvinvointityö perustuu kuntalaisten toimijuudelle ja osallisuuden sekä yhteisöllisyyden mahdollistamiselle. Hyvinvointityötä tehdään poikkialueellisesti yhdessä yhdistysten, yhteisöjen ja hyvinvointialueen kanssa.

Haminassa parannetaan ennakoivaa arjen turvallisuutta yhteistyössä kuntalaisten ja kylien kanssa. Lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ikääntyneiden toimin-

takyvyn säilymistä edistetään suunnitelmien mukaisesti (on osa hyvinvointikertomusta) ja huono-osaisien osallistumismahdollisuuksia tuetaan. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään liikkumisen edistämiseen.

Onnistuminen vaatii koko kaupungin yhteistyötä ja hyvinvointikertomuksen hyödyntämistä arvioinnissa ja seurannassa.

Työllisyyden edistämiseksi vaikutetaan paikallisen ja

yksilölähtöisen palveluprosessien syntyminen työllistämistoimien siirtyessä kunnille.

Kulttuurin rooli hyvinvoinnin kokemuksen lisääjänä on merkittävä. Tämän vuoksi osallistavan kulttuurityön osuutta vahvistetaan ja kulttuurin roolia osana tapahtumien tuottamista arvioidaan.

Ikääntyneiden asumisen osalta jatketaan hyvinvointialueen kanssa käytyä keskustelua yhteistyömahdollisuuksista. Veteraanikodin palveluasumisen mallia jatketaan Haminassa.

Asiakaskokemusta kerätään ja hyödynnetään palvelujen kehittämisessä. Osallisuutta ja yhteistoimintaa edistetään lisäämällä vanhus- ja vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston ja erilaisten edustuksellisten ryhmien kuulemista sekä tukemalla uusien vaikuttajaryhmien syntymistä. Otamme käyttöön kuntalaisista muodostuneen kehittäjäverkoston.

Kuntalaisten osaamista tullaan kokeiluna hyödyntämään kehittämisprojekteissa.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Hyvinvointivaliokunnan alaiseen Aktiivisena ja osallisena -prosessiin kuuluvat hyvinvoinnin edistämisen palvelut, kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut.

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy vanhusneuvoston, vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston toiminta, kohtaamispaikat, Veteraanikoti, kotoutumisen edistäminen sekä kumppanuus- ja järjestötoiminta. Kumppanuuksia ja osallisuutta vahvistavia toimintamalleja rakennetaan ja vahvistetaan osaksi koko kaupungin toimintaa.

Poikkihallinnollisesti hyvinvointityön vaikuttavuutta edistetään hyvinvointikertomuksen osallisuus suunnitelman, lasten ja nuorten - ja ikäihmisten hyvinvointia edistävien suunnitelmien avulla sekä yhdistysten ja järjestöjen säännöllisillä tapaamisilla sekä kuulemalla kuntalaisia.

Tulosalue koordinoi poikkihallinnollisesti kerran vuodessa tehtävää "Mitä kuuluu Hamina"-kyselyn laadintaa, toteutusta ja vastausten kokoamista. Kyselystä nousseiden kehittämistoimenpiteiden suunnitteluun osallistuu johtoryhmä, valiokunnat ja hyvinvointityöryhmä.

Kirjasto- ja tietopalvelut

Kirjaston toiminta-ajatuksena on lukutaidon edistäminen ja tiedon hankinnan ja käytön monipuolistaminen. Kirjasto- ja tietopalvelujen avulla tarjotaan mahdollisuus kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen, sivistykseen ja elinikäiseen oppimiseen. Kirjasto tarjoaa myös tiloja työskentelyyn ja aktiiviseen kansalaistoimintaan. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Hyvinvoinnin hallinnossa työskentelee määräaikaisena kokeiluna hankekoordinaattori, joka palvelee koko organisaatiota hankinnoissa ja hanketyössä.

Alueellinen kotoutumista edistävä suunnitelma ohjaa ja tukee maahanmuuttajien integroitumista. Hamina ostaa maahanmuuttokoordinaatioon liittyvät palvelut Kotkasta.

Osana kumppanuus- ja järjestötoimintaa hyvinvoinnin edistämisen tulosalue jakaa vuosittain avustuksia hyvinvointia edistävän toiminnan toteuttamiseen. Avustusten jakoperiaatteita kehitetään ja aloitetaan valmistelu, jossa huomioidaan hyvinvointia edistävät painopisteet myös avustuksia myönnettäessä yhä vahvemmin. Painopisteet, joihin huomio halutaan erityisesti kohdistaa voivat vaihdella vuosittain.

Haminan kirjastopalvelut muodostuu Haminan pääkirjastosta, Ruissalon kirjastosta ja kirjasto-monipalveluautosta. Monipalveluauto vie kirjastopalveluita ja muita hyvinvointia edistäviä palveluita lähelle käyttäjiään.

Kirjasto tarjoaa asiakkaiden käyttöön ja lainattavaksi kirja-aineistoja, sanoma- ja aikakauslehtiä ja muita aineistoja, kuten musiikkia, elokuvia, pelejä ja liikuntavälineitä. Kirjastolla on velvollisuus tallentaa ja säilyttää oman alueensa kotiseutuaineisto. Aineistoja on monipuolisesti saatavilla sekä painettuna että kasvavissa määrin e-aineistoina.

Kirjasto toimii yhteisenä olohuoneena tarjoten tiloja ja toimintamahdollisuuksia erilaisille käyttäjäryhmille oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Varattavissa on yksilö- ja ryhmätyöskentelytiloja, kokouksia, sali- ja kerhotiloja sekä hyvin varusteltu soiton harjoitteluhuone.

Kirjastopalveluiden toimintaa vahvistetaan ja monipuolistetaan entisestään vuoden 2024 aikana. Kirjaston lakisääteistä tehtävää kaikenikäisten lukutaidon edistäjänä toteutetaan monin tavoin osana kirjaston vakiintunutta toimintaa. Lukutaidon edistämistyössä pyritään huomioimaan kansallisen lukutaitostrategian ja Lukeva kunta 2030 -ohjelman tavoitteet: lukeminen ja lukutaitotyön edistäminen tehdään kunnassa entistä näkyvämmäksi ja lukutaidon edistämistyössä huomioidaan kaiken ikäiset ja -taustaiset kuntalaiset, myös

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden toiminta-ajatuksena on edistää taiteen ja kulttuurin omaehtoisen harrastamisen mahdollisuuksia, taide- ja kulttuurikentän ammatillista toimintaa sekä toteuttaa kunnan taide- ja kulttuurikasvatusta. Kulttuuripalvelut luovat alustoja ja verkostoja sekä toimintakonsepteja kuntalaisten osallisuuden edistämiseksi kulttuurin tekemiseen, tuottamiseen ja käyttämiseen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Monipuolisilla kulttuuripalveluilla edistetään kunnan elinvoimaisuutta ja vahvistetaan ihmisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyden kokemusta.

Kulttuuripalveluiden jo vakiintuneita tapahtumia toteutetaan ja uudistetaan eri toimijoiden kanssa vuoden 2024 aikana huomioiden toimintojen tarkoituksenmukaisuus ja talous hyvinvoinnin edistämisen näkökulmista. Talousarviossa Valojen Yön toteutus on huomioitu yksipäiväisenä.

Palvelutarjontaan kuuluvat pientapahtumat ja niistä rakentuvat suuremmat kokonaisuudet omana sekä eri kulttuuri yhteistyökumppaneiden toteuttamana. Kulttuuripalveluiden tärkeinä yhteistyökumppaneina toimivat mm. kuntalaiset, järjestö- ja yhdistystoimijat, paikalliset, seudulliset ja kansalliset kulttuuri yhteistyöverkostot sekä lisääntyvässä määrin kansainväliset kumppanit.

maahanmuuttajat. Yhteistyötä koulujen, varhaiskasvatuksen ja neuvolapalveluiden kanssa kehitetään.

Kirjasto tukee elinikäistä oppimista, johon kuuluvat keskeisesti kriittinen lukutaito ja digiopastus. Kirjasto opastaa laadukkaiden ja luotettavien sisältöjen tunnistamisessa, ja tarjoaa pääsyn niihin. Kirjaston roolia digiopastuksen tarjoajana ja yhteistyökumppanina sekä mediakasvatuksen tarjoajana vahvistetaan. Mediakasvatuksessa ja digiopastuksessa huomioidaan erityisesti ikäihmiset, joiden tarve digiosaamiselle ja kriittiselle lukutaidolle on kasvanut palveluiden sähköistymisen ja lisääntyneiden internet huijauksien myötä. Kirjasto tarjoaa ajanmukaiset ja asiakkaiden tarpeisiin vastaavat digitaaliset palvelut ja opastaa niiden käytössä.

Kirjasto toimii demokratian ja aktiivisen kansalaistoiminnan edistäjänä ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun alustana. Vuonna 2023 käynnistynyt kirjaston demokratiahanke jatkuu vuoden 2024 ajan. Kirjasto tuottaa monipuolisia kirjallisuus- ja muita kulttuuritapahtumia sekä toimii alustana ja yhteistyökumppanina muiden toimijoiden järjestämälle hyvinvointia ja osallisuutta edistävälle toiminnalle.

Kulttuuripalveluilla on keskeinen hyvinvoinnin edistämisen rooli kulttuurihyvinvoinnin sisältöjen toteuttamisen kautta. Kulttuurin roolia hyvinvoinnin edistämässä vahvistetaan yhä edelleen huomioiden erilaiset kohderyhmät ja kuntalaisten vaihtelevat tarpeet.

Kulttuuripolun eli Kulttuurikasvatussuunnitelman sisältöjä toteutetaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa ja toimintaa vahvistetaan yhä edelleen. Elokuvateatteri Kino-Haminan toimintaa kehitetään. Palvelukokonaisuutta on laajennettu kioskitoiminnalla syksyn 2023 aikana ja tällä vahvistetaan edelleen elokuvatoiminnan kokonaisuutta. Taidetta tuodaan kuntalaisten nähtäville vaihtuvien näyttelyiden muodossa.

Kulttuurikeskus verkostoa kehitetään ja rakennetaan huomioiden laajat toimijajoukot ja tarkoituksenmukaiset ja mahdollisuuksia antavat toimitilat. Keskustelua Vallin koulun tulevaisuudesta kulttuurin edistämässä jatketaan. Summan kylä- ja kulttuurikeskus toimii edelleen keskeisenä toimintapaikkana kulttuuritoiminnalle. Haminan kehittäminen kulttuurikaupunkina vahvistaa kulttuuri- ja tapahtumamatkailun rakenteita.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on edistää kuntalaisten liikkumista hyvinvoinnin ja elinvoiman lisäämiseksi. Liikuntapalvelut tuottavat elintapa- ja liikuntaneuvontaa, ryhmäliikuntaa sekä liikuttavia tapahtumia ja kampanjoita kaikenikäisille. Liikuntapalvelut tukevat seuroja asiantuntemuksen, avustusten sekä hankkeiden avulla ja ovat mukana liikuntapaikkojen kehittämisessä. Liikuntapalvelujen asiantuntemusta hyödynnetään osallisuus- ja hyvinvointityössä kaupungin sisällä ja kuntayhtymän verkostoissa.

Seurojen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä lisätään edelleen, tavoitteena aktivoida kaikenikäisiä kuntalaisia omaehtoiseen liikuntaan tapahtumien ja kampanjoiden avulla. Luonnossa liikkumisen mahdollisuuksia lisätään yhteistyössä muiden sektorien sekä yhdistysten ja kylätoimijoiden kanssa.

AVI:n rahoittama neljäkymppisten hanke jatkuu 1984-syntyneiden ikäluokassa. Hankerahoitukseen haetaan jatkoa, tavoitteena edelleen tutustuttaa neljäkymppisiä perheineen kaupungin liikkumisympäristöihin ja -tarjontaan, ohjaten omaehtoiseen liikuntaan.

KEHITTÄMINEN

Hyvinvointityön suunnitelmallisen työn etenemiseksi perustettu hyvinvointityöryhmä jatkaa työtään ja löytää yhä vahvemman roolin hyvinvointityön suunnanäyttäjänä. Hyvinvointityön onnistumista arvioidaan säännöllisesti Tea-viisarin ja Hyte-kertoimen avulla.

Arjen turvallisuuden merkitys korostuu. Kuntalaisten ja valiokuntien yhteistyönä on syntynyt jatkuvasti päivittyvä arjen turvallisuussuunnitelma. Suunnitelman mukaisia toimenpiteiden toteutumista jatketaan ja uusia suunnitelmia laaditaan.

Sosioekonomisesti heikommissa asemassa olevien kuntalaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen on keskiössä. Otetaan käyttöön Kaikukortti. Kortilla voi esimerkiksi osallistua maksutta kulttuurielämään, harrastaa tai opiskella kansalaisopistossa.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Tuottavuutta parannetaan osallistamalla henkilöstö jatkuvaan asiakaslähtöiseen kehittämiseen ja mahdollistamalla heidän innovaatioiden käyttöönotto palveluissa.

Vuoden 2024 aikana valmistuu liikkumisohjelma, jonka tavoitteena on haminalaisten fyysisen aktiivisuuden lisääminen ja paikallaanolon vähentäminen. Ohjelma kokoaa yksilöihin, yhteisöihin, järjestelmään sekä olosuhteisiin ja ympäristöön liittyviä toimenpiteitä päämäärän saavuttamiseksi.

Ohjelman tarkoitus on myös hallinnon ja kaupungin eri sektorien sitouttaminen pitkäjänteiseen liikkumisen kehittämiseen aina kaavoituksesta liikkumisympäristöihin ja vauvasta vaariin.

Strateginen liikkumisohjelma selkeyttää liikuntaolosuhteiden kehittämisen painopistevalintoja ja tukee vuoropuhelua kuntalaisten ja paikallisten toimijoiden kanssa. Strateginen suunnitelma myös edesauttaa liikuntaolosuhteiden kehittämisen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä ennustettavuutta ja linjakkuutta liikuntapaikkahankkeista päätettäessä.

Hamina osallistuu ”Voimaa ikämiesten arkeen” hankkeeseen 2021-2024, jossa keskeisenä tavoitteena on 60-70 vuotiaiden miesten yksinäisyyden lievittäminen.

Kirjasto otetaan yhä vahvemmin mukaan osaksi kehittyvää kaupunkikuvaa ja hyvinvointia edistävää toimintaa sekä erityisesti vuonna 2024 edistämään demokratiaa ja vuoropuhelua kuntalaisten, hallinnon ja päätöksentekijöiden välillä.

Luontoliikunnan mahdollisuuksia ja olosuhteita kehitetään yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Myös liikunta- ja tapahtumatkailun kehittämiseen panostetaan.

Vuoden 2024 aikana valmistuva liikkumisohjelma sitouttaa hallinnon pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen liikunnan edistämiseen (vrt. liikuntapalvelut).

Tuottavuutta parannetaan edistämällä resurssien käyttöä tulosyksiköissä ja tulosyksiköiden välillä sekä tulosalueiden välisellä yhteistyöllä. Kirjastossa oma-aloitteisuutta lisätään, jolla voidaan säästää henkilöstö-

resursseja. Vuoden 2023 lopulla käynnistynyt toiminnanohjauksen uudistaminen säästää johtamiseen liittyvissä kustannuksissa.

Tehtävänkuvia uudistetaan vastaamaan muutostarpeita ja erityisesti palveluosaamista ja digiosaamista lisätään.

Onnistumisen arviointia lisätään osallistaen henkilöstöä ja tiedolla johtamisen toimintamallia vahvistetaan. Asiakaskokemusta kerätään ja analysoidaan sekä hyödynnetään kehittämistyössä.

TULOSLASKELMA

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	333 995	322 700	451 600	451 600	451 600	451 600
MYYNITUOTOT	155 191	136 200	207 600	207 600	207 600	207 600
TUET JA AVUSTUKSET	92 250	54 200	136 000	136 000	136 000	136 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	86 554	132 300	108 000	108 000	108 000	108 000
TOIMINTAKULUT	-3 416 806	-3 539 700	-3 580 300	-3 580 300	-3 622 400	-3 665 000
HENKILÖSTÖKULUT	-1 344 754	-1 229 500	-1 452 000	-1 452 000	-1 480 800	-1 510 100
PALVELUJEN OSTOT	-637 849	-700 100	-613 500	-613 500	-623 100	-632 700
AINEET, TARV. JA TAV.	-218 395	-204 900	-202 100	-202 100	-205 800	-209 500
AVUSTUKSET	-194 135	-356 000	-256 000	-256 000	-256 000	-256 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 021 674	-1 049 200	-1 056 700	-1 056 700	-1 056 700	-1 056 700
TOIMINTAKATE	-3 082 811	-3 217 000	-3 128 700	-3 128 700	-3 170 800	-3 213 400
SUUNNITELMAPOISTOT	-164 236	-140 500	-104 800	-104 800	-104 800	-104 800
VYÖRYTYSERÄT	-167 100	-67 800	-227 456	-227 456		
YHTEENSÄ	-3 414 146	-3 425 300	-3 460 956	-3 460 956	-3 275 600	-3 318 200

TALOUS JA TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Tulorahoitus kattaa tulosalueen menoista noin 11 %. Kumppanuus ja järjestöyhteistyöhön myönnettävät avustukset ovat noin 8 % toimintakatteesta. Henkilöstömenoja lisää työkykyjohtamiseen liittyvät kustannukset, jotka raportoidaan vuoden lopussa henkilöstökertomuksessa. Kirjasto- ja tietopalveluiden, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kehittämiseksi ja hyvin-

voinnin ja osallisuuden edistämiseksi, selvitetään vuoden 2024 hankerahoitusten mahdollisuudet mm. opeus- ja kulttuuriministeriöltä ja aluehallintovirastolta. Hankerahoitushakemuksissa huomioidaan yhteistyö eri tulosalueiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2022	Ennuste 2023	TA 2024	Muutos (2023-2024)	TS 2025	TS2026
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	23,25	22,25	21,75	-0,5	20,75	20,75
Määräaikaiset						
Yhteensä	23,25	22,25	21,75	-0,5	20,75	20,75
HTV						
Vakinaiset	0	0	0		0	0
Määräaikaiset						
Yhteensä	0	0	0	0	0	0

Hyvinvoinnin edistämisen tulosalueen henkilöstömäärä vähenee vuonna 2024 0,5 htv:tä vuoteen 2023 verrattuna.

Vuoden 2024 henkilösuunnitelma sisältää kirjaston yhden htv:n vähentämisen. Henkilöstöresursseja lisäävät kulttuurituottajan 0,5 htv:n resurssin siirtyminen nuorisopalveluista, työkykyjohtamisesta uudelleensijoituksena johtuvan 0,8 htv:n resurssin kirjastopalveluissa sekä koko organisaatiota palvelevan, määräaikaisen 1 htv:n resurssin hankekoordinaattorin. Vuonna 2025 osallisuusjohtajan virka lakkaa.

Eläköitymisten myötä työnkuvia järjestellään uudelleen. Työnkuvien uudelleenjärjestelyissä pyritään yli

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Talousarvion 2024 ja taloussuunnitelmavuosien 2025-2026 aikana hyvinvointityötä tehdään Haminassa poikikhallinnollisesti ja yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialueen heikko taloudellinen tilanne voi heikentää ennakoivaan työhön kohdennettuja resursseja heijastuen näin myös palveluihin kaupungissa.

Muutokset hyvinvoinnissa tapahtuvat hitaasti. Hyvinvointityön onnistumisen seurantaan vasta harjaannutetaan. Ensimmäinen laaja hyvinvointikertomus valmistui vuonna 2022. Tiedolla johtaminen tulisi ottaa vahvemmin haltuun kaupungissa.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Hyvinvoinnin edistämisen vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

toimialarajojen tapahtuvaan ja mahdollisuuksien mukaan myös eri tulosalueiden väliseen yhteistyöhön ja siten palvelujen kannalta tarkoituksenmukaisten tehtäväkokonaisuuksien muodostamiseen.

Asukaskokemusta hyödynnetään palvelujen parantamisessa. Palveluosaamiseen ja kehittämiseen kiinnitetään vuonna 2024 edelleen huomiota. Koulutussisällöissä keskeisiä ovat digitaaliset taidot, asiakasosaaminen/palvelumuotoiluosaaminen, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, kuvataiteen osaamisen vahvistaminen, aikuisten mediakasvatuksen ja monilukutaidon kehittämisosaaminen sekä tapahtumatuotannollinen osaaminen.

Kaupungin taloudellinen tilanne pakottaa tarkistamaan palveluja ja säästötoimet voivat heikentää esimerkiksi liikkumiseen liittyen hankkeiden ja kehittämisen edistämistä. Tapahtumien osalta tarpeet tiivistää niitä (esim. Valojen Yö) taloudellisista syistä voivat aiheuttaa asukaskokemuksen heikentymistä ja muutoksia kaupunkikuvassa.

Elinvoiman ja hyvinvoinnin johtamisen uudistaminen ja henkilöstöorganisaatiouudistukset voivat hetkellisesti heikentää nyt rakennettua systemaattista hyvinvoinnin ja osallisuuden johtamista.

HYVINVOIVA HAMINALAINEN YHTEENSÄ

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	2 684 334	2 831 900	2 880 100	2 880 100	2 880 100	2 880 100
MYYNTITUOTOT	692 349	977 800	1 049 700	1 049 700	1 049 700	1 049 700
MAKSUTUOTOT	717 409	746 100	646 700	646 700	646 700	646 700
TUET JA AVUSTUKSET	1 110 605	921 600	1 003 300	1 003 300	1 003 300	1 003 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	163 971	186 400	180 400	180 400	180 400	180 400
TOIMINTAKULUT	-40 228 748	-39 823 600	-42 035 200	-42 035 200	-42 534 200	-43 118 900
HENKILÖSTÖKULUT	-23 077 405	-22 442 400	-24 252 900	-24 252 900	-24 736 100	-25 228 700
PALVELUJEN OSTOT	-6 896 320	-7 123 000	-7 188 500	-7 188 500	-7 259 900	-7 332 400
AINEET, TARV. JA TAV.	-1 280 993	-1 058 400	-1 090 100	-1 090 100	-1 109 500	-1 129 100
AVUSTUKSET	-847 305	-1 046 000	-891 000	-891 000	-816 000	-816 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-8 126 725	-8 153 800	-8 612 700	-8 612 700	-8 612 700	-8 612 700
TOIMINTAKATE	-37 544 414	-36 991 700	-39 155 100	-39 155 100	-39 654 100	-40 238 800
SUUNNITELMAPOISTOT	-493 076	-357 900	-201 500	-201 500	-201 500	-201 500
VYÖRYTYSERÄT	-1 598 300	-1 009 298	-2 582 633	-2 582 633		
YHTEENSÄ	-39 635 791	-38 358 898	-41 939 233	-41 939 233	-39 855 600	-40 440 300

6.5 Vetovoimainen Hamina

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Tulosyksiköt	Elinkeinopalvelut, Maaseutupalvelut ja Vetovoimapalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Elinvoimajohtaja

Tehtävä

Elinkeinoelämän kehityshankkeiden tukeminen ja toimivien ratkaisujen etsiminen kumppanuuksien ja seutuyhteistyön avulla.

Tavoitteena on luoda menestymisedellytyksiä paikkakunnalla jo oleville ja sinne aikoville yrityksille.

Työllisyyden edistäminen on osa kaupungin elinkeinopolitiikkaa.

Uusien työpaikkojen luomiseksi panostetaan voimakkaasti markkinointiin. Luodaan mahdollisimman hyvät edellytykset ja valmiudet monipuolisen tonttitarjonnan aikaansaamiseksi onnistuneen maanhankinnan ja ajantasaisen kaavoituksen avulla.

Elinvoimaisen maaseudun kehittäminen ja kaupungin elinvoimasta ja vetovoimasta huolehtiminen ovat keskeisiä tehtäviä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Kaupungin väestökehitys on ollut viime vuosina laskeva, johtuen lähinnä luonnollisen väestökehityksen alenemasta. Kehityksen muuttaminen positiiviseksi on tärkeää luoda edellytykset uusien työpaikkojen syntymiselle ja jo toimivien yritysten toimintaedellytysten parantamiselle sekä luoda kaupungista nykyisille ja tuleville asukkaille viihtyisiä kotikaupunki.

Kaupungin brändillä ja imagolla on tässä myös merkittävä rooli. Brändiä ja imagoa on vahvistettava myös tulevaisuudessa. Haminan imago on hyvä, mutta ihmisten tietoisuus Haminasta ei ole kovinkaan suurta. Tämä on yksi merkittävä asia, joka vaatii tulevaisuudessa panostuksia erityisesti markkinoinnin osalta.

Tervasaaren alueen esillä pitäminen, toteuttaminen ja markkinointi ovat merkittäviä tekijöitä. Tervasaaren, Oolanninpuiston sekä Kesäpuiston uudistaminen ja toteuttaminen kaupunkilaisten ajanviettopaikaksi on merkittävä pito- ja vetovoimatekijä. Huomattavaa on myös asumisen muuttuminen ja se, miten kaupunki vastaa muuttuvaan kysyntään sekä kaupunkilaisten tarpeisiin. Haminan on varmistettava, että kaupungissa on oikeanlaisia tontteja, oikea määrä ja oikealla hinnalla saatavilla. Kilpailukyyn kannalta on tärkeää, että houkuttelevia asuntoja on tarjolla. Keskustan kehittämiseen on panostettava huolehtimalla viihtyisyydestä sekä arjen turvallisuudesta.

Matkailun merkitys on korostunut Haminassa etenkin tapahtumien, kotimaan matkailun sekä kansainvälisen risteilytoiminnan kasvun myötä. Seudun tunnettuutta etenkin saaristomatkaillen kasvun suhteen on

kuitenkin kehitettävä ja markkinointiin, tuotteistamiseen sekä palveluiden kehittämiseen panostettava, jotta Haminan ympärivuotista matkailua saadaan kasvatettua.

Maaseudulla on suuri merkitys ruokaturvan, luonnon monimuotoisuuden ja väljemmän asumisen mahdollistajana. Myös iso osa yritystoiminnasta on sijoittunut maaseutualueille. Maaseutualueiden vetovoimaisuudesta huolehtiminen on koko kaupungin edun mukaista. Maaseutupalveluilla on tässä merkittävä rooli lakisääteisten palveluiden tuottamisen lisäksi.

Linnoituksen ja erityisesti Bastionin alue erottaa Haminan kaupungin positiivisesti muista vastaavanlaisista kaupungeista ja antaa kaupungille oman merkittävän identiteetin. Tässä tapahtumatuotannolla, matkailulla ja museoilla on merkittävä rooli.

Tapahtumat tuovat ihmisiä Haminaan, jotka käyttävät Haminan palveluita. Hamina Festival Town -tapahtumakaupunkibrändin markkinointiviestintään tarvitaan satsausta, jotta pystymme tavoittamaan vetovoimaisen tapahtumien kautta Kymenlaakson ja muiden ympäröivien kuntien asukkaita tehokkaasti. Hamina Festival Town -viestinnässä tullaan nostamaan Bastionia tapahtumapaikkana entistä vahvemmin ja keskitymme sen toiminnan kehittämiseen aktivoimalla Bastionin holviston toimintaa.

Tapahtumakattauksessa keskitytään sesonkien ja kaupungin keskustan lisäksi monipuolisuuteen, maaseu-

dun tapahtumakattaukseen sekä talvikauden ohjelmiston elävöittämiseen ympärivuotisen vetovoiman edistämiseksi.

Satamasidonnaisen teollisuuden merkitys ja muiden suurien teollisuus- ja työpaikka-alueiden kysyntä korostuvat jatkossa edelleen. Odotettavissa on, että tonttien kysyntä jatkuu vilkkaana. Kaupungin on varmistettava, että jalostettavaa maata löytyy riittäviä määriä kiinnostavilta alueilta.

Etätoiminnot tulevat kasvamaan entistä merkittävämpään rooliin. Tämä tarkoittaa sekä asumisen, työpaikkojen sekä kilpailukykyvaliokunnan alaisen toiminnan

joustavaa ja ketterää toimintaa. Sijainnin merkitys tulee globaalisti pienenemään. Tämä antaa Haminan kaupungille uusia mahdollisuuksia elinvoiman vahvistamisessa. Elämysten rooli kasvaa ja myös ekologisuus nousee entistä vahvempaan asemaan. On myös havaittavissa kohtuutalouden korostumista sekä lähellä olevista aineksista rakentuvaa työ- ja elinympäristöä. Näissä kaikissa tulevilla ja käynnissä olevissa muutoksissa digitaalisuudella, sen hyödyntämisellä sekä uudella ja ajantasaisella viestinnällä on suuri rooli.

Yrittäjien ja yritysten kanssa tehtävää yhteistyötä on tiivistettävä vielä entisestään tulevaisuudessa sekä panostettava joustavaan toimintaan.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOYKSIKÖISTÄ

Elinkeinopalvelut

HaminaKotka Satama Oy, siihen liittyvä satamasidonnainen teollisuus sekä Haminan profiloituminen datakeskuksien houkuttelevana sijaintipaikkana muodostaa kaupungin elinkeinopalveluiden merkittävimpiä kokonaisuuksia. Nämä luovat vankan pohjan myös tulevaisuuden laajamittaiselle kehittämiselle. Tätä tukee myös yhdessä Cursorin kanssa tuotettavat yrityspalvelut, kaupungin ja yrittäjien välinen yhteistyö sekä kaupungin tuottamat työelämäpalvelut. Rahoitusten hakemiseen tulee panostaa tulevaisuudessa esim. hankekoordinaattorin toimesta.

Työelämäpalveluiden tekemä työllisyyden edistäminen on tulevaisuudessa merkittävässä roolissa. Kaupungin tulee vastata työelämän uusiin haasteisiin ja mahdollistaa tätä kautta uusien työpaikkojen syntyä kuin myös työttömyyden vähentämistä. Erityisen merkittävässä roolissa tulee vuoden 2024 osalta olemaan valmistautuminen TE-palveluiden siirtymiseen kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa.

Matkailun kehittämiseen panostetaan. Haminalla on vahvuuksia, joita hyödyntää ja tuotteistaa yhdessä alueen yrittäjien kanssa. Myös opastukseen panostaminen on tärkeää tulevaisuudessa.

Maaseutupalvelut

Maaseutupalvelut on vakiinnuttanut roolinsa ja toimintatapansa osaksi kaupungin ja alueen toimintaa. Maaseutupalveluiden ydintehtävän eli viljelijätukien toimeenpanon osalta toiminta on lainsäädännöllisellä tasolla hyvin tarkkaan määritelty ja Haminasta käsin toimiva yksikkö on resursseiltaan hyvässä kunnossa.

Työttömyyden vähentäminen ja työttömyysjaksojen lyhentäminen vaativat yhteistyötä. Asiakasohjauksessa yhteistyön merkitys eri toimijoiden kesken korostuu entisestään.

TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta lukien. TE 2024-uudistus toteutetaan Etelä-Kyminlaaksossa vastuukuntamallin mukaisesti. Vastuukuntana toimii Kotka. Sopimus yhteisestä toimielimestä tehdään Kotkan, Haminan, Miehikkälän, Pyhtään ja Virolahden kesken. TE-palveluiden toimitilat tulevat siirtymään Haminan keskusta-alueelle ja ovat näin paremmin kuntalaisten saavutettavissa.

Tulevaisuuden työvoimapolkujen järjestämiseksi parhaalla mahdollisella tavalla on perustettu alatyöryhmiä, joissa kartoitetaan nykytilaa ja suunnitellaan tulevaa osallistaen toimijat ja palveluiden kohderyhmät.

Maaseutuyritysten toiminnan laajentuminen ja monipuolistuminen asettavat maaseutupalveluille merkittävän kehittämishaasteen myös tulevaisuudessa. Maaseutupalveluilla on oma tärkeä merkityksensä maaseudun ja koko kaupungin elinvoimaisuuden lisäämisessä.

EU:n uusi ohjelmakauden eli CAP-27 alkaminen vuonna 2023 on muuttanut taas kerran maatalouden viljelijätukijärjestelmän toimeenpanon. Muutos vaikuttaa sekä viljelijöiden, että hallinnon toimintakykyyn ja lisää osaamisen haasteita. Tukihallinnon sähköisyyden, monitorointivalvonnan, yhteistyön lisääntymisen ja hallinnollisen valvonnan uusien menetelmien myötä viranomaistyöstä on tulossa entistä mielenkiintoisempaa ja vaativampaa.

Maaseutupalveluissa keskitytään maaseutuyrittäjyyttä ja yrittäjien yhteistyötä tukevaan toimintaan maaseutumarkkinoinnin ja yrityskäyntien avulla. Haluamme

Tapahtumatuoanto

Tapahtumatuoanto luo edellytykset kaupungissa toteutettaville tapahtumille. Vuodelle 2024 on jo Bastionin osalta varauksia tullut hyvin. Vuosi 2024 on Hamina Tattoo -vuosi.

Bastionin infrastruktuuria vahvistetaan uusilla istuimilla ja katsomorakenteiden lisäosilla, jotka mahdollistavat myös ulosvuokrauksen. Lisäksi Bastionin hollivistiloja vuokrataan ja siten lisätään niiden käyttöä mm. yksityistilaisuuksien suhteen. Nämä toimenpiteet vahvistavat Bastionin tulopohjaa.

Tapahtumatuoannon osalta toiminta ei keskity kuitenkaan vain Bastioniin, vaan huomioi toiminnassaan koko Haminan alueen maaseutua ja rannikkoa myöten. Alueellinen kattavuus tullaan huomioimaan selvästi vahvemmin tapahtumien markkinointiviestinnässä.

Tapahtumatuoannon, kulttuuripalveluiden ja matkailun toimintojen välillä lisätään yhteistyötä konkreettisin toimenpitein, jotka tulevat tehostamaan henkilöstöresurssien käyttöä.

Museot

Museot ovat määritelleet keskeisiksi pitkäaikaisiksi tavoitteikseen museopedagogisen toiminnan kehittämisen (mm. koulujen kulttuuripolkutoiminta), ammattimaisuuden ja asiantuntijuuden korostamisen, museoiden saavutettavuuden parantamisen sekä kokoelmien käytön kehittämisen. Museot tuottavat ajankohtaisia näyttelyitä ja tapahtumia kaupunkilaisille ja matkailijoille sekä tekevät yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden ja ulkopuolisten tahojen kanssa mm. tapahtumien, matkailun, näyttelyiden ja kulttuurihyvinvoinnin saralla.

kertoa ruokatuotannon ja maaseutuyrittämisen tarinaa alueellamme.

Jatkamme viljelijäkoulutusten järjestämistä tukiasioista, varautumisesta ja toimintaympäristön elinvoiman ja monimuotoisuuden ylläpidosta.

Asukaslähtöisestä kehittämisestä alueellamme vastaa Kehittämissyhistys Sepra Ry.

Haminan yrittäjien sekä lähimpien kaupunkien tapahtumientuottajien kanssa viestintää on tehostettava sisältöjä ja tapahtumien aikaisia toimintoja ajatellen. Etsitään toistemme toimintaa tukevia rajapintoja, jotta saamme lisättyä koko Kaakonkulman vetovoimaa. Erittäisesti tapahtumia tukevat toiminnot kuten ravintola- ja majoituspalvelut sekä liikennöintipalvelut hyötyvät lisääntyvästä viestinnästä yhtä lailla kuin kaupunkien tapahtumapalvelut.

Tapahtumatuoanto tavoittelee monipuolista vetovoimasta tapahtumakattausta, jossa huomioidaan entistä vahvemmin esteettömyys ja tavoitettavuus. Tärkeää on myös keskusta-alueen ulkopuolisten alueiden huomioiminen mahdollisuuksien mukaan. Ympäri vuoden tapahtumakaupungin mahdollistamiseksi aktivoimme kesäkauden ja joulun lisäksi talvikautta, jolloin tapahtumallista kilpailua on muuten vähemmän ja ihmiset kaipaavat vapaa-ajan tekemistä.

Museoissa vuoden 2024 merkittävimmät tavoitteet ovat kaupunginmuseon kellarin peruskorjauksen valmistuminen, joka tulee mahdollistamaan lisää esteettöntä tilaa vaihtuville näyttelyille sekä ulkopuolisten tahojen vuokrattavaksi.

Toisena tavoitteena on digitaalisen Haminan linnoitushistoriaa esittelevän näyttelyn toteutus.

Linnoituksen verkkonäyttelyn on tarkoitus edeltää linnoituksen alueelle suunniteltua mobiilinäyttelyä, sekä edistää ja tukea Haminan linnoituksen markki-

nointia matkailukohteena. Näyttelyn avulla linnoitukseen on mahdollista tehdä myös virtuaalisia vierailuja

tiloihin, joita turvallisuussyistä ei pystytä avaamaan yleisölle.

KEHITTÄMINEN

Haminassa on meneillään useita kehittämishankkeita eri tahojen kanssa. Merkittävimpiä näistä ovat satamaisidonnaiseen teollisuuteen liittyvät hankkeet sekä keskustan kehittämiseen tähtäävät, kuten Tervasaaren sekä Kesäpuiston, hankkeet.

Henkilökunnan tekemä kehittämistyö on myös merkittävässä asemassa, koska he toimivat koko ajan kaupunkilaisten kanssa rajapinnassa.

Seutukaupunkien kanssa Hamina on yhteistyössä osallistunut osaavan työvoiman saatavuuteen keskittyvään verkostohankkeeseen.

Työllisyyden hoidon osalta siirrytään entistä vahvemmin kaupungin osaamisen roolin kasvattamiseen. TE-toimistojen tehtävien siirtyminen kaupunkien vastuulle antaa mahdollisuuden varmistaa entistä matalamman kynnyksen palveluiden saatavuuden Haminassa. Tätä työtä tehdään yhdessä Ekamin kanssa.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Tapahtumatuotannon osalta siirrytään entistä enemmän käyttämään tapahtumien aikana lyhytaikaista kausityövoimaa sekä vahvistetaan entisestään seurojen ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä. Lisäksi toisen osapuolen kanssa yhteistyössä tehtäviä tapahtumia lisätään suhteessa omatuotantoihin, jolloin taloudelliset riskit jäävät pienemmiksi. Tulevat investoinnit, kansainvälisesti merkittävät tapahtumat sekä Bastionin holvistotilojen vuokraaminen mahdollistavat myös myyntitulojen kasvua.

Elinkeinoelämän sekä matkailun osalta yhteistyötä Cursorin kanssa tiivistetään entisestään. Näin välteään päällekkäisyydet ja saadaan tehtävät kohdentu-

Business Mooring on sataman kehittämiseen liittyvä hanke, jossa kaupunki on mukana.

Joukkoliikenteen kehittäminen jatkuu yhteistyössä Kotkan kaupungin kanssa. Asiakaskokemusta hyödynnetään entistä enemmän palvelujen uudistamisessa. Mahdollisuus kulkea pääkaupungin ja Haminan väliä on merkittävä. Myös palvelulinjojen liikennöintiä arvioidaan.

Maaseutupalvelujen 2020 Luonnollisesti Landella-tee-malla jatketaan maaseudun ja maaseutuyritysten esille nostoa yritysvierailujen, maaseutukierrosten ja maaseututapahtumien avulla. Kehittämisyhdistys Sepra Ry:n toimintaa tuetaan myös uudella Cap27 ohjelmakaudella kuntarahoituksen muodossa.

MeriHamina ry:n kanssa tehtävä yhteistyö on merkityksellistä.

maan oikein. Tämä tarkoittaa samalla nykyisten yritysten toiminnan ja uusien yritysideoiden tukemista sekä matkailijoiden ja yritystoiminnan houkuttelemista kaupunkiin.

Työllisyydenhoidon osalta toimintamalli hiotaan Ekamin kanssa siten, että koko kaupungin organisaatio otetaan vahvasti mukaan toimintaan. Tällä tavalla saadaan varmistettua parhaalla mahdollisella tavalla työtömyyden vähentäminen kaupungin omana toimintana.

Useista varastointitiloista luovutaan ja varastointi keskitetään, joka parantaa myös tuottavuutta.

TULOSLASKELMA

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	1 374 673	940 500	1 615 000	1 615 000	725 000	1 615 000
MYYNTITUOTOT	1 142 287	653 500	1 235 000	1 235 000	570 000	1 235 000
TUET JA AVUSTUKSET	202 724	86 500	314 000	314 000	104 000	314 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	29 662	200 500	66 000	66 000	51 000	66 000
TOIMINTAKULUT	-6 440 734	-7 136 400	-7 917 100	-7 917 100	-7 164 900	-8 093 900
HENKILÖSTÖKULUT	-1 551 964	-1 323 400	-1 529 800	-1 529 800	-1 517 900	-1 590 100
PALVELUJEN OSTOT	-3 100 639	-2 756 100	-3 272 600	-3 272 600	-2 605 900	-3 385 000
AINEET, TARV. JA TAV.	-199 595	-60 300	-130 300	-130 300	-110 700	-134 400
AVUSTUKSET	-456 680	-2 074 000	-1 956 500	-1 956 500	-1 956 500	-1 956 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 131 857	-922 600	-1 027 900	-1 027 900	-973 900	-1 027 900
TOIMINTAKATE	-5 066 062	-6 195 900	-6 302 100	-6 302 100	-6 439 900	-6 478 900
SUUNNITELMAPOISTOT	-149 750	-201 200	-247 100	-247 100	-254 500	-255 100
VYÖRYTYSERÄT	-179 800	-118 000	-279 101	-279 101		
YHTEENSÄ	-5 395 612	-6 515 100	-6 828 301	-6 828 301	-6 694 400	-6 734 000

TALOUS

Tattoo järjestetään vuonna 2024 ja sen rinnalla toteutetaan pienempiä vetovoimaisia tapahtumia tapahtumakaupunkistrategian toteutumisen takaamiseksi.

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Tattoo järjestetään vuonna 2026 ja sen rinnalla toteutetaan pienempiä vetovoimaisia tapahtumia tapahtumakaupunkistrategian toteutumisen takaamiseksi.

Satamasidonnaiseen teollisuuteen ja muihin yritysalueisiin panostaminen jatkuu.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2022	Ennuste 2023	TA 2024	Muutos (2023 - 2024)	TS 2025	TS2026
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	17	17	18	1	19	19
Määräaikaiset	8	6	4	-2	3	3
Yhteensä	25	23	22	-1	22	22
HTV						
Vakinaiset	17	17	18	1	19	19
Määräaikaiset	5,6	5	3,5	-1,5	2,5	2,5
Yhteensä	22,6	22	21,5	-0,5	21,5	21,5

Maaseutupalveluissa on neljä vakituista ja yksi määräaikainen kokoaikainen viranhaltija. Tavoitteena on, että kaikki ovat jatkossa vakituisia. Talousarviossa on varauduttu 0,5 htv:n lisähenkilöstön palkkaamiseen uuden ohjelmakauden haasteiden johdosta.

Vakituisia henkilöstöä ei ole tarvetta palkata lisää, mutta vuonna 2024 järjestettävän Tattoon tekemiseen tarvitaan määräaikaisia lisäresursseja tuotantoon.

Tiimistämme siirtyi kesän lopulla sisäisellä siirrolla pois toinen teknisistä tuottajista, joten toisen teknisen tuottajan haku on avattava. Myös tapahtumatilojen myyntiin sekä sponsorityöhön tarvitaan henkilö edistämään tapahtumakaupungin puitteiden maksimaalista käyttöä ja lisäämään tulopohjaa tapahtumien

tekemisessä. Laskelmissa on huomioitu myös matkailuun panostamisen aiheuttamat vaatimukset.

Henkilöstömäärässä ei ole mukana lyhytaikaiset sesonkityöntekijät.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Tapahtumatuotannossa riskeinä ovat henkilöstön riittämättömyys, pandemiat, sääolosuhteet, tapahtumien päällekkäisyys lähikaupunkien kanssa sekä se että markkinointiviestintä toimenpiteet eivät tavoita tai vetoa oikeaan kohderyhmään.

Riskejä ovat myös majoitustilojen rajallisuus suurien tapahtumien aikana sekä Bastionin holviston kunnan rapistuminen.

Maaseutupalveluissa riskit liittyvät toimintaan ja erityisesti henkilöstöön. Henkilöstön osaaminen ja riittävyys sekä eriyttämisvaatimus maksajavirastotoiminnassa. EU:n ohjelmakauden CAP27-muutokset ovat isoja haasteita sekä henkilöstölle että viljelijöille.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Elinkeino- ja vetovoimapalveluiden vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkisuunnittelu
Tulosyksiköt	Kaavoitus ja maankäyttö
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Elinvoimajohtaja

Tehtävä

Kaupunkiseutua suunnitellaan toimivaksi, viihtyisäksi ja ekotaloudellisesti kestäväksi. Huolehditaan kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tonttitarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Kaavoituksella ja tonttitarjonnalla varaudutaan erillisten yritysten tarpeisiin sekä asuinrakentamisen tarpeisiin. Tonttien osalta merkittävää on Haminan kokoisessa ja kaltaisessa kaupungissa tonttien sijainnilla. Tontti- ja asuntomarkkinat ovat Haminalle vetovoimatekijä. Näin ollen kaupungin on jalostettava ja varmistettava, että tontteja löytyy sellaisilta alueilta, joihin ihmisten ja yritysten kiinnostus kohdistuu. Tämä tarkoittaa sekä uusien alueiden käyttöönottoa, että myös vanhojen tiivistämistä. Vaikka kysyntä on viime vuosina ollut hiljaista, ennakoimalla pystytään varautumaan myös kysynnän vilkastumiseen.

Maanhankintaa on jatkettava aktiivisesti ja suunnattava sitä myös uusille alueille.

Etätoiminnot tulevat kasvamaan entistä merkittävämpään rooliin. Tämä tarkoittaa sekä asumisen, työpaikkojen sekä kilpailukykyvaliokunnan alaisen toiminnan joustavaa sekä ketterää toimintaa. Työn tekemisen sijainnin merkitys tulee globaalisti pienenemään. Tämä antaa Haminan kaupungille uusia mahdollisuuksia elinvoiman vahvistamisessa. Elämysten rooli kasvaa ja myös ekologisuus nousee entistä vahvempaan asemaan. On myös havaittavissa kohtuutalouden korostumista sekä lähellä olevista aineksista rakentuvaa työ- ja elinympäristöä. Näissä kaikissa tulevista ja käynnissä olevissa muutoksissa digitaalisuudella, sen hyödyntämisellä sekä uudella ja ajantasaisella viestinnällä on suuri rooli.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIÖISTÄ

Kaavoitus ja maankäyttö

Kaupunkisuunnittelun tulosalue hoitaa kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyvät erilaiset tehtävät yhdessä ja yhteistyössä kaupungin muun organisaation kanssa.

Kaavoitusprosessista vastaa kaupunginarkkitehti.

Maankäytön eri tehtävistä (maapolitiikan valmistelu, tonttitarjonta, paikkatietopalvelut, kiinteistönmuodostus, mittaus- ja kartastopalvelut sekä metsätilojen hallinnoimisesta) vastaa kaupungingeodeetti.

KEHITTÄMINEN

Kehitetään osallistumalla oman alan koulutustilaisuuksiin ja lainsäädäntömuutoksiin liittyviin koulutustilaisuuksiin.

Digitaalisuus on vahva elementti erityisesti mittausprosesseissa ja karttatuotannossa. Näitä osa-alueita

on lähdetty kehittämään laitteisto- ja ohjelmistohankintojen sekä osaamisen kehittämisen kautta. Nämä osa-alueet tulevat olemaan jatkossa vahvasti kehittämisen keskiössä.

TULOSLASKELMA

	TP 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	14 654 208	7 837 300	8 269 000	8 269 000	8 269 000	8 269 000
MYYNTITUOTOT	154 161	383 300	385 000	385 000	385 000	385 000
MAKSUTUOTOT	47 244	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000
TUET JA AVUSTUKSET	496					
MUUT TOIMINTATUOTOT	14 452 306	7 412 000	7 842 000	7 842 000	7 842 000	7 842 000
VALM.OMAANK.	5 749	31 500	31 500	31 500	31 500	31 500
TOIMINTAKULUT	-1 056 246	-1 320 200	-1 337 100	-1 337 100	-1 361 300	-1 386 000
HENKILÖSTÖKULUT	-654 140	-602 100	-666 500	-666 500	-679 600	-693 000
PALVELUJEN OSTOT	-285 298	-606 300	-556 900	-556 900	-567 400	-578 100
AINEET, TARV. JA TAV.	-31 659	-35 200	-35 800	-35 800	-36 400	-37 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-85 149	-76 600	-77 900	-77 900	-77 900	-77 900
TOIMINTAKATE	13 603 710	6 548 600	6 963 400	6 963 400	6 939 200	6 914 500
SUUNNITELMAPOISTOT	-494 411	-454 900	-437 600	-437 600	-438 800	-438 900
VYÖRYTYSERÄT	-73 900	-38 300	-89 729	-89 729		
YHTEENSÄ	13 035 399	6 055 400	6 436 071	6 436 071	6 500 400	6 475 600

TALOUS

Oikea-aikaisella maanhankinnalla ja kaavoituksella varmistetaan, että eri käyttötarkoitukseen löytyy valmiita luovutuskelpoisia tontteja.

Tonttimarkkinointia kehitetään ja varmistetaan, että oikeanlaisia tontteja on tarjolla oikeasta paikasta.

Maanhankintaan ja rakennusten purkukustannuksiin on varattava riittävät resurssit toiminnan turvaamiseksi.

TALO USSUUNNITELMA 2024-2026

Satamasidonnaisen teollisuuden, muihin yritysalueisiin sekä keskusta-asumiseen panostaminen jatkuu.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Maankäyttö ja kaavoitus	TP 2022	Ennuste 2023	TA 2024	Muutos (2023 - 2024)	TS 2025	TS2026
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	12	13	12	-1	12	12
Määräaikaiset	0	1	0	-1	0	0
Yhteensä	12	14	12	-2	12	12
HTV						
Vakinaiset	12	12,25	12	-0,25	12	12
Määräaikaiset	0	0,5	0	-0,5	0	0
Yhteensä	12	12,75	12	-0,75	12	12

Henkilöstösuunnitelmassa huomioidaan odotettavissa olevat eläköitymiset. Myös henkilöstön osaamista tulee kehittää, jotta tuleviin muutoksiin pystytään vastaamaan.

Kaupunkisuunnittelua kehitetään laajentamalla mm. kaavoitusosaamista kaupunkikehitystoimialan sisällä.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Kaupunkisuunnittelun suurimmat tulot saadaan maanvuokramaksuista. Isojen yritysten konkurssit tai muut syyt vuokranmaksujen keskeytymiselle aiheuttavat riskin tulokertymälle. Siksi sopimusten vuokranmaksua seurataan tiiviisti ja ongelmatilanteissa saatavien valvonta käynnistetään välittömästi.

Maanhankinnan investointimäärärahan mahdollinen leikkaaminen johtaa toiminnallisiin riskeihin.

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen tulevien muutosten edessä tulee turvata.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Kaupunkisuunnittelun vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimielin	KAUPUNKIKEHITYSVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkikehityspalvelut
Tulosyksiköt	Kiinteistöpalvelut, Aluepalvelut, Ruoka- ja puhtauspalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Elinvoimajohtaja

Tehtävä

Kaupungin toimitiloista ja yleisistä alueista huolehtiminen asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, huomioiden myös kaupunkiympäristön turvallisuus, viihtyisyyden ylläpito ja kehittäminen.

Kaupungin palvelualueilla on käyttötärpeen ja taloudellisten resurssien mukaiset toimitilat.

Infrastruktuurin ja kiinteistöomaisuuden arvon säilyttäminen.

Tuottaa kaupungin eri tilaajille tukipalveluja, joilla täydennetään tilaajien kasvatuksellisia, terveydellisiä ja elämyksellisiä tavoitteita. Aktiivisen toiminnan sekä ammattitaitoisten ja kehityshaluisten moniosaajien avulla huomioidaan asiakastytyväisyys, taloudellisuus ja henkilöstön hyvinvointi.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Kaupunkikehityspalveluiden osalta tulevaisuutta leimaa asukkaiden vaatimukset kaupungin infraan ja viihtyisyyteen. Näissä toiminnoissa asukkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden mukaanotto on enemmän kuin tärkeää. Yhteistyötä ei voida tehdä vain investointien kohdalla, vaan yhteistyö on ulotettu myös palvelutuotantoon. Tämä tarkoittaa kumppanuuksien laajentamista jokapäiväisiin tehtäviin ja kokonaisuuksiin. Kaupungin viihtyvyys sekä erityisesti yleisten alueiden houkuttelevuus tulee olemaan merkittävässä roolissa erityisesti silloin kun puhutaan pitovoimasta.

Kaupungin toiminnot tiivistyvät, joka asettaa entistä merkittävämmän roolin kiinteistökehitykselle ja sen hyödyntämiselle. Myös korjausvelan hallinta, pitkän

tähtäimen suunnitelmat sekä kiinteistöjen jalostusmahdollisuuksien tunnistaminen asemoivat kaupungin tehtävät uuteen rooliin.

Kaupungin viihtyisyyttä voidaan edistää monilla tavoilla. Tässä yhteydessä on huomioitava myös turvallisuus sekä se, miten turvallisiksi kaupunkilaiset kokevat ympäristön.

Perinteiset ratkaisut eivät ole aina parhaita. Koronapandemian aiheuttamat muutokset ihmisten käyttäytymisessä korostivat kaupungin roolia hyvän elämän mahdollistajana. Tätä työtä pitää jatkaa laajalla rintamalla ja huomioimalla kaupunkikehityspalveluiden puolella uudenlaiset ajattelutavat toiminnassa.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöpalvelut huolehtivat tarvittavien tilojen rakennuttamisesta, kunnossapidosta ja huollosta. Pitkän tähtäimen suunnitelmat luovat vankan pohjan tehdä rakennusten suhteen oikeita ratkaisuja. Kiinteistöjen jalostaminen omaa käyttöä palveleviksi sekä kiinteistösijoittajien kanssa tehtävä yhteistyö tulevat korostumaan tulevan vuoden toiminnassa.

Tämä tarkoittaa myös turhista kiinteistöistä eroon pääsemistä, mutta myös strategisesti merkittävien kiinteistöjen kehittämistä.

Aluepalvelut

Aluepalvelut huolehtivat kaupungin tie-, katu- ja alue-tekniikan suunnittelusta, rakennuttamisesta, huollosta, viheralueista, puistoista, kaupunkimetsistä sekä liikuntapaikoista. Toimintaan on otettu tiiviisti kaupunkilaiset mukaan osallistavan budjetoinnin avulla ja tätä jatketaan eri investointihankkeiden kohdalla. Kaupunkilaisille luodaan mahdollisuus osallistua oman elinympäristön kehittämiseen ja oman osaamisen ja

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ruoka- ja puhtauspalvelut tarjoavat palveluita Haminan kaupungin kouluille, päiväkodeille ja liikuntapalveluille.

Kehitämme palvelujamme ruokailuosoitusten ja palvelumuotoilun periaatteiden mukaisesti ja koulutamme koko henkilökuntaamme, jotta voisimme palvella asiakkaitamme mahdollisimman hyvin.

Ruokapalveluissa pyritään lisäämään ruokalistalle enemmän kasvisruokavaihtoehtoja sekä ottamaan asiakasraateja käyttöön.

KEHITTÄMINEN

Kehittämisessä aluepalvelut ovat tiiviisti mukana Haminan Veden kanssa tehtävässä yhteistyössä, investoinneissa sekä toimintojen kehittämisessä. Erityisesti Tervasaaren, satama-alueen sekä keskustan suunnat ovat oleellisia.

Jo aiemmin todettu kaupunkilaisten mukaanotto koetaan tärkeäksi ja sitä tullaan jatkamaan myös tulevaisuudessa.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Turhasta kiinteistömässstä eroon pääseminen on yksi merkittävimpiä tuottavuuden parantamiseen liittyviä tekijöitä.

Myös uudenlainen tekeminen yli organisaatorajojen mahdollistaa resurssien optimaalisen käytön. Uusissa

mielenkiinnon mukaan kytkemiseen kaupungin palvelutuotantoon.

Aluepalveluiden osalta huomiota tullaan kiinnittämään tulevana vuosina olemassa olevan infran kunnossapitämiseen sekä laadukkaaseen palvelutuotantoon.

Puhtauspalveluissa kehitetään edelleen työn laatua sekä työhajausta siivouksen laadun varmistamiseksi.

Pyrimme ottamaan entistä enemmän huomioon ekologian siivouksessa.

Palveluverkkoratkaisu otetaan huomioon siivousmitoituksen päivittämisessä.

Varautuminen on yksi kiinteistö- ja aluepalveluiden merkittävimpiä osa-alueita. Nämä toiminnot ovat kriittisiä toimintojen ylläpidon kannalta.

Myös liikuntapalveluiden puolelta löytyy osaamista, jota kriisitilanteessa esim. kiinteistöpalvelut voivat hyödyntää. Mm. tästä syystä tulevaisuudessa tehdään työtä entistä vahvemmin yli organisaatorajojen.

rekrytoinneissa painotetaan koko organisaation tarpeita. Energiatohokkaiisiin lämmitysratkaisuihin satsaamalla on saavutettu merkittäviä säästöjä. Vaikutukset vuositasolla on arvioitu olevan noin 300.000 euroa.

TULOSLASKELMA

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	21 000 781	18 446 500	19 169 500	19 169 500	19 169 500	19 169 500
MYYNTITUOTOT	6 475 519	5 840 000	5 505 100	5 505 100	5 505 100	5 505 100
TUET JA AVUSTUKSET	281 789	176 800	185 000	185 000	185 000	185 000
MUUT TOIMINTA- TUOTOT	14 243 474	12 429 700	13 479 400	13 479 400	13 479 400	13 479 400
VALM.OMAANK.	307 967	320 000	350 000	350 000	350 000	350 000
TOIMINTAKULUT	-24 279 386	-21 185 300	-20 435 600	-20 435 600	-20 727 100	-21 024 100
HENKILÖSTÖKULUT	-7 836 479	-6 625 700	-6 980 000	-6 980 000	-7 119 400	-7 261 100
PALVELUJEN OSTOT	-5 302 799	-5 002 600	-4 689 900	-4 689 900	-4 759 300	-4 830 100
AINEET, TARV. JA TAV.	-5 831 728	-4 890 700	-4 361 800	-4 361 800	-4 444 500	-4 529 000
AVUSTUKSET	-427 892	-213 500	-202 000	-202 000	-202 000	-202 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 880 488	-4 452 800	-4 201 900	-4 201 900	-4 201 900	-4 201 900
TOIMINTAKATE	-2 970 638	-2 418 800	-916 100	-916 100	-1 207 600	-1 504 600
SUUNNITELMAPOISTOT	-7 233 903	-7 137 400	-7 703 600	-7 703 600	-7 754 000	-7 783 300
VYÖRYTYSERÄT	-662 899	-495 199	-921 268	-921 268		
YHTEENSÄ	-10 867 440	-10 051 399	-9 540 968	-9 540 968	-8 961 600	-9 287 900

TALOUS

Yhteistyötä kumppaneiden kanssa hyödynnetään myös jatkossa. Tämä tarkoittaa samalla myös toimintojen ja resurssien kohdentamista vaikuttaviin kokonaisuuksiin.

Ylimääräisistä ja turhista tiloista luovutaan ja muiden tilojen käyttöastetta nostetaan.

Investointien osalta panostetaan siihen, etteivät urakoitsijat joudu laskemaan tarjouksiin mukaan turhia riskejä. Korjaukset priorisoidaan terveellisyden ja turvallisuuden edellyttämiin tiloihin.

Ruoka- ja puhtauspalveluiden tulot laskivat merkittävästi hyvinvointialueiden aloitettua toimintansa. Samalla myös kustannuspuoli keventyi.

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Kumppanuuksia jalostetaan eteenpäin ja kiinteistöohjelman toimeenpanoa jatketaan aktiivisesti. Asiakastarpeet sekä palveluverkkoselvitys määrittelevät tarkemmin tarpeet.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2022	Ennuste 2023	TA 2024	Muutos (2023 - 2024)	TS 2025	TS 2026
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	179	158	158	0	156	156
Määräaikaiset	6	6	6	0	6	6
Yhteensä	185	164	164	0	162	162
HTV						
Vakinaiset	164	147	146	-1	145	145
Määräaikaiset	3	3	3	0	3	3
Yhteensä	167	150	149	-1	148	148

Henkilöstösuunnitelmassa on esitetty tämän hetkisen palvelutason tarve. Mikäli palvelun laajuus muuttuu, tulee henkilöstömäärä muuttumaan.

Merkittäviä lisäyksiä ei ole tiedossa. Toiminnan suunnasta tarkastellaan koko ajan siten, että se palvelee asiakkaiden tarpeita.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Merkittävä osa hallintorakennuksista alkaa olla käyttökänsä päässä, joka saattaa aiheuttaa merkittäviäkin kustannuksia. Kiinteistöjen myynti tai jalostus ei onnistu tavoitteiden mukaisesti. Hoidettavien alueiden määrä kasvaa, mutta kumppanuuksien luominen ei onnistu tarvittavassa laajuudessaan.

Henkilöstön ikääntyessä tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat lisääntyneet ja aiheuttaneet pitkiä sairauslomia ja ennenaikaista eläköitymistä.

Syntyvyyden alentuessa tulevien vuosien päiväkotien ja koulujen asiakasmäärät pienenevät. Palveluverkkoratkaisut vaikuttavat ruoka- ja puhtauspalveluiden toimintaan.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Kaupunkikehityspalveluiden vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimielin	LUPAVALIOKUNTA
Tulosalue	Ympäristön ja rakentamisen valvonta
Tulosyksiköt	Rakennusvalvonta, Ympäristönsuojelu ja Terveydensuojelu
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Ympäristöpäällikkö

Tehtävä

Seudullisen ympäristön- ja terveydensuojelun edistäminen ja valvonta sekä elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto. Kaavoituksen toteutumisen valvonta sekä ympäristöön sopeutuvan, laadukkaan rakentamisen edistäminen Haminassa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Lupa- ja valvontapalveluiden kysyntä pysynee nykyisellä tasolla. Eläinlääkintäpalvelujen kysyntä on edelleen suurta. Eläinlääkäripalveluiden työvoimapula on helpottunut.

Yhteistyö Virolahden ja Miehikkälän kanssa jatkuu. Eläinlääkintähuollon ja eläinsuojeluvalvonnan yhteistyötä Kotkan kaupungin kanssa jatketaan.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Rakennusvalvonta

Rakentamisen lupamäärään ei odoteta merkittävää kasvua. Sähköinen lupakäsittely kattaa koko rakennusvalvonnan lupakäsittelyn.

Sähköinen arkistointi on käytössä uusien hakemusten osalta.

Vanhoiden lupa-asiakirjojen digitointi on aloitettu.

Kiinteistöveroselvitys on aloitettu ja jatkuu edelleen.

Ympäristönsuojelu

Palvelujen kysyntä on edelleen edellisvuosien tasolla.

Resurssia on riittävästi. Vaikeisiin oikeudellista apua vaativiin valvontakohteisiin joudutaan käyttämään ulkopuolista oikeusapua.

Terveydensuojelu

Terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto säilyvät kuntien järjestämisvastuulla ainakin meneillään olevan hallituskauden ajan. Seudullinen yhteistyö saattaa muuttaa muotoaan järjestämisvastuun osalta.

KEHITTÄMINEN

Lupavaliokunnan alaista viranomaistoimintaa sääntelee erityislainsäädäntö hyvin tiukasti. Tämä heijastuu myös kehittämistoimintaan. Lainsäädännön mahdollis-

tamia delegointeja hyödynnetään. Elintarvikevalvonnan yhteistyötä on tehostettu koko maakunnan yhteisen hygieenikkoeläinlääkärin myötä.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Taloudellisen tuottavuuden lisääminen on haasteellista, koska lupa- ja valvontatyössä painottuvat voimakkaasti henkilöstökustannukset, eikä tuloja pysty ennakoimaan tarkasti. Eläinlääkäripalvelujen toimin-

nallisia hyötyjä lisätään keskittämällä palveluja asiakaskunnan mukaisesti. Elintarvikevalvonta tehostuu maakunnan yhteisen henkilöresurssin lisäyksellä.

TULOSLASKELMA

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	582 441	570 400	517 000	517 000	517 000	517 000
MYYNTITUOTOT	421 490	385 400	387 000	387 000	387 000	387 000
MAKSUTUOTOT	152 061	185 000	130 000	130 000	130 000	130 000
TUET JA AVUSTUKSET	8 890					
TOIMINTAKULUT	-1 370 531	-1 408 500	-1 539 300	-1 539 300	-1 567 300	-1 595 600
HENKILÖSTÖKULUT	-1 081 464	-1 092 700	-1 135 600	-1 135 600	-1 158 300	-1 181 300
PALVELUJEN OSTOT	-164 044	-196 200	-270 700	-270 700	-275 500	-280 300
AINEET, TARV. JA TAV.	-42 270	-21 100	-30 300	-30 300	-30 800	-31 300
MUUT TOIMINTAKULUT	-82 752	-98 500	-102 700	-102 700	-102 700	-102 700
TOIMINTAKATE	-788 091	-838 100	-1 022 300	-1 022 300	-1 050 300	-1 078 600
SUUNNITELMAPOISTOT	-664	-500				
VYÖRYTYSERÄT	-88 000	-48 300	-136 375	-136 375		
YHTEENSÄ	-876 755	-886 900	-1 158 675	-1 158 675	-1 050 300	-1 078 600

TALOUS

Lupavaliokunnan alaiset tulot riippuvat lupahakemusten määrästä. Valvontamaksujen osalta ennakointi on helpompaa, mutta ne ovat pieni osa kaikista tuloista.

Talousarviossa pysyminen edellyttää menojen pysymistä suunnitellussa.

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Toiminnan volyymi pysyy entisellään. Epävarmuutta aiheuttaa lakimuutoksista mahdollisesti johtuvat lisätyöt tai muut vastaavat muutokset. Eläinlääkintähuollon keskittämistä on valmisteltu, mikä toteutuessaan

johtaisi sekä menojen että vastaavaan tulojen kasvuun.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2022	Ennuste 2023	TA 2024	Muutos (2023 - 2024)	TS 2025	TS2026
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	17	18	18	0	22	22
Määräaikaiset	3	2	2	0	2	2
Yhteensä	20	20	20	0	24	24
HTV						
Vakinaiset	15,5	16,5	16,5	0	20,5	20,5
Määräaikaiset	2	1	1	0	1	1
Yhteensä	17,5	17,5	17,5	0	21,5	21,5

Ympäristönsuojelun henkilöstöresurssi saattaa muuttua valmisteilla olevan organisaatiomuutoksen myötä.

Terveysvalvonnassa on sopimuksen mukaisesti 0,5 htv:n lisäresurssi Miehikkälän ja Virolahden käytössä.

Rakennusvalvonnassa digitointiprojektissa on 0,5 htv:n määräaikainen lisäresurssi. Mahdollinen yhteistyön alkaminen Virolahden kanssa on huomioitu.

Eläinlääkärin apulainen on vakinaistettu. Eläinlääkintähuollon mahdollinen yhteistyön lisääntyminen Kotkan kanssa on huomioitu.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Merkittävimmät riskit liittyvät työturvallisuuteen ja erityisesti eläinlääkintähuoltoon.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Ympäristön ja rakentamisen valvonnan vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

VETOVOIMAINEN HAMINA YHTEENSÄ

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	37 612 102	27 794 700	29 570 500	29 570 500	28 680 500	29 570 500
MYYNTITUOTOT	8 193 457	7 262 200	7 512 100	7 512 100	6 847 100	7 512 100
MAKSUTUOTOT	199 305	227 000	172 000	172 000	172 000	172 000
TUET JA AVUSTUKSET	493 898	263 300	499 000	499 000	289 000	499 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	28 725 442	20 042 200	21 387 400	21 387 400	21 372 400	21 387 400
VALM.OMAANK.	313 716	351 500	381 500	381 500	381 500	381 500
TOIMINTAKULUT	-33 146 897	-31 050 400	-31 229 100	-31 229 100	-30 820 600	-32 099 600
HENKILÖSTÖKULUT	-11 124 047	-9 643 900	-10 311 900	-10 311 900	-10 475 200	-10 725 500
PALVELUJEN OSTOT	-8 852 781	-8 561 200	-8 790 100	-8 790 100	-8 208 100	-9 073 500
AINEET, TARV. JA TAV.	-6 105 252	-5 007 300	-4 558 200	-4 558 200	-4 622 400	-4 731 700
AVUSTUKSET	-884 572	-2 287 500	-2 158 500	-2 158 500	-2 158 500	-2 158 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 180 245	-5 550 500	-5 410 400	-5 410 400	-5 356 400	-5 410 400
TOIMINTAKATE	4 778 920	-2 904 200	-1 277 100	-1 277 100	-1 758 600	-2 147 600
VUOSIKATE	4 778 920	-2 904 200	-1 277 100	-1 277 100	-1 758 600	-2 147 600
SUUNNITELMAPOISTOT	-7 878 728	-7 794 000	-8 388 300	-8 388 300	-8 447 300	-8 477 300
TILIK. YLI- (ALIJÄÄMÄ)	-3 099 808	-10 698 200	-9 665 400	-9 665 400	-10 205 900	-10 624 900
VYÖRYTYSERÄT	-1 004 599	-699 798	-1 426 472	-1 426 472		
YHTEENSÄ	-4 104 408	-11 397 998	-11 091 872	-11 091 872	-10 205 900	-10 624 900

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	40 556 252	30 850 400	32 760 300	32 760 300	31 870 300	32 760 300
MYYNTITUOTOT	8 924 989	8 275 000	8 600 000	8 600 000	7 935 000	8 600 000
MAKSUTUOTOT	916 940	973 100	818 700	818 700	818 700	818 700
TUET JA AVUSTUKSET	1 822 515	1 372 200	1 772 300	1 772 300	1 562 300	1 772 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	28 891 808	20 230 100	21 569 300	21 569 300	21 554 300	21 569 300
VALM.OMAANK.	313 716	351 500	381 500	381 500	381 500	381 500
TOIMINTAKULUT	-177 946 905	-78 616 900	-80 238 600	-80 238 600	-80 455 400	-82 447 700
HENKILÖSTÖKULUT	-37 709 916	-35 483 800	-38 158 700	-38 158 700	-38 876 700	-39 692 400
PALVELUJEN OSTOT	-116 003 861	-19 433 800	-18 796 300	-18 796 300	-18 339 600	-19 332 400
AINEET, TARV. JA TAV.	-7 506 364	-6 125 300	-5 711 700	-5 711 700	-5 796 200	-5 926 000
AVUSTUKSET	-1 908 097	-3 381 500	-3 092 500	-3 092 500	-3 017 500	-3 017 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-14 818 668	-14 192 500	-14 479 400	-14 479 400	-14 425 400	-14 479 400
TOIMINTAKATE	-137 076 937	-47 415 000	-47 096 800	-47 096 800	-48 203 600	-49 305 900
POISTOT JA ARVONAL.	-8 408 990	-8 203 800	-8 611 000	-8 611 000	-8 670 000	-8 700 000
SUUNNITELMAPOISTOT	-8 408 990	-8 203 800	-8 611 000	-8 611 000	-8 670 000	-8 700 000
VYÖRYTYSERÄT	0	0	0	0		
YHTEENSÄ	-145 485 927	-55 618 800	-55 707 800	-55 707 800	-56 873 600	-58 005 900

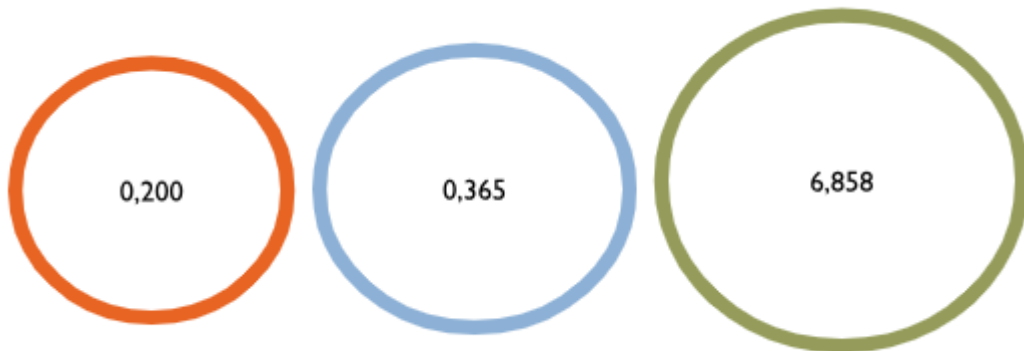
7 INVESTOINTIOSA

Strategisen johtamisen investoinnit, milj. €

Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit, milj. €

Vetovoimaisen Haminan investoinnit, milj. €

Nettoinvestoinnit, milj. €

7.1 Strategisen johtamisen investoinnit

Tulosalue

Toimielin
Vastuuhenkilö

Strategisen johtaminen

Kaupunginhallitus
Kaupunginjohtaja

	Tp 2022	Ta 2023	Kj:n esitys 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Strategisen johtamisen investoinnit						
Menot	-713	-50 000	0	0	0	0
Myynnit	118 909					
Rahoitusosuudet						
Netto	118 196	-50 000	0	0	0	0

	Tp 2022	Ta 2023	Kj:n esitys 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Merivesilaitoksen osakehankinta						
Menot	0	-1 000 000	-200 000	-200 000	0	0
Myynnit	0	0				
Rahoitusosuudet						
Netto	0	-1 000 000	-200 000	-200 000	0	0

STRATEGISEN JOHTAMISEN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2022	Ta 2023	Kj:n esitys 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Strategisen johtamisen investoinnit						
Menot	-713	-1 050 000	-200 000	-200 000	0	0
Myynnit	118 909	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Netto	118 196	-1 050 000	-200 000	-200 000	0	0

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Strategisen johtamisen investointien vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

7.2 Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Kasvatus ja koulutus -valiokunta
Opetuspäällikkö

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit						
Menot	-104 529	-105 000	-365 000	-365 000	0	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-104 529	-105 000	-365 000	-365 000	0	0

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit						
Menot	-104 529	-105 000	-365 000	-365 000	0	0
Myynnit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Netto	-104 529	-105 000	-365 000	-365 000	0	0

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden tietotekniikka- ja kalustohankintoja.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Hyvinvoinnin edistäminen
Hyvinvointivaliokunta
Osallisuusjohtaja

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit						
Menot	-82 974	-50 000	0	0	0	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-82 974	-50 000	0	0	0	0

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit						
Menot	-82 974	-50 000	0	0	0	0
Myynnit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Netto	-82 974	-50 000	0	0	0	0

Hyvinvoinnin edistämiselä ei ole investointihankintoja.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Hyvinvoivan haminalaisen investointien vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

7.3 Vetovoimaisen Haminan investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Kilpailukykyvaliokunta
Elinvoimajohtaja

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit						
Menot	-79 954	-165 000	-150 000	-150 000	0	0
Myyntit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-79 954	-165 000	-150 000	-150 000	0	0

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit						
Menot	-79 954	-165 000	-150 000	-150 000	0	0
Myyntit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0					
Netto	-79 954	-165 000	-150 000	-150 000	0	0

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kaupunkisuunnittelu
Kilpailukykyvaliokunta
Elinvoimajohtaja

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Kaupunkisuunnittelun investoinnit						
Menot	-504 856	-615 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Myyntit	493 932	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Rahoitusosuudet						
Netto	-10 924	-480 000	-465 000	-465 000	-465 000	-465 000

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Kaupunkisuunnittelun investoinnit yhteensä						
Menot	-504 856	-615 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Myyntit	493 932	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Rahoitusosuudet						

Elinkeino- ja vetovoimapalveluiden investoinneissa on varauduttu Bastionin katsomon uudistamiseen ja kaupunkisuunnittelun investoinneissa teollisuusalueen ja muuhun maanhankintaan.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kiinteistöpalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Elinvoimajohtaja

KIINTEISTÖPALVELUJEN INVESTOINNIT

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Kiinteistöpalvelujen peruskorjaus ja muutostyökohteet						
Menot	-1 028 147	-3 090 000	-2 245 000	-2 245 000	-1 670 000	-1 570 000
Myyntit	6 224 587	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000
Rahoitusosuudet	67 000	220 000	67 000	67 000	0	0
Netto	5 263 440	-2 760 000	-2 068 000	-2 068 000	-1 560 000	-1 460 000

	Kustannusarvio	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Uuden-Summan koulun liikuntahalli							
Menot	-1 580 000	0	0	-80 000	-80 000	-1 500 000	0
Myyntit							
Rahoitusosuudet							
Netto	-1 580 000	0	0	-80 000	-80 000	-1 500 000	0

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Kiinteistöpalvelujen investoinnit yhteensä						
Menot	-1 947 725	-5 590 000	-2 325 000	-2 325 000	-3 170 000	-1 570 000
Myyntit	10 860 554	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000
Rahoitusosuudet	-63 315	220 000	67 000	67 000	0	0
Netto	8 849 514	-5 260 000	-2 148 000	-2 148 000	-3 060 000	-1 460 000

Kiinteistöpalvelujen investoinnit pitää sisällään mm. toimitilojen ja kulttuuritoimen rakennusten peruskorjauksia.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Aluepalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Elinvoimajohtaja

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Aluepalvelujen investoinnit						
Menot	-4 559 959	-5 843 000	-3 495 000	-3 495 000	-5 280 000	-4 730 000
Myyntit	0					
Rahoitusosuudet	178 259					
Netto	-4 381 700	-5 843 000	-3 495 000	-3 495 000	-5 280 000	-4 730 000

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Akkumateriaalitehtaan tuloon valmistautuminen						
Menot	-7 705	-1 000 000	-600 000	-600 000	0	0
Myyntit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-7 705	-1 000 000	-600 000	-600 000	0	0

	Kustannusarvio	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Tervasaaren venelaiturit							
Menot	0	0	0	0	0	0	-800 000
Käyttöomais. myynti							
Rahoitusosuudet							
Netto	0	0	0	0	0	0	-800 000

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Aluepalvelujen investoinnit yhteensä						
Menot	-4 567 664	-6 843 000	-4 095 000	-4 095 000	-5 280 000	-5 530 000
Myyntit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	178 259	0	0	0	0	0
Netto	-4 389 405	-6 843 000	-4 095 000	-4 095 000	-5 280 000	-5 530 000

Aluepalveluiden investoinneissa on varauduttu katujen saneerauksiin, päällystystöihin, konehankintoihin sekä leikki-
paikkojen ja lähiliikuntapaikkojen kunnostamiseen.

VETOVOIMAINEN HAMINA INVESTOINNIT YHTEENSÄ

VETOVOIMAINEN HAMINA INVESTOIN- NIT YHTEENSÄ

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Menot	-7 100 199	-13 213 000	-6 420 000	-6 420 000	-6 950 000	-7 100 000
Myyntit	11 354 487	245 000	110 000	110 000	110 000	110 000
Rahoitusosuudet	114 944	220 000	67 000	67 000	0	0
Netto	4 369 232	-12 748 000	-6 243 000	-6 243 000	-6 840 000	-6 990 000

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Vetovoimaisen Haminan investointien vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

KAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Menot	-7 288 415	-14 408 000	-7 735 000	-7 735 000	-9 050 000	-7 700 000
Myyntit	11 473 395	245 000	245 000	245 000	245 000	245 000
Rahoitusosuudet	114 949	220 000	67 000	67 000	0	0
Netto	4 299 929	-13 943 000	-7 423 000	-7 423 000	-8 805 000	-7 455 000

8 TULOSLASKELMA

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhdistetty tuloslaskelma, sisäiset erät mukana, keskinäisiä eriä ei ole eliminoitu.

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	47 345 639	37 737 100	39 715 100	39 715 100	38 970 300	39 860 300
MYYNTITUOTOT	15 714 053	14 690 000	15 554 800	15 554 800	15 035 000	15 700 000
MAKSUTUOTOT	916 940	973 100	818 700	818 700	818 700	818 700
TUET JA AVUSTUKSET	1 822 515	1 822 200	1 772 300	1 772 300	1 562 300	1 772 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	28 892 131	20 251 800	21 569 300	21 569 300	21 554 300	21 569 300
VALM.OMAANK.	313 716	446 500	416 500	416 500	421 500	421 500
TOIMINTAKULUT	-181 414 467	-82 001 200	-83 939 200	-83 939 200	-84 270 700	-86 267 800
HENKILÖSTÖKULUT	-38 569 052	-37 136 200	-38 924 600	-38 924 600	-39 652 300	-40 468 000
PALKAT JA PALKKIOT	-29 737 064	-29 418 100	-30 949 200	-30 949 200	-31 522 100	-32 180 500
HENKILÖSIVUKULUT	-8 831 988	-7 718 100	-7 975 400	-7 975 400	-8 130 200	-8 287 500
ELÄKEKULUT	-7 677 122	-6 576 100	-6 784 000	-6 784 000	-6 917 200	-7 052 900
MUUT HLÖSIVUKULUT	-1 154 866	-1 142 000	-1 191 400	-1 191 400	-1 213 000	-1 234 600
PALVELUJEN OSTOT	-117 531 202	-20 276 500	-20 385 400	-20 385 400	-19 989 900	-20 982 500
AINEET, TARV. JA TAV.	-8 497 621	-6 936 400	-6 926 500	-6 926 500	-7 046 200	-7 176 000
AVUSTUKSET	-1 917 097	-3 370 500	-3 101 500	-3 101 500	-3 027 800	-3 027 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-14 899 496	-14 281 600	-14 601 200	-14 601 200	-14 554 500	-14 613 500
TOIMINTAKATE	-133 755 113	-43 817 600	-43 807 600	-43 807 600	-44 878 900	-45 986 000
VEROTULOT	102 243 528	54 700 000	52 489 000	52 489 000	53 472 000	54 605 000
VALTIONOSUUEDET	42 809 353	2 465 100	-3 100 000	-3 100 000	-3 600 000	-3 600 000
RAHOITUST. -JA -KULUT	589 959	210 000	-204 000	-204 000	-681 000	-1 193 000
KORKOTUOTOT	220 239	170 000	324 000	324 000	317 000	310 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 005 032	1 161 000	1 647 000	1 647 000	1 647 000	1 308 000
KORKOKULUT	-167 450	-630 000	-1 368 000	-1 368 000	-1 838 000	-2 004 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-467 862	-491 000	-807 000	-807 000	-807 000	-807 000
VUOSIKATE	11 887 727	13 557 500	5 377 400	5 377 400	4 312 100	3 826 000
POISTOT JA ARVONAL.	-10 866 273	-10 658 700	-11 177 500	-11 177 500	-11 170 000	-11 225 000
TILIK. YLI- (ALIJÄÄMÄ)	1 021 454	2 898 800	-5 800 100	-5 800 100	-6 857 900	-7 399 000

KAUPUNGIN ULKOINEN TULOSLASKELMA

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhdistetty tuloslaskelma, missä sisäiset ja keskinäiset erät on eliminoitu.

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	31 985 983	21 651 500	22 841 300	22 841 300	22 096 500	22 986 500
MYYNITUOTOT	11 113 194	9 422 700	10 553 900	10 553 900	10 034 100	10 699 100
MAKSUTUOTOT	916 770	973 100	818 700	818 700	818 700	818 700
TUET JA AVUSTUKSET	1 822 515	1 822 200	1 772 300	1 772 300	1 562 300	1 772 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	18 133 504	9 433 500	9 696 400	9 696 400	9 681 400	9 696 400
VALM.OMAANK.	313 716	446 500	416 500	416 500	421 500	421 500
TOIMINTAKULUT	-166 056 726	-65 915 600	-67 065 400	-67 065 400	-67 396 900	-69 394 000
HENKILÖSTÖKULUT	-38 569 052	-37 136 200	-38 924 600	-38 924 600	-39 652 300	-40 468 000
PALKAT JA PALKKIOT	-29 737 064	-29 418 100	-30 949 200	-30 949 200	-31 522 100	-32 180 500
ELÄKEKULUT	-7 677 122	-6 576 100	-6 784 000	-6 784 000	-6 917 200	-7 052 900
MUUT HLOSIVUKULUT	-1 154 866	-1 142 000	-1 191 400	-1 191 400	-1 213 000	-1 234 600
PALVELUJEN OSTOT	-113 069 508	-15 177 500	-15 547 200	-15 547 200	-15 151 700	-16 144 300
AINEET, TARV. JA TAV.	-8 308 539	-6 752 900	-6 720 500	-6 720 500	-6 840 200	-6 970 000
AVUSTUKSET	-1 917 097	-3 370 500	-3 101 500	-3 101 500	-3 027 800	-3 027 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 192 530	-3 478 500	-2 771 600	-2 771 600	-2 724 900	-2 783 900
TOIMINTAKATE	-133 757 027	-43 817 600	-43 807 600	-43 807 600	-44 878 900	-45 986 000
VEROTULOT	102 243 528	54 700 000	52 489 000	52 489 000	53 472 000	54 605 000
VALTIONOSUJEDET	42 809 353	2 465 100	-3 100 000	-3 100 000	-3 600 000	-3 600 000
RAHOITUST. -JA -KULUT	589 959	210 000	-204 000	-204 000	-681 000	-1 193 000
KORKOTUOTOT	220 239	170 000	324 000	324 000	317 000	310 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 005 032	711 000	847 000	847 000	847 000	508 000
KORKOKULUT	-167 450	-630 000	-1 368 000	-1 368 000	-1 838 000	-2 004 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-467 862	-41 000	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
VUOSIKATE	11 885 813	13 557 500	5 377 400	5 377 400	4 312 100	3 826 000
POISTOT JA ARVONAL.	-10 866 273	-10 658 700	-11 177 500	-11 177 500	-11 170 000	-11 225 000
TILIK. YLI- (ALI)JÄÄMÄ	1 021 454	2 898 800	-5 800 100	-5 800 100	-6 857 900	-7 399 000

KAUPUNGIN JA VESILIIKELAITOKSEN YHDISTETTY RAHOITUSLASKELMA

	TILINPÄÄTÖS 2022	TA 2023 OSV II	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	2 967 426	13 437 500	5 257 400	4 192 100	3 706 000
Vuosikate	11 888 344	13 557 500	5 377 400	4 312 100	3 826 000
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-8 920 918	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Investointien rahavirta	8 062 858	-14 612 800	-10 073 000	-11 405 000	-10 005 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-9 568 835	-15 077 800	-10 385 000	-11 650 000	-10 250 000
Rahoitusosuudet investointeihin	114 944	220 000	67 000	0	0
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	17 516 750	245 000	245 000	245 000	245 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	11 030 285	-1 175 300	-4 815 600	-7 212 900	-6 299 000
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	448 544	395 000	414 000	379 000	470 000
Antolainasaamisten lisäykset	-34 460	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Antolainasaamisten vähennykset	483 005	545 000	564 000	529 000	620 000
Lainakannan muutokset	-12 438 286	6 583 400	6 283 400	8 283 300	7 416 700
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 115 892	16 000 000	15 000 000	25 000 000	16 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 421 171	-9 416 600	-8 716 600	-16 716 700	-8 583 300
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 866 993				
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 024 326	-3 323 200	-2 104 600	-1 190 300	-1 368 700
Rahoituksen rahavirta	-14 014 068	3 655 200	4 592 800	7 472 000	6 518 000
Rahavarojen muutos	-2 983 783	2 479 900	-222 800	259 100	219 000

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Ilman vesiliikelaitosta, sisäiset erät mukana

	TP 2022	Ta 2023	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	40 556 252	31 315 400	32 760 300	32 760 300	31 870 300	32 760 300
MYYNITUOTOT	8 924 989	8 290 000	8 600 000	8 600 000	7 935 000	8 600 000
MAKSUTUOTOT	916 940	973 100	818 700	818 700	818 700	818 700
TUET JA AVUSTUKSET	1 822 515	1 822 200	1 772 300	1 772 300	1 562 300	1 772 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	28 891 808	20 230 100	21 569 300	21 569 300	21 554 300	21 569 300
VALM.OMAANK.	313 716	411 500	381 500	381 500	381 500	381 500
TOIMINTAKULUT	-177 946 905	-78 379 500	-80 238 600	-80 238 600	-80 455 400	-82 447 700
HENKILÖSTÖKULUT	-37 709 916	-36 346 400	-38 158 700	-38 158 700	-38 876 700	-39 692 400
PALKAT JA PALKKIOT	-29 065 924	-28 768 200	-30 318 900	-30 318 900	-30 882 100	-31 540 500
HENKILÖSIVUKULUT	-8 643 992	-7 578 200	-7 839 800	-7 839 800	-7 994 600	-8 151 900
ELÄKEKULUT	-7 517 566	-6 461 200	-6 672 600	-6 672 600	-6 805 800	-6 941 500
MUUT HLÖSIVUKULUT	-1 126 426	-1 117 000	-1 167 200	-1 167 200	-1 188 800	-1 210 400
PALVELUJEN OSTOT	-116 003 861	-18 738 800	-18 796 300	-18 796 300	-18 339 600	-19 332 400
AINEET, TARV. JA TAV.	-7 506 364	-5 740 300	-5 711 700	-5 711 700	-5 796 200	-5 926 000
AVUSTUKSET	-1 908 097	-3 361 500	-3 092 500	-3 092 500	-3 017 500	-3 017 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-14 818 668	-14 192 500	-14 479 400	-14 479 400	-14 425 400	-14 479 400
TOIMINTAKATE	-137 076 937	-46 652 600	-47 096 800	-47 096 800	-48 203 600	-49 305 900
VEROTULOT	102 243 528	54 700 000	52 489 000	52 489 000	53 472 000	54 605 000
VALTIONOSUUEDET	42 809 353	2 465 100	-3 100 000	-3 100 000	-3 600 000	-3 600 000
RAHOITUST. -JA -KULUT	1 056 021	688 000	614 000	614 000	137 000	-375 000
KORKOTUOTOT	220 239	170 000	324 000	324 000	317 000	310 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 003 793	1 158 000	1 644 000	1 644 000	1 644 000	1 305 000
KORKOKULUT	-150 167	-600 000	-1 348 000	-1 348 000	-1 818 000	-1 984 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-17 844	-40 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
VUOSIKATE	9 031 964	11 200 500	2 906 200	2 906 200	1 805 400	1 324 100
POISTOT JA ARVONAL.	-8 408 990	-8 203 800	-8 611 000	-8 611 000	-8 670 000	-8 700 000
TILIK. YLI- (ALIJAAMA)	622 975	2 996 700	-5 704 800	-5 704 800	-6 864 600	-7 375 900

KAUPUNGIN ULKOINEN TULOSLASKELMA

Ilman vesiliikelaitosta

	Tp 2022	Ta 2023 OSV Ii	Valiokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
TOIMINTATUOTOT	25 571 667	15 606 300	16 296 900	16 296 900	15 406 900	16 296 900
MYYNSTITUOTOT	4 669 108	3 369 200	3 976 800	3 976 800	3 311 800	3 976 800
MAKSUTUOTOT	916 770	973 100	818 700	818 700	818 700	818 700
TUET JA AVUSTUKSET	1 822 515	1 822 200	1 772 300	1 772 300	1 562 300	1 772 300
MUUT TOIMINTATUOTOT	18 163 273	9 441 800	9 729 100	9 729 100	9 714 100	9 729 100
VALM.OMAANK.	313 716	411 500	381 500	381 500	381 500	381 500
TOIMINTAKULUT	-162 962 320	-62 670 400	-63 775 200	-63 775 200	-63 992 000	-65 984 300
HENKILÖSTÖKULUT	-37 709 916	-36 346 400	-38 158 700	-38 158 700	-38 876 700	-39 692 400
PALKAT JA PALKKIOT	-29 065 924	-28 768 200	-30 318 900	-30 318 900	-30 882 100	-31 540 500
HENKILÖSIVUKULUT	-8 643 992	-7 578 200	-7 839 800	-7 839 800	-7 994 600	-8 151 900
ELÄKEKULUT	-7 517 566	-6 461 200	-6 672 600	-6 672 600	-6 805 800	-6 941 500
MUUT HLÖSIVUKULUT	-1 126 426	-1 117 000	-1 167 200	-1 167 200	-1 188 800	-1 210 400
PALVELUJEN OSTOT	-111 745 052	-13 825 600	-14 160 600	-14 160 600	-13 703 900	-14 696 700
AINEET, TARV. JA TAV.	-7 457 825	-5 717 500	-5 680 900	-5 680 900	-5 765 400	-5 895 200
AVUSTUKSET	-1 908 097	-3 361 500	-3 092 500	-3 092 500	-3 017 500	-3 017 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 141 430	-3 419 400	-2 682 500	-2 682 500	-2 628 500	-2 682 500
TOIMINTAKATE	-137 076 937	-46 652 600	-47 096 800	-47 096 800	-48 203 600	-49 305 900
VEROTULOT	102 243 528	54 700 000	52 489 000	52 489 000	53 472 000	54 605 000
VALTIONOSUUDET	42 809 353	2 465 100	-3 100 000	-3 100 000	-3 600 000	-3 600 000
RAHOITUST. -JA -KULUT	1 056 021	688 000	614 000	614 000	137 000	-375 000
KORKOTUOTOT	220 239	170 000	324 000	324 000	317 000	310 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 003 793	1 158 000	1 644 000	1 644 000	1 644 000	1 305 000
KORKOKULUT	-150 167	-600 000	-1 348 000	-1 348 000	-1 818 000	-1 984 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-17 844	-40 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
VUOSIKATE	9 031 964	11 200 500	2 906 200	2 906 200	1 805 400	1 324 100
POISTOT JA ARVONAL.	-8 408 990	-8 203 800	-8 611 000	-8 611 000	-8 670 000	-8 700 000
TILIK. YLI- (ALIJÄÄMÄ)	622 975	2 996 700	-5 704 800	-5 704 800	-6 864 600	-7 375 900

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA

Ilman vesiliikelaitosta

	TILINPÄÄTÖS 2022	TA 2023 OSV II	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	112 960	11 080 500	2 786 200	1 685 400	1 204 100
Vuosikate	9 033 878	11 200 500	2 906 200	1 805 400	1 324 100
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-8 920 918	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Investointien rahavirta	10 343 279	-11 512 800	-7 423 000	-8 805 000	-7 455 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-7 288 415	-11 977 800	-7 735 000	-9 050 000	-7 700 000
Rahoitusosuudet investointeihin	114 944	220 000	67 000	0	0
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	17 516 750	245 000	245 000	245 000	245 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	10 456 239	-432 300	-4 636 800	-7 119 600	-6 250 900
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	449 331	395 000	414 000	379 000	470 000
Antolainasaamisten lisäykset	-33 674	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Antolainasaamisten vähennykset	483 005	545 000	564 000	529 000	620 000
Lainakannan muutokset	-11 721 622	6 300 000	6 000 000	8 000 000	7 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 115 892	15 000 000	14 000 000	24 000 000	15 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 704 507	-8 700 000	-8 000 000	-16 000 000	-8 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 866 993	0			
Oman pääoman muutokset	0				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 167 730	-2 860 000	-2 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Rahoituksen rahavirta	-13 440 021	3 835 000	4 414 000	7 379 000	6 470 000
Rahavarojen muutos	-2 983 783	3 402 700	-222 800	259 100	219 000

9 RAHOITUS

Tulosalue

Toimielin
Vastuhenkilö

Strateginen johtaminen

Kaupunginhallitus
Kaupunginjohtaja

9.1 Verotulot

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Verotulot					
Rahoitustuotot	102 243 528	54 700 000	52 489 000	53 472 000	54 605 000
€/asukas	5 227	2 805	2 706	2 771	2 844

9.2 Valtionosuudet

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Valtionosuudet					
Rahoitustuotot	42 809 353	2 465 100	-3 100 000	-3 600 000	-3 600 000
€/asukas	2 189	126	-160	-187	-188

9.3 Rahoitustuotot ja -kulut

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Rahoitustuotot ja -kulut					
Rahoitustuotot	1 224 032	1 328 000	1 968 000	1 961 000	1 615 000
Rahoituskulut	-168 011	-640 000	-1 354 000	-1 824 000	-1 990 000
Netto	1 056 021	688 000	614 000	137 000	-375 000
€/asukas	54	35	32	7	-20

Rahoitustuotot muodostuvat
pääasiassa Kymenlaakson
Sähkö Oy:n osingonmaksusta.

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Korvaus vesiliikelaitoksen peruspääomasta					
Rahoitustuotot	450 000	450 000	800 000	800 000	800 000
Netto	450 000	450 000	800 000	800 000	800 000
€/asukas	23	23	41	41	42

Haminan Vesi-liikelaitoksen peruspääomasta peritään euromääräinen korvaus, joka on noin 3,4 % laitoksen peruspääomasta

9.4 Antolainojen muutokset

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Antolainojen muutokset					
Lisäykset	-34 460	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Vähennykset	483 005	545 000	564 000	529 000	620 000
Nettomuutos	448 545	395 000	414 000	379 000	470 000

9.5 Pitkäaikaisten lainojen muutokset

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Pitkäaikaisten lainojen muutokset ilman vesiliikelaitosta					
Lisäykset	1 115 892	15 000 000	14 000 000	24 000 000	15 000 000
Vähennykset	-15 421 171	-8 700 000	-8 000 000	-16 000 000	-8 000 000
Nettomuutos	-14 305 279	6 300 000	6 000 000	8 000 000	7 000 000

RAHOITUS YHTEENSÄ

	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Rahoitus					
Rahoitustuotot	147 877 048	74 488 100	66 721 000	77 162 000	69 040 000
Rahoituskulut	-15 640 943	-9 490 000	-9 504 000	-17 974 000	-10 140 000
Netto	132 236 105	64 998 100	57 217 000	59 188 000	58 900 000

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää vuoden 2024 tuloslaskelma- ja rahoitusosan ja taloussuunnitelmavuosien 2024-2026 tuloslaskelma- ja rahoitusosan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

HAMINAN VESI - LIIKELAITOS

Käyttötalous

Tulosalue	Haminan Vesi -liikelaitos
Tulosityksiköt	Hallinto ja asiakaspalvelu, Verkostot ja laitokset
Toimielin	Vesiliikelaitoksen johtokunta
Vastuuhenkilö	Toimitusjohtaja

Tehtävä

Tuottaa laadukkaita vesihuoltopalveluita alueen asukkaille ja yrityksille ja tukea kaupungin kehittämistavoitteita.

Vesihuollon tavoitteena on vähentää saneerausvelan määrä puoleen nykyisestä vuoteen 2025 mennessä ja mahdollistaa osaltaan kasvuohjelman mukaisen 21 000 asukkaan ja 500 uuden työpaikan tavoitteen saavuttamisen.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Sitova tavoite	Mittari	Lähtötaso 2023	Toteutuma
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Tulorakenne on kustannusrakenteen mukainen	Perusmaksujen osuus liikevaihdosta nostetaan 30 %:iin suunnittelukauden loppuun mennessä	26,5 (kuluttajilla ≥ 30) (29 vuonna 2020)	
	Saneerausvelan hallinta vesihuoltoverkoston saneerauksin	Saneerattu verkostopituus km	2,6 (v. 2020, 3,5)	
		Saneeratut jätevedenpumppaamot kpl	0,5 (v. 2020, 3)	

Perusmaksujen osuus liikevaihdosta on kasvanut lähes 30 %:iin, ja kuluttaja-asiakkailta tavoitetaso on saavutettu. Teollisuuden veden myynnin osuus liikevaihdosta on merkittävä ja siksi jatkossa seurataan kuluttaja-asiakkaiden perusmaksujen osuutta myös erikseen. Verkostosaneerauksen määrää kasvatetaan 5 kilometriin.

Tavoitteeseen pääsemiseksi pyritään lisäämään ns. kaivamattomien menetelmien käyttöä. Jätevesiverkoston vuotovesimäärää vähennetään viemäreitä tutkimalla ja kohdistamalla toimenpiteitä pahimpiin vuotokohteisiin.

Strateginen tavoite	Sitova tavoite	Mittari	Lähtötaso 2023	Toteutuma
Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen	Paljon vettä käyttävien teollisuuslaitosten toimintaedellytysten parantaminen	Käyttömaksuja alennetaan. Tavoitteena päästä alle valtakunnallisen keskiarvon. Veden ja jäteveden siirtokapasiteettia kasvatetaan.	Vesi 1,59 (v. 2020, 1,66) Jätevesi 2,18 (v. 2020, 2,28)	

Tavoitteena on toimittaa teollisuuden tarpeisiin hyvälaatuista, hinnaltaan kilpailukykyistä talousvettä.

Jätevesikapasiteettia pidetään riittävänä vastaamaan myös teollisuuden tarpeita. Haja-asutusalueiden elin-

voimaisuuden tukemiseksi kehitetään yhteistyötä vesiosuuskuntien kanssa mm. tietojärjestelmien (johtotietojärjestelmä, mallinnus) hyödyntämisessä koko Haminan alueella.

VESILIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA

	TP 2022	TA 2023 OSV II	TA 2024	TS 2025	TS 2026
LIIVEVAIHTO	6 789 064	7 322 800	6 954 800	7 100 000	7 100 000
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	323	21 700			
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		35 000	35 000	40 000	40 000
MATERIAALIT JA PALVELUT	-2 518 598	-2 733 800	-2 803 900	-2 900 300	-2 900 100
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-991 257	-1 196 100	-1 214 800	-1 250 000	-1 250 000
PALVELUJEN OSTOT	-1 527 341	-1 537 700	-1 589 100	-1 650 300	-1 650 100
HENKILÖSTÖKULUT	-859 136	-789 800	-765 900	-775 600	-775 600
PALKAT JA PALKKIOT	-671 140	-649 900	-630 300	-640 000	-640 000
HENKILÖSIVUKULUT	-187 996	-139 900	-135 600	-135 600	-135 600
ELÄKEKULUT	-159 556	-114 900	-111 400	-111 400	-111 400
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-28 440	-25 000	-24 200	-24 200	-24 200
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 457 283	-3 264 900	-2 566 500	-2 500 000	-2 525 000
SUUNNITELMAPOISTOT	-2 457 283	-3 264 900	-2 566 500	-2 500 000	-2 525 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-88 233	-98 100	-130 800	-139 400	-144 400
LIIKKEYLIJÄÄMÄ	866 136	492 900	722 700	824 700	794 900
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-466 062	-478 000	-818 000	-818 000	-818 000
KUNNALLE MAKSETUT KORKOKULUT	-17 283	-30 000	-20 000	-20 000	-20 000
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-450 000	-450 000	-800 000	-800 000	-800 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-18	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 239	3 000	3 000	3 000	3 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	400 074	14 900	-95 300	7 000	-23 100

VESILIikelaitoksen RAHOITUSLASKELMA

	TILINPÄÄTÖS 2022	TA 2023 OSV II	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikelaitoksen varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta:					
Tulorahoitus	2 856 381	2 357 000	2 471 200	2 507 000	2 502 000
Liikelylijäämä	865 160	380 100	722 700	825 000	795 000
Poistot ja arvonalentumiset	2 457 283	2 454 900	2 566 500	2 500 000	2 525 000
Rahoitustuotot- ja kulut	-466 062	-478 000	-818 000	-818 000	-818 000
Satunnaiset erät					
Muut tulorahoituksen korjaus erät					
Investoinnit	-2 280 421	-3 100 000	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000
Investointimenot	-2 280 421	-3 100 000	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin			0		
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	0				
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	575 960	-743 000	-178 800	-93 000	-48 000
Rahoitustoiminnan kassavirta:					
Liittymismaksusaamisten lisäys					
Liittymismaksujen vähennys					
Antolainauksen muutokset	-2 700				
Antolainasaamisten lisäys muilta	-2 700				
Antolainasaamisten vähennys muilta					
Lainakannan muutokset	-716 664	283 400	283 400	283 300	416 700
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-716 664	-716 600	-716 600	-716 700	-583 300
Muut maksuvalmiuden muutokset	143 404	-463 200	-104 600	-190 300	-368 700
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	-575 960	-179 800	178 800	93 000	48 000
Rahavarojen muutos	0	-922 800	0	0	0

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävä ja henkilötyövuodet	2022	2023	2024	2025	2026
Asiakassihteeri	2	2	2	2	2
Kehitysinsinööri	1	1	1	1	1
Käyttöinsinööri	1	1	1	1	1
Putkiasentaja	7	7	7	7	7
Toimitusjohtaja	1	1	1	1	1
Verkostotyönjohtaja	1	1	1	1	1
Asiantuntija (hulevedet)	0,5	1	0	0	0
Henkilötyövuodet yhteensä	13,5	14	13	13	13

Vesi tarjoaa jatkossakin töitä yhdelle nuorelle kesätyöntekijälle.

TALOUS

Tulos on noin 95.000 euroa alijäämäinen. Alijäämän on arvioitu tasoittuvan neutraaliksi vuonna 2025.

Kaupungille suoritetaan vuodesta 2024 lukien 800.000 euron korvaus liikelaitokseen sijoitetusta pääomasta.

Perusmaksut ja käyttömaksut nousevat vuonna 2024 noin yhdeksän prosenttia. Korotus koskee myös pe-

rusmaksuja, jotta perusmaksujen osuus, erityisesti kuluttaja-asiakkaiden osalta, pystytään pitämään tavoite-tasossa.

Investointitaso pidetään riittävänä (2,65 M€), jotta omaisuuden korjausvelkaa saadaan vähennettyä ja tarvittavat uudisinvestoinnit voidaan tehdä.

Tunnusluvut	TA2023	TA2024	TS 2025	TS 2026
Verkostoon pumpattu vesi, m ³ /vuosi	2 250 000	2 120 000	2 220 000	2 343 000
- KLV Oy				
- Omat pohjavedenottamot				
- Virolahti				
Laskutettu vesi, m ³ /vuosi	2 000 000	1 900 000	2 000 000	2 100 000
- talousvesi				
- teollisuusvesi				
- kaupungin kiinteistöt				
Puhdistettu jätevesi, m ³ /vuosi (Mussalon puhdistamo)	1 860 000	1 800 000	1 875 000	1 900 000
Laskutettu jätevesi, m ³ /vuosi	1 360 000	1 320 000	1 400 000	1 440 000
- Haminan talousvesi				
- Haminan teollisuusvesi				
- Haminan kaupungin kiinteistöt				
- Virolahti				
Laskuttamaton vesi %	10	10	10	10
Laskuttamaton jätevesi %	37	36	34	32
Vesijohtoverkon pituus km	276	277	280	281
Jätevesiviemäriverkon pituus km	233	234	234	235
Jätevesipumppaamojen määrä kpl	89	90	90	90

TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026

Liikevaihtoa lisätään taloussuunnitelman mukaisesti, jotta investointeja, erityisesti verkostosaneerauskohteita, saadaan toteutettua.

Kaupungille suoritetaan 800.000 euron korvaus liikelaitokseen sijoitetusta pääomasta.

INVESTOINNIT

	Tp 2022	Ta 2023	Johtokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Merivesilaitos						
Menot	0	-200 000	0	0	0	0
Käyttöomais. myynti						
Rahoitusosuudet						
Netto	0	-200 000	0	0	0	0

Kustannusarvio	Tp 2022	Ta 2023	Johtokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Laitoksen ja vedenhankinnan investoinnit						
Menot	0 -2 280 421	-2 900 000	-2 650 000	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000
Käyttöomais. myynti						
Rahoitusosuudet						
Netto	0 -2 280 421	-2 900 000	-2 650 000	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000

	Tp 2022	Ta 2023	Johtokunta 2024	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Haminan Vesi -liikelaitos						
Menot	-2 280 421	-3 100 000	-2 650 000	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000
Myyntit	0					
Rahoitusosuudet						
Netto	-2 280 421	-3 100 000	-2 650 000	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000

Investoinnit keskittyvät toimintavarmuuden turvaamisen kannalta tärkeän toisen syöttövesijohdon rakentamiseen välille Tavastila-Mäkelänkangas (hanke valmistuu 2024), aluesaneerausten jatkamiseen (Uusi-Summa) ja yhteisrakentamishankkeiden toteuttamiseen.

Investointitaso pidetään riittävänä vesihuollon hyvän toimintavarmuuden ylläpitämiseksi

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Haminan Vesi -liikelaitoksen tavoitteet vuodelle 2024 ja tavoitteet taloussuunnitelmavuosille 2024-2026 kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Talousarvio 2024		Eliminoinnit		Ulkoisen talousarvio
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
Toimintatuotot	32 760 300	6 954 800	-74 100	-336 300	39 304 700
Myyntitulot	8 600 000	6 954 800	-41 400	-336 300	15 177 100
Maksutulot	818 700				818 700
Tuet ja avustukset	1 772 300				1 772 300
Muut toimintatulot	21 569 300		-32 700		21 536 600
Valmistus omaan käyttöön	381 500	35 000			416 500
Toimintamenot	-80 238 600	-3 700 600	336 300	74 100	-83 528 800
Henkilöstömenot	-38 158 700	-765 900			-38 924 600
Palvelujen ostot	-18 796 300	-1 589 100	161 100	41 400	-20 182 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 711 700	-1 214 800	175 200		-6 751 300
Avustukset	-3 092 500	0			-3 092 500
Muut toimintamenot	-14 479 400	-130 800		32 700	-14 577 500
Toimintakate	-47 096 800	3 289 200	262 200	-262 200	-43 807 600
Verotulot	52 489 000				52 489 000
Valtionosuudet	-3 100 000				-3 100 000
Rahoitustuotot ja -kulut	614 000	-818 000	-800 000	800 000	-204 000
Korkotuotot	324 000				324 000
Muut rahoitustuotot	1 644 000	3 000	-800 000		847 000
Korkokulut	-1 348 000	-20 000			-1 368 000
Muut rahoituskulut	-6 000	-801 000		800 000	-7 000
Vuosikate	2 906 200	2 471 200	-537 800	537 800	5 377 400
Poistot ja arvonalentumiset	-8 611 000	-2 566 500			-11 177 500
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 611 000	-2 566 500			-11 177 500
Satunnaiset erät					
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 704 800	-95 300	-537 800	537 800	-5 800 100

Liikelaitoksen vaikutus toimintakatteeseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Ulkoiset toimintatulot	32 686 200	6 618 500	39 304 700
Valmistus omaan käyttöön	381 500	35 000	416 500
Ulkoiset toimintamenot	-79 902 300	-3 626 500	-83 528 800
Vaikutus toimintakatteeseen	-46 834 600	3 027 000	-43 807 600

Liikelaitoksen vaikutus vuosikatteeseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus toimintakatteeseen	-46 834 600	3 027 000	-43 807 600
Ulkoiset rahoituserät	49 203 000	-18 000	49 185 000
Vaikutus vuosikatteeseen	2 368 400	3 009 000	5 377 400

Liikelaitoksen vaikutus poistojen määrään ja tilikauden tulokseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus vuosikatteeseen	2 368 400	3 009 000	5 377 400
Vaikutus poistoihin	-8 611 000	-2 566 500	-11 177 500
Vaikutus tilikauden tulokseen	-6 242 600	442 500	-5 800 100

Yllä olevien laskelmien mukaan liikelaitoksen talous parantaa kaupungin toimintakatetta 3.027.000 euroa, parantaa vuosikatetta 3.009.000 euroa, parantaa kaupungin tulosta 442.500 euroa ja kasvattaa kaupungin poistoja 2.566.500 euroa.

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Talousarvio 2024		Eliminoinnit		Ulkoinen rahoituslaskelm
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	2 906 200	2 471 200	-537 800	537 800	5 377 400
Tulorahoituksen korjauserät	-120 000				-120 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 735 000	-2 650 000			-10 385 000
Rahoitusosuudet investointimen	67 000				67 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	245 000	0			245 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 636 800	-178 800	-537 800	537 800	-4 815 600
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	414 000				414 000
Antolainasaamisten lisäys	-150 000				-150 000
Antolainasaamisten vähennys	564 000				564 000
Lainakannan muutokset	6 000 000	283 400			6 283 400
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 000 000	1 000 000			15 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähenny-	-8 000 000	-716 600			-8 716 600
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 000 000	-104 600			-2 104 600
Rahoituksen rahavirta	4 414 000	178 800			4 592 800
Rahavarojen muutos	-222 800	0	-537 800	537 800	-222 800

Liikelaitoksen vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus vuosikatteeseen	2 368 400	3 009 000	5 377 400
Ulkoiset investointimenot	-7 735 000	-2 650 000	-10 385 000
Ulkoiset investointitulot	192 000	0	192 000
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-5 174 600	359 000	-4 815 600

Liikelaitoksen vaikutus rahoituksen rahavirtaan

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Antolainasaamisten muutos	414 000	0	414 000
Lainakannan muutos	6 000 000	283 400	6 283 400
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	6 414 000	283 400	6 697 400

Liikelaitoksen vaikutus maksuvalmiuteen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-5 174 600	359 000	-4 815 600
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	6 414 000	283 400	6 697 400
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 239 400	642 400	1 881 800

Yllä olevien laskelmien mukaan liikelaitoksen talous parantaa kaupungin toiminnan ja investointien rahavirtaa 359.000 euroa ja parantaa rahoituksen rahavirtaa 283.400 euroa. Vesiliikelaitos parantaa kaupungin maksuvalmiutta 642.400 euroa.

LIITTEET

Kaupungin talous

Haminan kaupungin talousarviorakenne 2024

Kaupungin talous

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhdistetyt ulkoiset luvut

	Tp 2019	Tp 2020	Tp 2021	Tp 2022	Ta 2023 OSV II	Ta 2024	Ts 2025	Ts 2026
Toimintatuotot	24 530	26 024	26 331	31 986	21 651	22 841	22 096	22 986
Valmistus omaan käyttöön	342	433	324	314	446	416	421	421
Toimintakulut	-140 654	-144 544	-153 901	-166 057	-66 114	-67 065	-67 396	-69 394
Toimintakate	-115 782	-118 086	-127 246	-133 757	-44 017	-43 808	-44 879	-45 986
Toimintakatteen muutos %	-4,1 %	-2,0 %	-7,8 %	-5,1 %	67,1 %	0,5 %	-2,4 %	-2,5 %
Menokasvu %	-0,3 %	2,8 %	6,5 %	7,9 %	-60,2 %	1,4 %	0,5 %	3,0 %
Verotulot	85 455	89 199	98 763	102 243	54 700	52 489	53 472	54 605
Valtionosuudet	38 153	46 900	41 394	42 809	2 465	-3 100	-3 600	-3 600
Rahoitusnetto	2 246	1 962	1 671	590	210	-204	-681	-1 193
Vuosikate	10 072	19 975	14 582	11 885	13 359	5 377	4 312	3 826
Poistot	-11 140	-9 728	-9 930	-10 866	-10 659	-11 177	-11 170	-11 225
Satunnaiset kulut		-1 500	-1 500					
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 068	8 746	3 152	1 019	2 700	-5 800	-6 858	-7 399
Ed. tilikausien tulokseen kirjatut erät								
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	5 509	14 255	20 087	21 106	23 806	18 006	11 148	3 749
Rahoituslaskelma								
Vuosikate	10 072	19 975	14 582	11 885	13 359	5 377	4 312	3 826
Satunnaiset erät								
Tulorahoituksen korjauserät	-409	3 487	-1 121	-8 921	-120	-120	-120	-120
Toiminnan rahavirta	9 663	23 462	13 461	2 964	13 239	5 257	4 192	3 706
Investointien rahavirta	-11 968	-20 714	-13 590	8 063	14 613	-10 073	-11 405	-10 005
Toiminnan ja invest. rahavirta	-2 305	2 748	-129	11 027	-1 374	-4 816	-7 213	-6 299
Antolainojen lisäykset (-)	-585	-1003	-158	-34	-150	-150	-150	-150
Antolainojen vähennykset (+)	336	7622	478	483	545	564	529	620
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	17 600	28 530	20 000	1 116	16 000	15 000	25 000	16 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-16 895	-28 505	-26 849	-15 421	-9 416	-8 716	-16 717	-8 583
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 619	-2 617	-2 311	1 867	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset			-260	0	0			
Lainakannan muutokset	3 324	-2 592	-9 160	-12 438	6 584	6 284	8 283	7 417
Muut maksuvalmiuden muutokset	-9 352	-64	2 439	-2 024	-3 323	-2105	-1 190	-1 369
Rahavarojen muutos	-8 582	6 710	-6 790	-2 986	2 282	-223	259	219
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Pitkäaikaiset lainat 31.12.	84 572	87 216	77 750	61 134	69 585	75 869	84 152	91 569
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 619	-2 617	-2 311	1 867	0	0	0	0
Lainat 31.12.	87 191	84 599	75 439	63 001	69 585	75 869	84 152	91 569
Asukasmäärä	20 111	19 877	19 702	19 559	19 500	19 400	19 300	19 200
Lainat euroa/asukas	4 335	4 256	3 829	3 221	3 568	3 911	4 360	4 769

Talousarviorakenne 2024

Rakenneosaja Palvelualue	Toimielin Tulosalue	Tulosyksikkö Tulosryhmä	Kustannuspaikka
-----------------------------	------------------------	----------------------------	-----------------

I KAYTTOTALOUS

12 Strateginen johtaminen

14 Kaupunginvaltuusto

120 KAUPUNGINVALTUUSTO

120 Kaupunginvaltuusto

1200 Kaupunginvaltuusto

1200 Kaupunginvaltuusto

15 Tarkastuslautakunta

121 TARKASTUSTOIMI

121 Tarkastustoimi

1210 Tarkastustoimi

1210 Tarkastustoimi

16 Kaupunginhallitus

123 STRATEGINEN JOHTAMINEN

122 Konsernijohto

1220 Konsernijohto

1300 Kaupunginhallitus

1310 Kaupunginjohtaja

1311 Viestintä ja markkinointi

1324 Tietohallinto

124 Yleinen hallinto ja edunvalvonta

1230 Yleinen hallinto ja edunvalvonta

1313 Yhteisöjen jäsenmaksut

1315 Verotus

1346 Vanhat sotevastuut

128 JOHDON ASiantuntijapalvelut

249 Hallintopalvelut

1320 Hallintopalvelut

1320 Hallintopalvelut

1321 Hallinnon tukipalvelut

251 Henkilöstöpalvelut

2511 Henkilöstötoimi

2500 HR

2515 Palkkahallinto

2505 Palkkalaskenta

2516 Henkilöstöpalvelut

2510 Työpaikkaruokailu

2520 Työterveyshuolto

2530 Työkykyä ylläpitävä toiminta

2540 Virkistystoiminta

2550 Yhteistoiminta

2550 Työpaikkademokratia

2560 Työsuojelu

2570 Työyhteisön kehittäminen

2570 Työyhteisön kehittäminen

2590 Eläkevastuut

2591 Kohdistamattomat eläkevastuut

260 Talouspalvelut

2601 Talouspalvelut

2610 Talouspalvelut

265 Vaalit

2650 Vaalit

2660 Vaalit

Rakenneosa	Toimielin	Tulosyksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

32 Hyvinvoiva haminalainen

32 Kasvatus ja koulutus -valiokunta

421 KASVATUS- JA KOULUTUSPALVELUT

410 Opetus- ja nuorisopalvelut

4100 Perusopetus ja nuorisotyö

4099 Koulukuljetukset

4100 Perusopetuksen hallinto

4101 Husulan koulu

4104 Kirkkojärven koulu

4107 Neuvottoman koulu

4108 Poitsilan koulu

4109 Pyhällön koulu

4113 Uuden-Summan koulu

4115 Aseman koulu

4120 Pappilansalmen koulu

4121 Vehkalahden koulu

4210 Perusopetuksen ohjaajapalvelut

4214 Aamu- ja iltapäivätoiminta

4130 Lukio-opetus

4130 Lukion opetustoimi

4131 Lukion hallinto

4140 Kansalaisopisto

4140 Kansalaisopiston hallinto

4141 Kansalaisopiston opetustoimi

4145 Nuorisopalvelut

4128 Nuorisotyö

4129 Nuorten työpaja

420 Opetuksen ja kasvatuksen tuki

4060 Varhaiskasvatus ja opetuksen tukipalvelut

4215 Varhais erityiskasvatus, esiopetus

4216 Varhais erityiskasvatus, päivähoito

4217 Varhaiskasvatuksen hallinto, päivähoito

4218 Varhaiskasvatuksen hallinto, esiopetus

4270 Lakisääteiset tuet

4272 Kunnallinen tuki (Hamina-lisä)

4274 Yksityisten päiväkotien kuntaosuus

4276 Muu päivähoitotoiminta

425 Varhaiskasvatus

4240 Alue 1

4240 Uuden-Summan päiväkot

4241 Uuden-Summan esikoulu

4245 Esikoulu Esikko

4254 Aseman esikoulu

4255 Neuvottoman päiväkot

4256 Neuvottoman esikoulu

4250 Alue 2

4212 Avoin varhaiskasvatustoiminta

4251 Pyhällön päiväkot

4258 Pyhällön esikoulu

4255 Alue 3

4230 Linnoituksen päiväkot

4256 Alue 4

4260 Perhepäivähoito

4262 Keskikaupungin vuoropäiväkot

4264 Varahoitajat

4257 Alue 5

4237 Pappilansalmen esikoulu

4242 Ruissalon päiväkot

4243 Ruissalon esikoulu

4244 Kurkitien päiväkot

4250 Husulan esikoulu

Rakenneosa	Toimielin	Tulosyksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

34 Hyvinvointivaliokunta

430 HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

- 431 Aktiivisena ja osallisena
 - 4310 Aktiivisena ja osallisena
 - 4310 Hyvinvoinnin edistäminen
 - 4320 Järjestöyhteistyö/Kumppanuus
 - 4321 Vanhusneuvosto
 - 4322 Vammaisneuvosto
 - 4323 Nuorisovaltuusto
 - 4324 Kohtaamispaikat
 - 4325 Veteraanikoti
 - 4326 Kotouttamisen edistäminen
- 440 Kirjasto- ja tietopalvelut
 - 4315 Kirjasto- ja tietopalvelut
 - 4410 Haminan kirjasto
 - 4420 Ruissalon kirjasto
 - 4440 Kirjastoauto
- 450 Kulttuuripalvelut
 - 4320 Kulttuuripalvelut
 - 4500 Kulttuuripalvelut
 - 4501 Musiikkiopisto
- 460 Liikuntapalvelut
 - 4325 Liikuntapalvelut
 - 4600 Liikuntapalvelut

52 Vetovoimainen Hamina

47 Kilpailukykyvaliokunta

511 ELINKEINO- JA VETOVOIMAPALVELUT

- 490 Elinkeinopalvelut
 - 4900 Elinkeinopalvelut
 - 5010 Elinkeinopalvelut
 - 5011 Markkinointi ja matkailu
 - 5012 Joukkoliikenne ja muut liikkumisen palvelut
 - 5013 Työllisyyden edistäminen
 - 5014 Kehittämishankkeet
 - 5015 Ohjaamo Hamina
 - 5016 Työmarkkinatuen kuntaosuus
- 492 Maaseutupalvelut
 - 4920 Maaseutupalvelut
 - 5020 Maaseutuhallinto
 - 5025 Maaseudun kehittäminen
- 494 Vetovoimapalvelut
 - 4930 Vetovoimapalvelut
 - 5030 Tattoo
 - 5035 Tapahtumatuotanto- ja yhteistyö
 - 5036 Lippumailma
 - 5045 Museot

515 KAUPUNKISUUNNITTELU

- 510 Kaavoitus ja maankäyttö
 - 5150 Kaavoitus ja maankäyttö
 - 5100 Asemakaavoitus
 - 5101 Yleiskaavoitus
 - 5110 Tonttipalvelut
 - 5120 Paikkatietopalvelut
 - 5125 Metsätilat

Rakenneosa Palvelualue	Toimielin Tulosalue	Tulosyksikkö Tulosryhmä	Kustannuspaikka
---------------------------	------------------------	----------------------------	-----------------

49 Kaupunkikehitysvaliokunta

520 KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT

- 521 Kiinteistöpalvelut
 - 5210 Kiinteistöpalvelut
 - 5201 Kiinteistöpalvelut
 - 5202 Asuntojen vuokrauspalvelut
- 536 Aluepalvelut
 - 5320 Liikennealueet
 - 5310 Liikennealueet
 - 5311 Varikko
 - 5312 Hulevesijärjestelmä
 - 5330 Haja-asutusalueet
 - 5315 Haja-as. alueiden vesihuolto
 - 5316 Yksityistiehankkeet
 - 5361 Viheralueet
 - 5320 Viheralueet
 - 5330 Venesatamat
 - 5365 Liikuntapaikat
 - 5361 Haminan liikuntahalli
 - 5362 Ruissalon liikuntahalli
 - 5363 Linnoituksen uimahalli
 - 5364 Jäähalli
 - 5365 Ulkoliikuntapaikat
- 539 Ruoka- ja puhtauspalvelut
 - 5340 Ruoka- ja puhtauspalvelut
 - 5372 Palvelukeittiöt (sis. valmistuskeittiön)
 - 5374 Liikuntahallien siivous
 - 5375 Siivouspalvelut
 - 5376 Linnoituksen uimahallin siivous

51 Lupavaliokunta

540 YMPARISTON JA RAKENTAMISEN VALVONTA

- 560 Rakennusvalvonta
 - 5600 Rakennusvalvonta
 - 5590 Rakennusvalvonta
- 565 Ympäristönsuojelu
 - 5650 Ympäristönsuojelu
 - 5595 Ympäristönsuojelu
- 567 Terveydensuojelu
 - 5655 Terveydensuojelu
 - 5597 Terveysvalvonta
 - 5599 Eläinlääkintähuolto

Rakenneosa	Toimielin	Tulosityksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

2 TULOSLASKELMA

60	Tuloslaskelma		
60	Kaupunginhallitus		
	600 RAHOITUS		
	600	Rahoitus	
		6000	Rahoitus
			6000 Rahoitus

3 RAHOITUS

61	Rahoitus		
61	Rahoitusosa		
	610 LAINAT		
	610	Lainat	
		6100	Lainat
			6100 Lainat

4 INVESTOINNIT

80	Investoinnit		
90	Kaupunginhallitus		
	830 STRATEGISEN JOHTAMISEN INVESTOINNIT		
	811	Strategisen johtamisen investoinnit	
		8110	Strategisen johtamisen invest
			8115 Strategisen johtamisen investoinnit
91	Kasvatus- ja koulutus -valiok		
	840 KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN INVESTOINNIT		
	841	Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit	
		8400	Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit
			8165 Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit
92	Hyvinvointivaliokunta		
	850 HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN INVESTOINNIT		
	850	Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit	
		8500	Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit
			8170 Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit
93	Kilpailukykyvaliokunta		
	860 ELINKEINO- JA VETOVOIMAPALV INVESTOINNIT		
	860	Elinkeino- ja vetovoimap investoinnit	
		8600	Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit
			8180 Elinkeino- ja vetovoimapalv investoinnit
	870 KAUPUNKISUUNNITTELUN INVESTOINNIT		
	870	Kaupunkisuunnittelun investoinnit	
		8700	Kaupunkisuunnittelun investoinnit
			8190 Kaupunkisuunnittelun investoinnit
94	Kaupunkikehitysvaliokunta		
	872 KIINTEISTÖPALVELUJEN INVESTOINNIT		
	872	Kiinteistöpalvelujen investoinnit	
		8720	Kiinteistöpalvelujen investoinnit
			8200 Kiinteistöpalvelujen investoinnit
			8205 Ruoka- ja puhtauspalveluiden investoinnit
	874 ALUEPALVELUJEN INVESTOINNIT		
	874	Aluepalvelujen investoinnit	
		8740	Aluepalvelujen investoinnit
			8210 Aluepalvelujen investoinnit
95	Lupavaliokunta		
	880 YMPÄRISTÖN JA RAKENTYVALV INVESTOINNIT		
	881	Ympäristön- ja rak valv investoinnit	
		8900	Ympäristön- ja rak valv investoinnit
			8230 Ympäristön- ja rakennusvalvonnan investoinnit

HAMINAN VESI -LIIKELAITOS

Rakenneosa	Toimielin	Tulosityksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

I KÄYTTÖTALOUS

59 Liikelaitokset

59 Vesiliikelaitoksen johtokunta

590 HAMINAN VESI -LIIKELAITOS

590 Hallinto ja asiakaspalvelu

5900 Hallinto ja asiakaspalvelu

5900 Hallinto ja asiakaspalvelu

591 Verkot ja laitokset

5910 Verkot

5910 Verkoston kunnossapito

5920 Veden hankinta

5921 Jäteveden käsittely

2 TULOSLASKELMA

60 Rahoitus

60 Vesiliikelaitoksen johtokunta

600 RAHOITUS

600 Rahoitus

6000 Rahoitus

6000 Rahoitus

3 RAHOITUS

85 Lainat

85 Vesiliikelaitoksen johtokunta

850 LAINAT

850 Lainat

8500 Lainat

8000 Lainat

4 INVESTOINNIT

79 Vesiliikelaitoksen investoinnit

79 Vesiliikelaitoksen investoinnit

790 VESILIIKELAITOKSEN INVESTOINNIT

790 Laitoksen ja vedenhankinnan investoinnit

7880 Vesiliikelaitoksen investoinnit

7880 Vesiliikelaitoksen investoinnit